

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Rozbor hospodaření vybraných měst a obcí

Alena Dvořáková

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Alena Dvořáková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Rozbor hospodaření vybraných měst a obcí

Název anglicky

Economic analysis of selected towns and villages

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit a porovnat hospodaření vybraných obcí, tj. obce Postřelmov a Bludov, a navrhnout možnosti zlepšení jejich hospodaření v následujících letech. Naplnění cíle bude realizováno prostřednictvím analýzy příjmové a výdajové stránky rozpočtu za předchozí pětileté období – tj. v letech 2009 – 2013.

Metodika

Teoretická část diplomové práce bude založena na sběru sekundárních dat a jejich komparaci. Tato data budou získána z odborné literatury, příslušných právních předpisů a internetových zdrojů.

V praktické části budou nejprve stručně představeny obě porovnávané obce. Na základě účetních výkazů hodnocených obcí bude provedena analýza příjmové a výdajové stránky rozpočtů v období let 2009 – 2013. Jednotlivé rozpočtové položky budou porovnány a vyhodnoceny. Pro získání kontextu a všech souvislostí, týkajících se hospodaření vybraných obcí, budou využity i rozhovory s kompetentními osobami a průzkum mínění občanů obou obcí. Názory občanů budou získány anketou, s cílem zjistit, zda a jak se místní obyvatelé zajímají o hospodaření své obce.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

obec, příjmy, výdaje, rozpočet, rozpočtový proces, hospodaření obce, dotace, zadluženost

Doporučené zdroje informací

KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2007. 400 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

KRAFTOVÁ, I. Finanční analýza municipální firmy. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-778-2

MARKOVÁ, H. Finance obcí, měst a krajů. Praha: Orac, 2000. ISBN 80-861-9923-1.

PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. Finance municipalit. 2. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2012. 168 s. ISBN 978-80-213-2024-6.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Rozbor hospodaření vybraných měst a obcí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27.03.2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu diplomové práce panu prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc., za cenné připomínky, odborné vedení i čas, který mi věnoval při zpracování této diplomové práce.

Rozbor hospodaření vybraných měst a obcí

Economic analysis of selected towns and villages

Souhrn

Diplomová práce se zabývá problematikou rozpočtového hospodaření vybraných obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013. Teoretická část je zaměřena na charakteristiku a členění veřejné správy, územní samosprávy, územních celků, veřejných financí a rozpočtové soustavy v České republice. Je zde nastíněn i vývoj veřejné správy po roce 1989. Obce Postřelmov i Bludov jsou charakterizovány pomocí geografických a demografických údajů a sociální infrastruktury. Analýza a porovnání hospodaření obou obcí jsou zaměřeny na rozbor příjmové a výdajové stránky, finanční hospodaření obcí, analýzu příjmů a výdajů a analýzu zadluženosti. Je vyhodnocen anketní průzkum zjišťující informovanost občanů o hospodaření jejich obce a jeho výsledky jsou zapracovány do návrhů na zlepšení hospodářské situace obcí Postřelmov a Bludov.

Summary

The diploma thesis deals with the financial management of selected municipalities Postřelmov and Bludov in the years 2009 - 2013. The theoretical part focuses on characteristics and classification of public administration, local government, local authorities, public finance and budgetary system in the Czech Republic. It also outlines the development of public administration after 1989. Municipalities Postřelmov i Bludov are characterized by geographic and demographic data and social infrastructure. Economic analysis and comparison of both municipalities are focused on the analysis of incomes and expenditures, their financial management and debt analysis. Questionnaire survey investigating citizens' awareness of their municipality economy and its results are incorporated into proposals to improve the economic situation of municipalities Postřelmov and Bludov.

Klíčová slova: obec, příjmy, výdaje, rozpočet, rozpočtový proces, hospodaření obce, dotace, zadluženost

Keywords: municipality, incomes, expenditures, budget, budget process, economic activities of the municipality, grants, indebtedness

Obsah

1. ÚVOD	11
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	13
3.1 Charakteristika a členění veřejné správy.....	13
3.2 Územní samospráva	14
3.3 Vývoj veřejné správy v České republice po roce 1989.....	15
3.4 Územní celky	17
3.4.1 Obce	17
3.4.2 Kraje.....	21
3.5 Veřejné finance	23
3.6 Rozpočtová soustava v ČR.....	23
3.7 Územní rozpočet	24
3.8 Rozpočtové zásady.....	25
3.9 Rozpočtový proces.....	26
3.10 Příjmy územního rozpočtu	27
3.10.1 Daňové příjmy.....	27
3.10.2 Nedaňové příjmy	29
3.10.3 Dotace	29
3.10.4 Návrtné příjmy	29
3.11 Výdaje územního rozpočtu	30
4. CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH OBCÍ	32
4.1 Charakteristika obce Postřelmov.....	32
4.1.1 Vymezení území a historie.....	32
4.1.2 Demografická struktura.....	33
4.1.3 Obecná charakteristika	34
4.1.4 Orgány obce	35
4.2 Charakteristika obce Bludov	35
4.2.1 Vymezení území a historie.....	35
4.2.2 Demografická struktura.....	36
4.2.3 Obecná charakteristika	37
4.2.4 Orgány obce	38
5. ANALYTICKÁ ČÁST	39

5.1	Rozpočet obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 - 2013	42
5.2	Bilance běžného a kapitálového rozpočtu.....	43
5.3	Analýza rozpočtu v letech 2009 – 2013	45
5.4	Analýza celkových příjmů	45
5.4.1	Daňové příjmy.....	47
5.4.2	Nedaňové příjmy	52
5.4.3	Kapitálové příjmy.....	53
5.4.4	Přijaté transfery - neinvestiční.....	55
5.4.5	Přijaté transfery – investiční.....	57
5.5	Analýza celkových výdajů	59
5.5.1	Běžné výdaje	60
5.5.2	Kapitálové výdaje.....	64
5.6	Finanční hospodaření	67
5.6.1	Brutto úspora.....	67
5.6.2	Samofinancování neinvestičních výdajů.....	68
5.7	Analýza příjmů.....	69
5.7.1	Meziroční růst příjmů.....	69
5.7.2	Finanční nezávislost.....	70
5.8	Analýza výdajů	71
5.8.1	Meziroční růst běžných a investičních prostředků	71
5.8.2	Porovnání běžných, investičních a celkových výdajů.....	72
5.9	Analýza zadlužení	73
5.9.1	Celkový dluh na 1 obyvatele.....	73
5.9.2	Celková likvidita	74
5.9.3	Ukazatele zadluženosti I a II.....	75
6.	ANKETA.....	76
6.1	Průběh ankety.....	76
6.2	Vyhodnocení ankety.....	76
7.	NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ.....	87
7.1	Opatření na straně příjmů.....	87
7.2	Opatření na straně výdajů.....	89
8.	ZÁVĚR.....	90
9.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	95
10.	PŘÍLOHY	98

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Schéma veřejné správy.....	13
Obrázek č. 2: Struktura veřejné správy v ČR od roku 2003.....	16
Obrázek č. 3: Oblasti (NUTS II) a kraje ČR (NUTS III).....	22
Obrázek č. 4: Rozpočtová soustava v ČR.....	24
Obrázek č. 5: Struktura příjmů územního rozpočtu.....	27
Obrázek č. 6: Struktura výdajů územního rozpočtu.....	30

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Veřejná správa v ČR.....	16
Tabulka č. 2: Velikostní skupiny obcí dle počtu obyvatel k 1. 1. 2013.....	20
Tabulka č. 3: Fáze rozpočtového procesu.....	26
Tabulka č. 4: Hlavní výdajové oblasti rozpočtu obce.....	31
Tabulka č. 5: Rozpočet obce Postřelmov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč).....	42
Tabulka č. 6: Rozpočet obce Bludov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč).....	42
Tabulka č. 7: Bilance běžného a kapitálového rozpočtu obce Postřelmov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč).....	44
Tabulka č. 8: Bilance běžného a kapitálového rozpočtu obce Bludov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč).....	44
Tabulka č. 9: Počet obyvatel obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013.....	45
Tabulka č. 10: Daňové příjmy obce Postřelmov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	48
Tabulka č. 11: Daňové příjmy obce Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	48
Tabulka č. 12: Brutto úspora obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč).....	67
Tabulka č. 13: Samofinancování neinvestičních výdajů obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013.....	68
Tabulka č. 14: Meziroční růst příjmů obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013..	69
Tabulka č. 15: Finanční nezávislost obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013....	70
Tabulka č. 16: Meziroční růst běžných a investičních prostředků obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013.....	71
Tabulka č. 17: Porovnání běžných, investičních a celkových výdajů obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013.....	72
Tabulka č. 18: Celkový dluh na 1 obyvatele obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč).....	73
Tabulka č. 19: Celková likvidita obcí Postřelmov a Bludov v letech 2010 – 2013.....	74

Tabulka č. 20: Zadluženost I a II obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013.....	75
Tabulka č. 21: Spokojenost respondentů s veřejnými službami v obci.....	81

Seznam grafů

Graf č. 1: Výsledek hospodaření obce Postřelmov v letech 2009 - 2013 (v tis. Kč).....	40
Graf č. 2: Výsledek hospodaření obce Bludov v letech 2009 - 2013 (v tis. Kč).....	41
Graf č. 3: Celkové příjmy obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	46
Graf č. 4: Daňové příjmy obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	47
Graf č. 5: Nedaňové příjmy obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	52
Graf č. 6: Kapitálové příjmy obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	54
Graf č. 7: Neinvestiční transfery obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	56
Graf č. 8: Investiční transfery obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	57
Graf č. 9: Celkové výdaje obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	59
Graf č. 10: Běžné výdaje obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	61
Graf č. 11: Běžné výdaje obce Postřelmov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	62
Graf č. 12: Běžné výdaje obce Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	62
Graf č. 13: Kapitálové výdaje obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč).....	64
Grafy č. 14 a 15: Pohlaví respondentů.....	77
Grafy č. 16 a 17: Věk respondentů.....	77
Grafy č. 18 a 19: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.....	78
Grafy č. 20 a 21: Současný společenský status respondentů.....	79
Grafy č. 22 a 23: Délka pobytu v obci.....	79
Grafy č. 24 a 25: Spokojenost respondentů s občanskou a technickou vybaveností obce.....	80
Grafy č. 26 a 27: Zdroje informací respondentů o dění v obci.....	82
Grafy č. 28 a 29: Zájem respondentů o hospodaření obce.....	82
Grafy č. 30 a 31: Představa respondentů o skladbě příjmů a výdajů rozpočtu obce.....	83
Grafy č. 32 a 33: Hodnocení celkového hospodaření obce respondenty.....	84

1. ÚVOD

Veřejnou správu je možné chápat jako systém tvořený státní správou a samosprávou. Státní správu vykonává stát pomocí svých orgánů a část veřejné správy přenechává nestátním veřejnoprávním korporacím, aby ji spravovaly na samosprávném principu. Územní samospráva je tedy projevem demokracie a decentralizace, která se v České republice začala uplatňovat po roce 1989.

Základem územní samosprávy je obec, která nejenže sdružuje občany na určitém území, ale je nazývána i veřejnoprávní korporací spravující vlastní majetek a hospodařící s vlastními finančními prostředky. Dle zákona o obcích je hlavním úkolem obce péče o všestranný rozvoj svého území, péče o potřeby svých obyvatel a ochrana veřejného zájmu. K plnění tohoto úkolu je zapotřebí efektivně hospodařit s dostatečnými finančními prostředky. Ne všechny příjmy a výdaje však obec může ovlivnit. Na jedné straně je závislá na celostátním výnosu daní, na druhé straně je ze zákona povinná určité výdaje zajistit. Proto je potřeba, aby obec své prostředky vynakládala efektivně a hospodárně, což závisí především na kvalitě jejího rozpočtového procesu. Obec se řídí svým ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem.

Rozpočet představuje finanční plán, v němž se soustředí příjmy a výdaje daného územního samosprávného celku a zároveň slouží jako nástroj k prosazování cílů obecní politiky. Jde o velmi významnou společenskou problematiku, protože jeden z nejdůležitějších demokratických principů a principu budování občanské společnosti je právo občana podílet se na správě veřejných záležitostí a kontrolovat kvalitu veřejné správy. Z tohoto důvodu jsem si vybrala téma týkající se hospodaření vybraných měst a obcí a zaměřila jsem se na obec Postřelmov, ve které žiji, a sousední obec Bludov. I když jsou obě obce od sebe vzdáleny pouze 4 km, lze je nazvat „hraničními“ z historického (Sudety) i ze současného hlediska vymezení územního členění veřejné správy, protože každá obec spadá pod jinou obec s rozšířenou působností a je členem jiného mikroregionu. Obec Bludov spadá pod správní obvod města Šumperk, obec Postřelmov pod správní obvod města Zábřeh. Přesto se jedná o obce, jejichž občané mají k sobě blízko a potýkají se s podobnými problémy. V práci je proveden rozbor a srovnání hospodaření obou obcí a navrženy možnosti, jak jejich hospodaření zlepšit.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit a porovnat hospodaření vybraných obcí, tj. obce Postřelmov a obce Bludov, a navrhnout možnosti zlepšení jejich hospodaření v následujících letech. Naplnění tohoto cíle bude realizováno prostřednictvím analýzy příjmové a výdajové stránky rozpočtu za období let 2009 – 2013, včetně posouzení finančního hospodaření obcí a analýzy zadluženosti.

Specifickým cílem práce je provést a vyhodnotit orientační anonymní anketu na téma informovanosti občanů o hospodaření obce Postřelmov a obce Bludov. Výsledky ankety se zapracují do výsledného návrhu zlepšení hospodaření obou obcí.

2.2 Metodika

Teoretická část diplomové práce je založena na sběru sekundárních dat a jejich komparaci. Tato data jsou získána z odborné literatury, příslušných právních předpisů a z internetových zdrojů. Ke zhodnocení aktuální situace hospodaření obou obcí jsou využity především interní materiály z obecního úřadu v Postřelmově a obecního úřadu v Bludově. Jde zejména o závěrečné účty obcí v rozmezí let 2009 – 2013.

Teoretická východiska v první části diplomové práce jsou čerpána z nastudovaných sekundárních dat. Pomocí základních charakteristických dat jako jsou historie, vymezení území, administrativní členění, demografická struktura, sociální a ekonomická situace, jsou charakterizovány jak obec Postřelmov, tak i obec Bludov. Úroveň hospodaření obou obcí je posuzována dle analýzy příjmové a výdajové stránky, dle jejich finančního hospodaření a zadluženosti. Získaná data jsou zpracována do přehledných tabulek.

Primární data jsou čerpána z anonymní ankety na téma: informovanost občanů o hospodaření obce Postřelmov a obce Bludov. Předvýzkum ankety je určen na měsíc srpen 2014, kdy na vzorku náhodně vybraných lidí je provedena pilotáž ankety. Je tak otestována srozumitelnost, správnost a vhodnost formulace anketních otázek. Anketa je otevřena od 1. září 2014 do 31. prosince 2014.

Výsledné návrhy na zlepšení hospodaření obou obcí jsou čerpány na základě znalostí získaných studiem, diskuse s kompetentními osobami z obou obecních úřadů a názorů občanů obce Postřelmov a Bludov.

3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

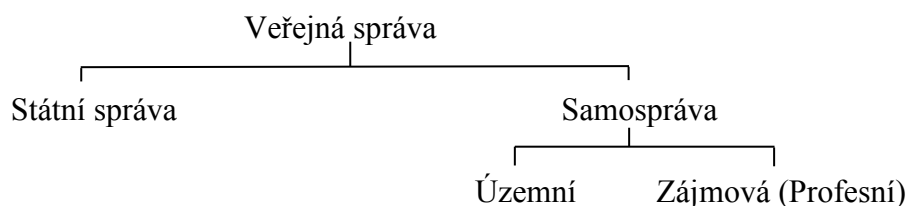
3.1 Charakteristika a členění veřejné správy

Pojmem „veřejná správa“ se označují úřady a správní činnosti, související s poskytováním veřejných služeb, uskutečňováním veřejné politiky na místní i centrální úrovni a zajišťováním záležitostí ve veřejném zájmu. Hájením veřejného zájmu se veřejná správa odlišuje od správy soukromé, která sleduje převážně soukromé zájmy a cíle.

Postavení veřejné správy je rozdílné od postavení občana. Zatímco občan podle Ústavy ČR *“může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá”* (článek 2, odstavec 4), veřejná správa smí vykonávat pouze to, co jí je výslovně uloženo zákonem (článek 2, odstavec 4): *„Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“* (Čmejrek, Kopřiva, 2010, s. 6).

Dle Provozníkové (2009, s. 11) lze na veřejnou správu pohlížet ze dvou hledisek. Prvním hlediskem je samotný výkon veřejné správy. Ten vykonává stát svými orgány, nebo část státní správy přenechává nestátním veřejnoprávním korporacím. Pak lze chápat veřejnou správu jako systém tvořený dvěma hlavními subsystemy: státní správou a veřejnou samosprávou. Státní správa je vykonávána státem přímo (státními institucemi), nebo zprostředkovaně (územní samosprávou). Veřejná samospráva je označována jako výsledek delegování státní správy na jiné, nestátní subjekty – je tedy výrazem decentralizace a demokracie. Je oprávněna své záležitosti vykonávat samostatně, vlastním jménem a svými prostředky. Rozlišujeme samosprávu územní, která zastupuje zájmy určitého území - resp. osob zde žijících a samosprávu zájmovou – např. profesní komory. Územní samospráva na základě stanovené působnosti vykonává veřejnou správu na území menším než stát (obec, kraj).

Obrázek č. 1: Schéma veřejné správy

Zdroj: Vlastní zpracování dle Provozníkové, 2009, s. 12

Z druhého hlediska – geografického – lze veřejnou správu dělit podle toho, zda se jedná o ústřední, územní, případně místní správu (Provazníková, 2009, s. 11).

3.2 Územní samospráva

Vytváření malých jednotek uvnitř státu má své historické kořeny. Vytvářely se především z potřeby lidí spolu blíže komunikovat, bránit se, sdílet kulturní hodnoty i zabezpečit se ekonomicky. Tyto sídelní jednotky postupně získávaly výsady a určitý stupeň nezávislosti na státu či panovníkovi. Vznikaly tak první prvky územní samosprávy, které byly podpořeny i právními akty. Přirozenou cestou se tak utvářely regiony a funkční oblasti, sloužící k utváření umělých regionů jako vyšších stupňů územní samosprávy (Peková, 2011, s. 18).

Územní samospráva vznikala:

- a) **přirozeně**, jako obce a města - municipality,
- b) **uměle** (z vůle státu) – jako vyšší stupeň územní samosprávy na regionální úrovni.

Mezi typické rysy územní samosprávy řadí Peková (2011, s. 20):

- geograficky ohraničený územní celek
- společenství občanů v daném území
- samosprávu veřejných záležitostí, které se týkají daného společenství občanů.

Od druhé poloviny 20. století se ekonomická teorie zabývá otázkou, co a pro jak velké společenství občanů má územní samospráva efektivně zajišťovat distribuci veřejných statků pro obyvatelstvo. Jaká má být míra decentralizace kompetencí a odpovědnosti – čili jejich přenesení ze státu (centrální vlády) na územní samosprávu (Peková, 2011, s. 20).

Jílek (2008, s. 23) rozlišuje tři typy decentralizace. Politickou, aby se občan zapojil do řešení věcí veřejných, administrativní – tzn. rozdělení pravomoci, odpovědnosti a financí mezi stát a územní samosprávu a fiskální, aby územní samospráva mohla rozhodovat o svých výdajích a získávat potřebné zdroje.

V souvislosti s decentralizací Peková (2011, s. 21) zmiňuje i princip subsidiarity obsažený v Evropské chartě místní samosprávy, která byla přijata roku 1985 ve Štrasburku a pro Českou republiku vstoupila v platnost v září 1999. Jde o přesunutí odpovědnosti věcí veřejných na ty orgány, které jsou blíže občanovi, pokud je tyto orgány zajistí efektivněji a hospodárněji. Jedná se především o veřejné statky, neboť orgány územní samosprávy mohou lépe analyzovat a zjistit preference občanů – uživatelů veřejných statků. Pokud by

však obec nebyla schopna veřejný statek zajistit efektivně, je účelné ponechat tuto odpovědnost na vyšší vládní úrovni – regionu či státu. Tento proces ovlivňuje funkce územní samosprávy.

- **Samosprávnou funkci** – tzv. samostatnou působnost, do které stát může zasahovat pouze v rozsahu daném mu legislativou.
- **Přenesenou funkci** – tzv. přenesená působnost – kde jde o výkon státní správy, kterým pověřuje stát územní samosprávu. Rozsah přenesené působnosti je dán platnou legislativou a její plnění kontroluje stát. (Peková 2011, s. 52).

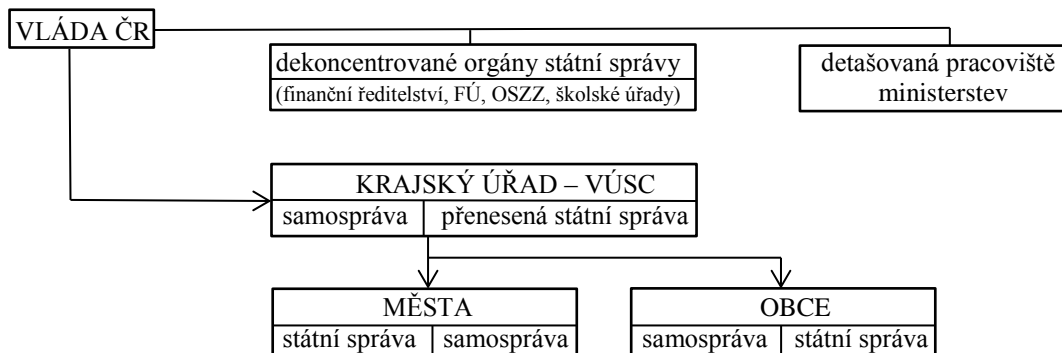
Dle Koudelky (2007, s. 24), je vztah vlády a samosprávy do jisté míry konfliktní, protože existence samosprávy omezuje vládní byrokracii. Avšak to je vlastně posláním samosprávy a je to poslání správné, protože samospráva vede k pluralitě mocí a tím zajišťuje větší svobodu jedince.

3.3 Vývoj veřejné správy v České republice po roce 1989

Po listopadu 1989 došlo ke zrušení vedoucí úlohy KSČ a spolu s ní byla zrušena i třístupňová soustava tehdejších národních výborů – krajských, okresních a místních. Současně byl zahájen přechod k parlamentnímu modelu dělby moci a k uplatňování principů demokratického právního státu. Státní správa přešla od direktivního hospodářského plánování k tržní ekonomice. Územní veřejná správa procházela také velkými změnami. Místní národní výbory byly vystřídány obecními zastupitelstvy a obecními nebo městskými úřady. V obcích tak bylo obnoveno obecní zřízení a nastal dezintegrační proces. To mělo za následek, že během krátkého období vzrostl počet obcí o 50 %. V roce 1990 vznikly na přechodnou dobu okresní úřady jako orgány státní správy. Původně plánované dvouleté období se ovšem protáhlo na 12 let. Krajské výbory byly téhož roku zrušeny a jejich kompetence převzala ústřední správa a okresní úřady. Toto rozhodnutí se ukázalo jako velice neefektivní, protože vláda nemohla koordinovat rozvoj okresů kvůli jejich vysokému počtu a naopak obce neměly prakticky možnost lobování na rozhodovací úrovni, která byla pro jejich potřeby příliš vysoko. Reforma územní veřejné správy proběhla až koncem 90. let, kdy k 31. 12. 2002 skončila činnost okresních úřadů a jejich kompetence byly přeneseny na kraje a obce s rozšířenou působností (Čmejrek, Kopřiva, 2010, s. 15 - 22).

V současné době je územní státní správa i samospráva dvoustupňová. Blíže nám tuto skutečnost zobrazuje obrázek č. 2.

Obrázek č. 2: Struktura veřejné správy v ČR od roku 2003

Zdroj: Vlastní zpracování dle Provazníková, 2009, s. 29

Současný stav veřejné správy v České republice i s uvedením konkrétních příslušných úřadů, které vykonávají státní správu a samosprávu je přehledně zobrazen v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1: Veřejná správa v ČR

Státní správa			Územní samospráva
Úroveň	Úřady	Působnost	Samospráva
Ústřední	vláda ČR	všeobecná	ne
	ministerstva a jiné ústřední orgány (např. ČSÚ, NKÚ, ÚOHS)	speciální	ne
Krajská	odvětvové správní úřady (např. finanční ředitelství)	speciální	ne
	detašovaná pracoviště ústředních správních úřadů (např. ČSÚ)	speciální	ne
	krajské úřady - VÚSC	všeobecná	ano
Okresní	jiné správní úřady (např. úřady práce, finanční úřady)	speciální	ne
Obecní	205 obcí s rozšířenou působností	všeobecná	ano
	obecní úřady, městské úřady, magistrátní úřady	všeobecná	ano
Hl. město Praha	úkoly ve státní správě	prolínají se všemi územními úrovněmi	
Úřady se zvláštními územními obvody, či pouze v určitých oblastech státu (např. báňské úřady, správy národních parků)		speciální	ne

Zdroj: Vlastní zpracování dle Provazníková, 2009, s. 27

3.4 Územní celky

V České republice existuje i z hlediska samosprávy dvouступňový systém. Podle Ústavy ČR je prvním stupněm územní samosprávy obec, druhý stupeň tvoří vyšší územní správní celky – kraje.

3.4.1 Obce

Základem územní samosprávy je obec. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení), charakterizuje obec jako základní územní samosprávné společenství občanů, které tvoří územní celek a je vymezen hranicí území obce. Obec je nazývána veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Je pověřena pečovat o všestranný rozvoj svého území, o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chránit též veřejný zájem. Obec může nést i označení město, pokud splňuje zákonem stanovená kritéria.

Koudelka (2007, s. 94) vymezuje tyto charakteristické znaky obce:

- **vlastní území** (územní základ obce),
- **obyvatelstvo obce** (personální základ obce),
- **soustava orgánů**, kterými jedná a uskutečňuje svou vůli,
- **právní subjektivita** (v právních vztazích vystupuje svým jménem) a **právo tvorba** (vydávání právních předpisů – právní základ obce)
- **vlastní majetek a hospodaření** podle vlastního rozpočtu (ekonomický základ obce).

3.4.1.1 Orgány obce

Nejvyšším orgánem obce, který spravuje obec, je **zastupitelstvo**. Je voleno na čtyřleté funkční období a počet členů je závislý na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce. Ze svých členů volí zastupitelstvo **starostu**, jenž zastupuje obec navenek a za výkon své funkce odpovídá zastupitelstvu, a místostarostu, zastupující starostu po dobu jeho nepřítomnosti. Výkonným orgánem je **rada obce**, která se skládá ze starosty a zvolených členů zastupitelstva. V čele obecního úřadu stojí starosta, dále místostarosta, tajemník a zaměstnanci obecního úřadu. **Obecní úřad** vykonává přenesenou působnost a plní úkoly uložené mu zastupitelstvem nebo radou v samostatné působnosti. Zastupitelstvo má ze zákona povinnost zřídit **finanční a kontrolní výbor**, a pokud v obci žije alespoň 10 % občanů hlásících se k jiné než české národnosti, zřizuje i výbor pro

národnostní menšiny. Radě obce je umožněno zřídit jako své iniciativní a poradní orgány **komise**. (Provazníková, 2009, s. 29).

3.4.1.2 Postavení a funkce obce - působnost

Obec spravuje své záležitosti samostatně („samostatná působnost“) nebo vykonává „přenesenou působnost“, čímž se rozumí výkon státní správy, který byl zákonem svěřen orgánu obce.

Do samostatné působnosti obce náleží záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejich občanů, pokud je zákon nesvěřil státu, krajům, nebo pokud se nejedná o přenesenou působnost orgánů obce. V samostatné působnosti se řeší nejen komplexní územní rozvoj, ale také vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, výchovy a vzdělávání, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

V rámci přenesené působnosti může obec vydávat nařízení obce pro správní obvod stanovený zvláštním právním předpisem. Dle Koudelky (2007, s. 149) je výkon přenesené působnosti nejen právem, ale i povinností obce. Je potřeba, aby byl řádně zabezpečen, protože občané mají právo na fungující veřejnou správu - zejména pokud jsou skrz ni realizována jejich práva (např. výplata sociálních dávek). Obec za výkon přenesené působnosti odpovídá státu.

Rozsah přeneseného výkonu státní správy, kterými jsou obce pověřovány, však není u všech obcí stejný. Naopak zákon rozlišuje tři kategorie obcí:

- **obce** – všechny obce, na něž je přenesen základní výkon státní správy, jsou též označovány jako obce 1. stupně přenesené působnosti;
- **obce s pověřeným obecním úřadem** – vykonávají přenesenou působnost pro více obcí v určených správních obvodech v rozsahu stanoveném zákonem, jsou označovány jako obce 2. stupně přenesené působnosti a v současnosti jejich počet činí 393;
- **obce s rozšířenou působností** – 205 obcí vykonává státní správu v oblasti obrany a krizového plánování, školství, kultury, financí, živnostníků, obecné správy, stavebního úřadu, zemědělství a ochrany životního prostředí. Určitým způsobem nahrazují zrušené okresní úřady a jsou označovány jako obce 3. stupně přenesené působnosti (Obce III).

Kromě výše uvedeného zákon určuje i tzv. "**statutární města**", ke kterým patří největší města v České republice. Mimo veřejnou správu ve vlastní působnosti vykonávají také státní správu v přenesené působnosti stejně jako obce, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností. Aby mohly lépe zorganizovat výkon státní správy, zákon jim umožňuje dělit se na městské obvody či městské části.

3.4.1.3 Majetek obcí

Předpokladem fungování územní samosprávy je vlastnictví majetku. Obec, jako vlastník majetku, ho má právo držet, užívat a nakládat s ním účelně a hospodárně v souladu se zákonem a zájmy obce. Majetek musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením či zneužitím a obec s ním může nakládat pouze způsoby a za podmínek stanových právními předpisy. K majetku se řadí nejen věci, ale také majetková práva, s nimiž obec samostatně hospodaří. Záměr obce prodat, směnit, darovat, pronajmout nebo poskytnout majetek jako výpůjčku, musí obec zveřejnit po dobu nejméně 15 dnů před projednáním v zastupitelstvu vyvěšením na úřední desce. Takto se k danému záměru mohou vyjádřit občané i případní zájemci (Žehrová, Pfeiferová, 2014, s. 23).

Majetek obce je významným faktorem i z hlediska hodnocení bonity obce. V současnosti se k oceňování pozemků využívají tzv. cenové mapy – tzn. plošné rozložení cen nemovitostí v určitém území. Právě proto je důležité členění majetku podle účelu, k čemu slouží:

- **kmenový majetek** – slouží k výkonu správních funkcí obce,
- **majetek v sociální a vzdělávací oblasti** – mateřské a základní školy, domovy důchodců, domy s pečovatelskou službou,
- **majetek ve veřejné oblasti** – veřejná doprava, veřejné osvětlení, komunikace, veřejná zeleň, likvidace komunálního odpadu, hřbitovy,
- **majetek ostatní** – lze ho použít i ke komerčním účelům, např. obecní lesy a rybníky, kanalizace, vodovody,
- **majetek nevyužívaný** – majetek přebytečný, ve špatném stavu (Žehrová, Pfeiferová, 2014, s. 24).

Vzhledem k majetkové rozmanitosti je účelné zpracovat koncepci nakládání s tímto majetkem. Podkladem k jejímu zpracování je nejen inventarizace majetku, ale také územní plán obce a rozvojový plán, který vytyčuje základní strategii na období 10 – 15 let (Žehrová, Pfeiferová, 2014, s. 24).

3.4.1.4 Problematika rozdrobenosti obcí

Česká sídelní struktura a stejně tak i struktura veřejné správy na municipální úrovni je vysoce rozdrobená. Kromě velkého počtu malých sídel – místních částí, existuje také značný podíl velmi malých obcí se samostatnou působností veřejné správy.

Příčiny vysoké dezintegrace lze nalézt v historickém utváření měst a obcí, ve fyzicko-geografických podmínkách, kvalitě zemědělské půdy a v dalších vnějších faktorech. Nesmí se také opomenout necitlivá integrace obcí probíhající od 60. let až do 80. let 20. století, na kterou reagovali jednotlivé venkovské komunity ihned po roce 1989 spontánní dezintegrací. V období mezi červnem 1990 a březnem 1991 bylo znovu ustanoveno více než 1 800 obcí a v průběhu 2 let se počet obcí v ČR stabilizoval z původní hodnoty 4 000 obcí na konci totalitního období na celkový počet 6 250 (Perlín, 2005, s. 659).

Struktura obcí v Česku je krajně asymetrická, což nám dokazuje tabulka č. 2.

Tabulka č. 2: Velikostní skupiny obcí dle počtu obyvatel k 1. 1. 2013

Počet obyvatel v obci	Počet obcí	Podíl z celkového počtu obcí	Celkový počet obyvatel	Podíl z celkového počtu obyvatel
do 199	1 461	23,4%	181 529	1,7%
od 200 do 499	2 012	32,2%	657 282	6,3%
od 500 do 999	1 356	21,7%	953 571	9,1%
od 1 000 do 1 999	742	11,9%	1 031 212	9,8%
od 2 000 do 4 999	411	6,6%	1 246 895	11,9%
od 5 000 do 9 999	140	2,2%	961 260	9,1%
od 10 000 do 19 999	68	1,1%	951 428	9,0%
od 20 000 do 49 999	42	0,7%	1 207 873	11,5%
od 50 000 do 99 999	16	0,3%	1 132 962	10,8%
nad 100 000	5	0,1%	2 192 113	20,8%
Celkem	6 253		10 516 125	

Zdroj: Vlastní zpracování, ČSÚ₁.

Jak vyplývá z tabulky, v České republice existuje 3 473 obcí s méně než 500 obyvateli, což je více než 55 % z celkového počtu obcí, avšak žije v nich jen 8 % celkového počtu obyvatel. Dokonce více než 77 % všech obcí je menších než 1 000 obyvatel.

Zákon o obcích však nehledí na velikost a určuje stejné podmínky všem obcím pro výkon samosprávy, což jinak řečeno znamená, že např. město Ostrava vykonává totožný rozsah kompetencí jako obce s méně než 200 obyvateli. Rozdrobená skladba obcí neumožňuje zřetelně zvyšovat alokační efektivnost veřejného sektoru, jelikož zdroje financování jsou omezené. Malým obcím se zpravidla nedaří dosahovat úspor vzhledem k rozsahu zabezpečovaných veřejných statků a jejich nákladů.

Kvůli omezeným rozpočtovým příjmům se stát snaží tuto situaci zlepšit pomocí omezení dalšího rozdělování malých obcí. Dle zákona o obcích se mohou obce rozdělovat jen v případě, že nedojde k poklesu počtu občanů v nových obcích pod 1 000 obyvatel a každá nová obec musí mít hranice svého katastrálního území nejméně se dvěma různými obcemi. Stát se také snaží motivovat obce k jejich slučování. Jednou z forem motivace bylo i stanovení podílu obcí na celostátním výnosu některých daní v závislosti na velikostní kategorii obce – tento způsob motivace se ale projevil jako neúčinný (Peková, 2004, s. 82).

3.4.2 Kraje

Kraj je územní společenství občanů s právem na samosprávu, kterou vykonává v zákonném rozsahu v souladu s potřebami obyvatel kraje. Je veřejnoprávní korporací, má právo vystupovat v právních vztazích svým jménem, nese právní odpovědnost a má právní subjektivitu (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 135).

Koudelka (2007, s. 249) vymezuje základní znaky kraje:

- **území** (územní základ kraje)
- **obyvatelstvo** (personální základ kraje)
- **soustava orgánů**, kterými jedná a uskutečňuje svou vůli
- **právní subjektivita a právotvorba** (právní základ kraje)
- **vlastní hospodaření** (vlastní majetek, vlastní rozpočet, samostatné hospodaření v zákonných mezích).

Kraje reálně vznikly 1. 1. 2001 na základě zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Zákonem bylo vymezeno 13 krajů, celkem však krajů bylo 14, neboť postavení kraje má i hlavní město Praha.

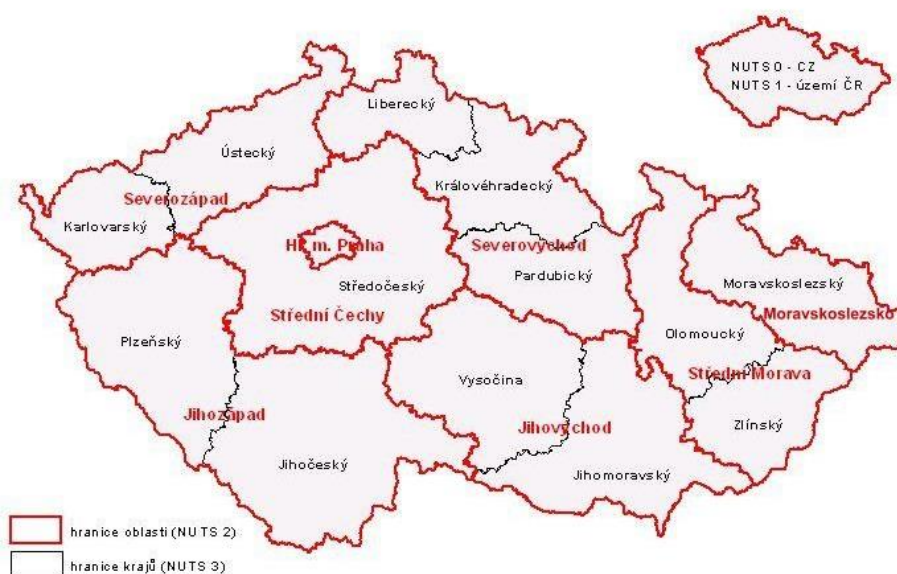
3.4.2.1 Orgány kraje

Krajské **zastupitelstvo**, které samostatně spravuje kraj, volí ze svých řad hejtmana a náměstka hejtmana. Oba jsou odpovědni za výkon své funkce zastupitelstvu. **Hejtman** reprezentuje kraj navenek, jeho náměstek ho zastupuje v době jeho nepřítomnosti. Výkonným orgánem je **rada kraje** tvořená hejtmanem, jeho zástupcem a dalšími osobami zvolenými z řad zastupitelstva. Zákonnou povinností kraje je zřídit **finanční a kontrolní výbor** a **výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost**. **Krajský úřad** plní jak úkoly uložené v samostatné působnosti zastupitelstvem nebo radou, tak úkoly v přenesené působnosti. V čele krajského úřadu stojí **ředitel**, jenž je odpovědný hejtmanovi (Provazníková, 2009, s. 32).

3.4.2.2 Regiony soudržnosti

Evropská unie využívá pro účely regionální politiky systém regionálního členění LAU a NUTS I - III. Česká republika byla historicky tradičně dělena na kraje odpovídající spíše úrovni NUTS III, avšak pro účely efektivního získávání prostředků z fondů EU zavedla mezi stát a kraje ještě jeden stupeň členění odpovídající úrovni NUTS II – tzv. regiony soudržnosti (MMR, 2014). Tyto regiony se skládají z jednoho či více českých krajů. Obrázek č. 3 ukazuje skladbu 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II).

Obrázek č. 3: Oblasti (NUTS II) a kraje ČR (NUTS III)

Zdroj: ČSÚ₂

3.5 Veřejné finance

K prvotním funkcím státu (zákonodárná, správní, apod.) lze zhruba od 30. let 20. století přiřadit i funkci ekonomickou. V rámci ní vykonává různé činnosti, např. alokační, redistribuční a stabilizační, k jejichž výkonu využívá svou zákonodárnou a výkonnou moc a vlastní státní aparát (Hamerníková, Maaytová, 2010, s. 12).

Ekonomickými a peněžními vztahy mezi státem a ostatními subjekty (občany, domácnostmi, firmami apod.) se zabývají veřejné finance. Opírají se o tři základní principy (Žehrová, Pfeiferová, 2014):

- **princip nenávratnosti** – tím, že člověk zaplatí daň, mu nevzniká žádný nárok na její zpětné proplacení,
- **princip neekvivalence** – předem není znám účel platby, ani nelze očekávat, že jedinec obdrží zpět formou veřejných výdajů tolik, kolik odvedl na daních,
- **princip nedobrovolnosti** – souvisí s principem neekvivalence, proto je nutné, aby daňová povinnost byla uzákoněna legislativní cestou.

Obsahem veřejných financí je dle Hamerníkové, Maaytové (2010, s. 11):

- **veřejné zabezpečení veřejných statků** (tj. jejich poskytování a produkce),
- **profinancování různých transferů** (především sociálního rázu),
- **stimulace chování** ekonomických subjektů (např. k ekologickému chování) prostřednictvím dotací, pokut či daní.

Profinancování výše uvedených činností je úlohou fiskálního systému - veřejné rozpočtové soustavy. Jeho hlavním účelem je vytvořit dostatečný objem veřejných příjmů v rámci různých veřejných rozpočtů (státního, regionálních či místních) k pokrytí tzv. veřejných výdajů.

3.6 Rozpočtová soustava v ČR

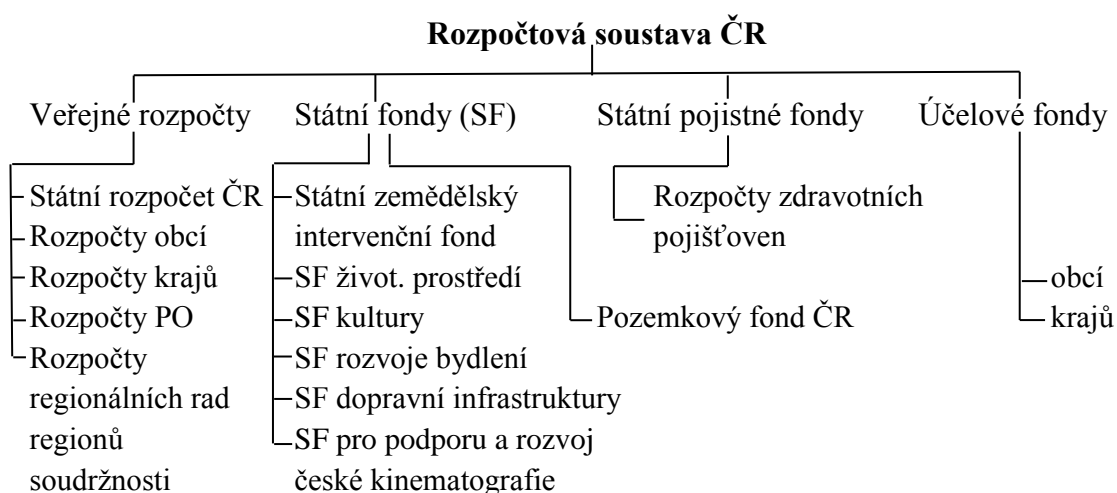
Každá veřejnoprávní nezisková organizace hospodaří dle svého rozpočtu a je rozličnými finančními vztahy napojena na rozpočet svého zřizovatele. Všechny tyto rozpočty a mimorozpočtové fondy jsou součástí rozpočtové soustavy, pod kterou se rozumí:

- soustava peněžních fondů,
- soustava rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy,
- soustava orgánů a institucí (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 196).

Soustava orgánů a institucí se stará o tvorbu, rozdělování a užití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů. S ohledem na omezené zdroje musí být tento proces efektivní. Celá rozpočtová soustava využívá společný rozpočtový proces, rozpočtovou skladbu a rozpočtové zásady. Nejdůležitějším a také nejvyšším orgánem rozpočtové soustavy je Ministerstvo financí. Z dalších orgánů pak lze jmenovat finanční úřady, finanční ředitelství, finanční odbory na úrovni územní samosprávy apod.

Do rozpočtové soustavy řadíme nejen soustavu veřejných rozpočtů, ale také soustavu mimorozpočtových fondů a rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací (obrázek č. 4). Prvořadé postavení patří státnímu rozpočtu, jenž má i povahu zákona. Všechny veřejné rozpočty jsou tvořeny a využívány na třech základních principech: nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 197).

Obrázek č. 4: Rozpočtová soustava v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 267

Hospodaření s rozpočtovými prostředky a vnitřní vazby rozpočtové soustavy upravuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

3.7 Územní rozpočet

V rámci veřejných rozpočtů jsou sestavovány rozpočty obcí a krajů, tzv. územní rozpočty, které se označují jako decentralizované peněžní fondy. Dle zákona o obcích musí každá obec každoročně sestavovat rozpočet na rozpočtové období, jenž je shodné s kalendářním rokem. Na rozpočet obce lze dle Provažníkové (2009, s. 57 – 59), nahlížet

třemi možnými způsoby. Jednak jako na bilanci, kde se střetávají příjmy a výdaje, jako na finanční plán, jenž by měl zajistit solventnost obce a v neposlední řadě je to i nástroj k prosazování cílů municipální a regionální politiky. Z výše uvedených funkcí rozpočtu vyplývají i jeho tři roviny: rozhodovací, řídicí a kontrolní.

Nahlíží-li se na rozpočet jako na bilanci, lze hospodaření obce znázornit tímto vztahem (Provazníková, 2009, s. 57):

$$F_1 + P - V = F_2$$

kde F_1 – stav peněžních prostředků na počátku roku
 P – příjmy
 V – výdaje
 F_2 – stav peněžních prostředků na konci roku.

Dlouhodobým cílem hospodaření obce je vyrovnaný rozpočet ($F_1 = F_2$), popř. rozpočet přebytkový ($F_1 > F_2$), kdy jsou vytvářeny finanční rezervy pro hospodaření v příštím roce. Je-li rozpočet schodkový ($F_1 < F_2$), je potřeba pokrýt schodek buď vlastními, nebo zápůjčními finančními prostředky. V dlouhodobém horizontu však není záporné saldo udržitelné, protože dlouhodobý nedostatek finančních prostředků by musel být pokryt zápůjčními prostředky či prodejem majetku, což je možné jen dočasně.

Příjmy a výdaje územního rozpočtu jsou tříděny dle závazné rozpočtové skladby. Ta umožňuje třídit rozpočet na běžný a kapitálový. Do běžného rozpočtu jsou zahrnovány běžné příjmy a výdaje, z nichž se většina pravidelně opakuje. Příjmy, jež jsou určeny ke krytí výdajů na dlouhodobé investice, a které jsou zpravidla jednorázové, se bilancují v kapitálovém rozpočtu (Peková, 2004, s. 203). Schéma rozpočtu obce je uvedeno v příloze č. 1.

Novela č. 557/2004 Sb. zákona č. 250/2000 Sb. určila obcím povinnost sestavovat nejen roční rozpočet, ale také rozpočtový výhled na období 2 až 5 let. K jeho sestavení není uzákoněn žádný postup, proto se obvykle vychází ze skutečnosti minulých let a zohledňují se budoucí plány a záměry obce. Aby byl rozpočtový výhled reálný, platí zásada nenadhodnocovat budoucí příjmy a podhodnocovat budoucí výdaje (Pavel, Císařová, 2008, s. 29).

3.8 Rozpočtové zásady

V průběhu rozpočtového procesu je nutné dodržovat rozpočtové zásady obecně platné v celé rozpočtové soustavě, tj. (Peková, 2004, s. 211):

- **každoroční sestavování a schvalování rozpočtu** – není-li příslušný rozpočet schválen před začátkem rozpočtového období, hospodaří obec dle rozpočtového provizoria;
- **realnost a pravdivost rozpočtu** – tj. reálný odhad příjmů a výdajů, aby bylo možné splnit rozpočet jako finanční plán bez výrazných odchylek;
- **úplnost a jednotnost rozpočtu** – dosažená pomocí závazné rozpočtové skladby;
- **dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu** – základ úspěšného hospodaření;
- **hospodárnost a efektivnost, účetní audit;**
- **publicita** – jejímž výsledkem je důkladná informovanost občanů o hospodaření obce. Je základem účinné občanské kontroly.

3.9 Rozpočtový proces

I když rozpočtové období je zákonem vymezeno na jeden kalendářní rok, rozpočtový proces, tj. všechny jeho etapy, většinou zahrnuje období 1,5 – 2 roky. Rozpočtový proces zahrnuje veškeré činnosti orgánů (volených i výkonných) spojené se sestavením návrhu rozpočtu, s jeho schválením a realizací během rozpočtového období, průběžnou a následnou kontrolu jeho plnění a sestavení a schválení závěrečné skutečné bilance hospodaření (Peková, 2004, s. 211). Dílčí fáze rozpočtového procesu a odpovědnost za jeho jednotlivé etapy přibližuje tabulka č. 3.

Tabulka č. 3: Fáze rozpočtového procesu

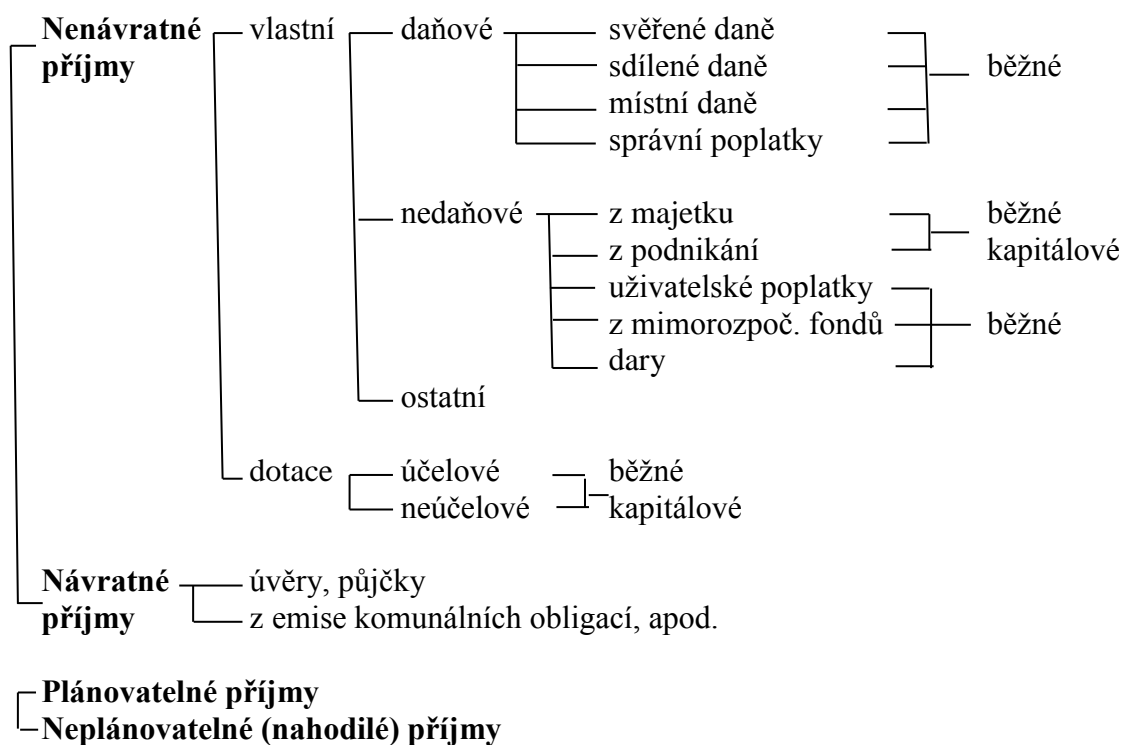
Etapa rozpočtového procesu	Odpovědné orgány obce
Analýza	Finanční odbor
Návrh rozpočtu	Finanční odbor
Projednání rozpočtu	Rada
	Finanční výbor
Schválení rozpočtu	Zastupitelstvo
Plnění rozpočtu a kontrola	Finanční odbor
	Finanční výbor
	Rada
	Zastupitelstvo
Závěrečný účet obce	Finanční odbor
	Rada
	Zastupitelstvo

Zdroj: Vlastní zpracování dle Provazníková, 2009, s. 72

3.10 Příjmy územního rozpočtu

V současné době roste tendence posilovat vlastní příjmy územních rozpočtů. O vlastních příjmech lze hovořit, pokud o jejich objemu a struktuře může rozhodovat územní samospráva nezávisle na centrální úrovni vlády. Rámcově lze definovat čtyři skupiny příjmů územních rozpočtů: daňové příjmy, transfery a dotace, nedaňové příjmy a úvěry či půjčky. První tři skupiny příjmů tvoří tzv. nenávratné příjmy, které jsou nejdůležitějším zdrojem financování potřeb regionálního veřejného sektoru. Tzv. návratné příjmy tvoří poslední skupina – úvěry a půjčky. Jsou spojeny s povinností obcí a krajů je za určitých podmínek splatit (Provazníková, 2009, s. 79). Struktura příjmů rozpočtu obce je znázorněna na obrázku č. 5.

Obrázek č. 5: Struktura příjmů územního rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování dle Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 267

3.10.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy plní zásadní funkce veřejných financí – funkci alokační, redistribuční a stabilizační. Alokační funkce umožňuje získat peněžní prostředky pro financování veřejných statků, redistribuční funkce zmírňuje nerovnosti mezi subjekty a stabilizační funkce je využívána ve fiskální politice státu ke stabilizaci ekonomiky. Daň je

ze zákona povinná, nenávratná, většinou pravidelně se opakující platba do veřejného rozpočtu bez nároku na ekvivalentní a přímé plnění z veřejného rozpočtu (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 225).

Daňové příjmy se řadí mezi příjmy běžné (opakující se) a nenávratné. Tvoří nejvýznamnější část příjmů veřejných rozpočtů. Příjmy obcí a krajů jsou určeny zákonem č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní (RUD), jenž zabezpečuje fiskální dostatečnost územních samosprávných celků. Dělí daňové příjmy tak, aby státní rozpočet a rozpočty obcí a krajů byly vyváženy a shodně se vyvíjely. Určuje daně, jejichž celý výnos plyne do rozpočtů obcí či krajů. Jsou to tzv. svěřené daně a řadí se k nim daň z nemovitostí (od roku 2014 změněn název této daně na „daň z nemovitých věcí“, pro účel této práce však bude používáno ještě staré pojmosloví „daň z nemovitostí“) a z příjmu právnických osob, kde poplatníkem je obec nebo kraj (výjimkou je daň vybíraná srážkou dle zvláštní sazby). Zákon stanoví rovněž podíl na celostátně vybíraných daních, tzv. sdílených daních. Náleží sem daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Výnosy z těchto daní jsou rozděleny mezi jednotlivé veřejné rozpočty (Žehrová, Pfeiferová, 2014, s. 57). Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v letech 2008 až 2015 je uvedeno v příloze č. 2.

S daňovým určením souvisí daňová pravomoc. Peková (2004, s. 254) ji charakterizuje jako pravomoc ovlivnit předmět daně, způsob výpočtu základu daně, sazby daně, apod. Územní samospráva má většinou velmi omezenou daňovou pravomoc zejména u svěřených a sdílených daní, a to především z důvodu stabilizační funkce daní. Větší daňovou pravomoc má u vlastních místních daní. Jsou zakotveny v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

Místní poplatek představuje částečnou úhradu za poskytnutí veřejné služby. Má návratný charakter, neboť poplatník za něj získává určitou protihodnotu. Na rozdíl od daní jsou místní poplatky neperiodické, obvykle vybírány jednorázově. Zákon umožňuje obcím vybírat tyto poplatky: poplatek ze psů, za lázeňský nebo rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství, ze vstupného, za ubytovací kapacity, za povolení k vjezdu motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj (zrušen od 1. 1. 2012), poplatek za provoz systému shromažďování sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a poplatek za zhodnocení

stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace (Žehrová, Pfeiferová, 2014, s. 68).

Správní poplatky jsou upraveny zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Jde o příjmy z vlastní správní činnosti – tj. poplatky za správní úkony, které kraje a obce vykonávají v rámci přenesené působnosti (např. výpis z rejstříku trestů, vydání živnostenského listu, apod.). Jejich určení a výše je stanovena v sazebníku správních poplatků.

3.10.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy souvisí s hospodářskou či podnikatelskou činností územní samosprávy. Také pravomoc ovlivnit jejich výši je daleko větší než u daňových příjmů, přesto se jedná spíše o komplementární zdroj finančních prostředků. Radí se zde příjmy z vlastního podnikání, příjmy z majetku, uživatelské poplatky, příjmy z vlastní správní činnosti, pokuty, příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků, ze sbírek a darů (Provazníková, 2009, s. 94).

3.10.3 Dotace

Zákon o rozpočtových pravidlech charakterizuje dotaci jako peněžní prostředky poskytnuté právnickým a fyzickým osobám ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu. Jsou chápány jako nenávratné peněžní transfery, pokud příjemce splní podmínky, za kterých mu byly peněžní prostředky uděleny. Rozlišují se dva typy dotací: účelové a všeobecné. Účelové dotace jsou poskytovány za předem stanovených podmínek a mohou být použity jen k danému účelu. Podléhají ročnímu vyúčtování a nevyčerpané se musí vrátit. U všeobecných dotací není dán účel ani podmínky jejich užití a v případě nevyčerpání v běžném roce se vracet nemusí (Žehrová, Pfeiferová, 2014, s. 83).

3.10.4 Návrtné příjmy

Návratné příjmy jsou zpravidla podmíněny obtížnou finanční situací, do které se obce a kraje mohou dostat na počátku roku, pokud nemají své finanční rezervy. Pak jsou nuceny čerpat úvěr a platit za něj úroky. Územní samospráva může využívat jak různých úvěrů od komerčních bank, tak i návratné finanční výpomoci od jiných subjektů, např. státního rozpočtu, státních fondů nebo krajů, a to buď bezúročně, nebo úročené nízkým úrokem. I poskytnutí návratné finanční výpomoci na financování investic je však zpravidla podmíněno finanční účastí územního celku na financování zamýšlené investice. Další

zdroj návratných příjmů představuje také emise komunálních obligací nebo akcií, je však spojena s nemalými poplatky, které jsou relativně vyšší v případě malých emisí (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 273).

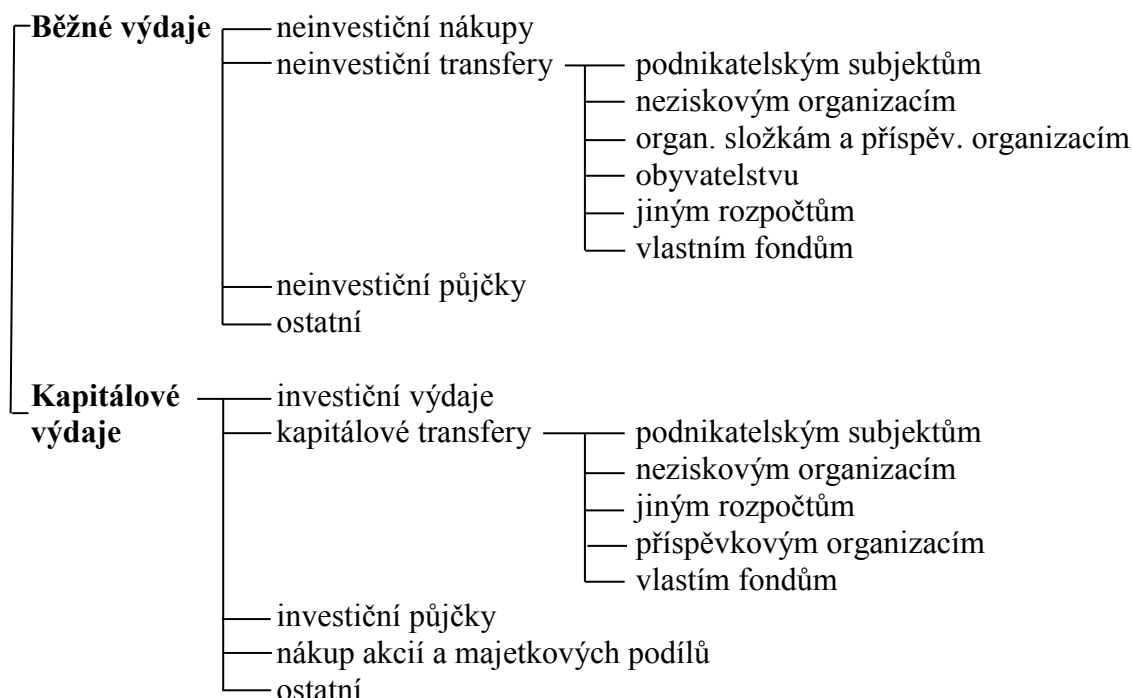
3.11 Výdaje územního rozpočtu

Důsledkem decentralizace veřejné správy se jednotlivé stupně územní samosprávy významně podílejí na zabezpečování stále většího spektra veřejných statků pro obyvatelstvo. Výdaje municipalit jsou závazně a podrobně členěny v rozpočtové skladbě (Peková, 2004, s. 332). Dle Provazníkové (2009, s. 212), jsou však důležitá i jiná hlediska třídění veřejných výdajů územních rozpočtů:

- **dle ekonomického hlediska:** běžné a kapitálové,
- **dle infrastruktury:** ekonomické a sociální,
- **dle funkcí veřejných financí:** alokační, redistribuční a stabilizační,
- **dle rozpočtového plánování:** plánované a neplánované.

Základní obecné schéma členění výdajů je zobrazeno na obrázku č. 6.

Obrázek č. 6: Struktura výdajů územního rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování dle Peková, 2004, s. 334

Objem výdajů obce zásadně ovlivňuje její rozvojové možnosti, rozkvět a rozsah poskytovaných služeb. Celkové výdaje závisí na velikosti příjmů obce, na finančních rezervách vytvořených v minulosti (např. přebytek rozpočtu) a na schopnosti obce zvýšit své příjmy pomocí cizích zdrojů, zejména půjčkou či úvěrem. Jedna stránka je ovšem celkový objem výdajů, druhá stránka jejich struktura - ta charakterizuje do určité míry preference obyvatel a jejich zastupitelů. Přehled hlavních výdajových oblastí rozpočtu obce znázorňuje tabulka č. 4.

Tabulka č. 4: Hlavní výdajové oblasti rozpočtu obce

Skupina výdajů	Výdajové oblasti
1. Zemědělství a lesní hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • obhospodařování půdního fondu • obhospodařování obecních lesů
2. Průmysl a ostatní odvětví	<ul style="list-style-type: none"> • správa a údržba silnic, chodníků a veřejného prostranství • provoz veřejné silniční dopravy • zásobování pitnou vodou • odvod a čištění odpadních vod • podpora rozvoje podnikání • sběr surovin
3. Služby pro obyvatelstvo	<ul style="list-style-type: none"> • mateřské a základní školy • kultura (knihovny, muzea, ochrana památek, sdělovací prostředky) • tělovýchova a zájmové organizace • zdravotnictví (zřizování nemocnic, jeslí) • bydlení (výstavba bytů, pronájem obecních bytů) • komunální služby (veřejná zeleň, veřejné osvětlení, úklid obce) • ochrana životního prostředí (nakládání s odpady, péče o přírodu a krajinu) • bydlení (pronájem obecních bytů, výstavba nových bytů)
4. Sociální věci	<ul style="list-style-type: none"> • dávky sociálního zabezpečení • zřizování sociálních zařízení (domovy důchodců, domy s pečovatelskou službou, domovy pro matky s dětmi)
5. Bezpečnost	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnost a veřejný pořádek (obecní policie) • požární ochrana • civilní obrana
6. Všeobecná veřejná správa	<ul style="list-style-type: none"> • zastupitelstvo • místní správa • činnost obecního úřadu • finanční operace

Zdroj: Vlastní zpracování dle Provazníková, 2009, s. 219

4. CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH OBCÍ

4.1 Charakteristika obce Postřelmov

4.1.1 Vymezení území a historie

Obec Postřelmov je třítisícovou obcí Olomouckého kraje, okresu Šumperk. Leží na pravém břehu řeky Moravy pod soutokem Moravy s Desnou v nadmořské výšce 284 m. Postřelmovskou rovinu z úrodných polí a luk obklopují zalesněné kopce s pozadím Jeseníků. Geomorfologicky náleží zájmové území Postřelmova do Krkonošsko-jesenické soustavy a Jesenické podsoustavy, dle jemnějšího dělení do celku Mohelnická brázda. Velikost obce činí 955 ha, z toho cca 81,5 % tvoří zemědělská půda, 1 % lesy, 3,5 % zastavěné plochy, 3 % vodní plochy a 11 % ostatní plochy (EDPP).

Původní vesnice vznikla pravděpodobně již ve 13. století, ovšem první písemná zmínka o obci pochází až z roku 1349 v latinizované formě Postrzelimow (úřední název Postřelmov je platný až od roku 1893). Po celé 14. století nepatřil Postřelmov jako celek jedinému feudálnímu vlastníkovi, ale pozemky i s lidmi byly rozděleny mezi více majitelů, jimiž byli většinou vladykové a zemaní. Změna nastala až v roce 1501, kdy se Postřelmov jako celek dostal do rukou Petra z Žerotína. Na konci 15. století vzniklo v sousedství Postřelmova významné vodní dílo – Závořický rybník. Ve své době byl největším na Moravě (108 ha). Jeho dodnes zachovaná více než tříkilometrová hráz je vyhledávanou cykloturistickou stezkou mezi Postřelmovem a Zábřehem. Od svého vzniku patřil Postřelmov k největším obcím na severozápadní Moravě. Už v 15. století v něm bylo přes čtyřicet poddanských usedlostí patřících zámožným sedlákům. Do dnešních dnů se z této doby zachovalo jen několik staveb, mezi nimi i památkově chráněný Jursův statek z roku 1837, který je rodným domem pedagoga a vydavatele učebnic Jana Jursy. Mezi další nejvýznamnější státem chráněné památky patří hrobka Bukůvků z roku 1592 a raně barokní kaple sv. Prokopa z roku 1696 (Doubravský, Z., Hajtmar Z., Jarmarová, H., s. 7 – 11).

Revoluční rok 1848 otevřel cestu k rychlejšímu nástupu průmyslového podnikání i rozvoji zemědělské výroby. Pro obojí měl Postřelmov všechny předpoklady - byl velkou a bohatou vesnicí a také největší českou obcí na okrese (počet německého obyvatelstva nikdy nepřesáhl 1 %). V roce 1863 tu byl založen, jako vůbec jeden z prvních na severní Moravě, hospodářský spolek, který začal propagovat nové cesty v zemědělské výrobě. Až do roku 1918 byl Postřelmov přirozeným střediskem českého Zábřežska (Doubravský, Z., Hajtmár Z., Jarmarová, H., str. 12 – 16).

Rozvoj průmyslového podnikání na přelomu 19. a 20. století výrazně pozměnil podobu zemědělské vesnice. Josef Víték zde rozvinul strojírenskou výrobu, bratři Scheinostové začali s výrobou zápalek (pozdější firma Helios) a Jiří Vaněk založil výrobu dehtového a později převážně cementového zboží. Prostory bývalé Vítkovy strojírny, pozdější MEZ II, dnes slouží jako sídlo různým firmám. V roce 1936 se podařilo olomouckému podnikateli Janu Wagnerovi založit akciovou společnost Elektrotechnické závody, která však byla v roce 1945 znárodněna a začleněna do národního podniku Moravskoslezské elektrotechnické závody (MEZ). V roce 1994 vzniká MEP a.s., Postřelmov, který je v současné době závodem 07 Slováckých strojíren a.s. Uherský Brod. Kromě zmíněných podniků vznikala a zanikala řada dalších větších i menších výroben, které se svými továrnami, novými ulicemi a sídlišti vytvářely z Postřelmova moderní průmyslově zemědělskou obec (POSTŘELMOV₁).

4.1.2 Demografická struktura

Dle údajů matriky bylo v Postřelmově k 31. 12. 2013 evidováno 3 194 obyvatel. Celkový počet mužů je 1 525 mužů, což činí 47,75 % obyvatel. Celkový počet žen je 1 669, což představuje 52,25 % obyvatel. Podrobnější věkové složení dle věku a pohlaví obyvatel Postřelmova je uvedeno v příloze č. 3. Dle výsledků ze sčítání lidu, domů a bytů (dále jen SLDB) z roku 2011 bylo v obci 3 267 obyvatel, z toho ekonomicky aktivních 1594. Jedná se o 48,79 % obyvatel, což je o 2,21 % méně než při předchozím sčítání SLDB v roce 2001 a o 5,08 % méně než při sčítání SLDB v roce 1991. Stejně jako okolní obce v okrese Šumperk se i Postřelmov potýká s vyšší nezaměstnaností. Dle údajů úřadu práce bylo v Postřelmově k 31. 12. 2013 2 232 uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let, z toho dosažitelných 285. Podíl nezaměstnaných osob tedy byl k 31. 12. 2013 11,6 %.

4.1.3 Obecná charakteristika

Doprava

Postřelmov leží na frekventované trase mezi 5 km vzdáleným městem Zábřeh a okresním městem Šumperk, vzdáleným 10 km. Má dobré železniční, autobusové i silniční spojení ve směru Olomouc, Zábřeh, Šumperk a Jeseník. Tato velmi výhodná dopravní komunikace usnadňuje a obohacuje zdejší obchodní i veřejný život (POSTŘELMOV₂).

Občanská vybavenost

Obec Postřelmov se pyšní dobrou občanskou vybaveností. Obyvatelům je k dispozici nově zrekonstruované zdravotní středisko, které poskytuje služby praktických lékařů pro dospělé, děti a dorost, zubního lékaře a zubní laboratoře, gynekologické ambulance, diabetologické poradny, rehabilitace a v neposlední řadě služby lékárny. Vzdělávací funkci v obci plní mateřská školka a základní devítiletá škola nesoucí název „Jubilejní školy T. G. Masaryka“. Obě budovy a jejich okolí prošly v minulých letech rekonstrukcí. Díky dotacím z EU se základní škola dočkala nových oken, zateplení fasády, nového multifunkčního hřiště a dětského hřiště a mateřská školka nové zateplené fasády a zmodernizování venkovního hřiště. Pro starší občany vybudovala obec v roce 2007 penzion pro důchodce s kapacitou 30 klientů. Obyvateli penzionu se mohou stát občané Postřelmova od šedesáti let pobírající důchod. Jeho kapacita je plně využívána a o jeho služby je dlouhodobě velký zájem, o čemž svědčí dlouhá čekací listina. Obyvatelům v obci slouží bohatá síť prodejen a služeb, nově zrekonstruovaný kulturní dům s knihovnou a zrekonstruovaná víceúčelová sportovní hala. Obec je plně plynofikována, má vlastní vodovodní i kanalizační síť včetně čističky odpadních vod.

Zájmové organizace

Širokou členskou základnou se v obci pyšní Tělovýchovná jednota Postřelmov, pod kterou spadají veškeré tělovýchovné a sportovní akce. Působí zde i základní organizace Vlastivědné společnosti, Svazu skautů a skautek ČR, Českého rybářského svazu, Českého zahrádkářského svazu a Českého svazu včelařů. V obci působí i Sbor dobrovolných hasičů Postřelmov, folklórní soubor Markovice a Asociace víceúčelových ZO technických sportů a činností Postřelmov.

4.1.4 Orgány obce

Hlavním orgánem obce je patnáctičlenné zastupitelstvo, z jehož řad je volena pětičlenná rada obce. V současné době je hlavním představitelem obce starosta pan Jaroslav Nimmricht, jenž byl do své funkce zvolen již třetí volební období. Ve volebním období 2014 – 2018 jsou zřízeny dva výbory a sedm komisí. Dle zákona o obcích je povinně zřízen kontrolní a finanční výbor. Dále na místní úrovni pracují komise výstavby, komise zdravotní, sociální a bytová, komise ochrany veřejného pořádku, komise životního prostředí, komise kulturní, školská a tělovýchovná, komise pro občanské záležitosti a inventarizační komise. Při obci působí i školská rada, ve které zasedají zástupci rodičů, školy a obce.

4.2 Charakteristika obce Bludov

4.2.1 Vymezení území a historie

Obec Bludov je třítisícovou obcí Olomouckého kraje. Je situován asi 4 km jihozápadně od okresního města Šumperk v nejsevernější části Hornomoravského úvalu. Katastrální území obce má rozlohu 1663 ha, svažuje se od severu k jihu a náleží ke třem horopisným celkům. Od severu sem zasahuje převážně zalesněná Branenská vrchovina s nejvyšším bodem katastru - vrcholem Chocholíkem (550 m n. m.). Níže položený zbytek území je téměř bezlesý a využívaný zemědělsky. Jihovýchodní část náleží k Šumperské kotlině a jihozápadní část katastru, v níž leží obec i lázně Bludov, je součástí Mohelnické brázdy. V jižním cípu katastru, nedaleko soutoku Moravy a Desné, leží nejnižší nadmořská výška 280 m. n. m. Díky skutečnosti, že obec Bludov leží na hranici dvou geologických jednotek, vznikla vlivem sloučení žuly a vápence nápadná hornina „Bludovit“, které dal název roku 1884 bludovský rodák R. Kašpar. Mezi nerostné suroviny patří i minerální voda. V Bludově se z jednoho vrtu z hloubky 130 m využívá oteplená sirovodíková voda o teplotě 24 °C (Bludov₁). Díky ní vznikly Lázně Bludov, nabízející léčbu ledvin a močového ústrojí, dýchacích cest a pohybového aparátu. Vynikající výsledky mají lázně s léčbou dětské obezity.

Poprvé se název Bludov objevuje na přelomu 12. a 13. stol. a za jeho zakladatele je považován markraběcí úředník Blud z Bludova. Příslušníci jeho

rodu se nazývali Bludovici a patřili k nim i poslední majitelé Bludova, Žerotínové. V 15. století, za vlády Jiřího Tunkla, byla v okolí Bludova vybudována soustava rybníků, zrušená v 1. pol. 19. stol. Roku 1622 získali Bludov Lichtenštejnové, kteří nechali vystavět dvoukřídlý pozdně renesanční zámek, rozšířený do dnešní podoby a barokizovaný roku 1708. Kolem zámku vznikl zámecký park, jenž byl v 19. stol. významně obohacen o cizokrajné dřeviny. Bludov rostl i za posledních majitelů, Žerotínů, kteří měli v bludovském zámku své hlavní sídlo až do roku 1945. Po roce 1989 byl zámek Žerotínům vrácen a ti ho využívají dodnes (BLUDOV₂).

Bludov byl od svého vzniku poměrně velkou a ryze českou obcí v jinak německém Šumpersku. Roku 1908 zde byla založena první česká měšťanská škola, kde se vyučovalo česky. Postupně se také zemědělská obec měnila na zemědělsko-průmyslovou. Roku 1929 založil statkář Zdeněk Pospíšil zdejší léčebné lázně, které existují dodnes. Během druhé světové války byla obec připojena Mnichovskou dohodou k říši, přesto v ní bujel aktivní protinacistický odboj. Po roce 1948 se ubránila centralizačním snahám o sloučení s městem Šumperkem. V době normalizace bylo v obci založeno JZD, družstevní mlékárna se proměnila v sodovkárnu (pozdější Nealko) a dalším průmyslovým závodem v obci se stala pobočka STS Šumperk – dnešní Agrega, a. s. (BLUDOV₂).

4.2.2 Demografická struktura

Dle údajů matriky bylo v Bludově k 31. 12. 2013 evidováno 3 130 obyvatel. Celkový počet mužů je 1 549, což představuje 49,49 % obyvatel. Celkový počet žen je 1 581, tedy 50,51 % místní populace. Podrobnější věkové složení dle věku a pohlaví obyvatel Bludova je uvedeno v příloze č. 3. Dle výsledků ze sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 bylo v obci 3 155 obyvatel, z toho ekonomicky aktivních 1567. Jedná se o 49,68 % obyvatel, což je o 2,31 % méně než při předchozím sčítání SLDB v roce 2001 a o 1,37 % méně než při sčítání SLDB v roce 1991. Podobně jako okolní obce v okrese Šumperk se i Bludov potýká s vyšší nezaměstnaností. Dle údajů úřadu práce bylo v Bludově k 31. 12. 2013 2 138 uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let, z toho dosažitelných 193. Podíl nezaměstnaných osob tedy činil k 31. 12. 2013 9 %.

4.2.3 Obecná charakteristika

Doprava

Bludov leží na křižovatce dvou hlavních tahů silničních tras: silnice I/11 tvoří spojení Hradec Králové – Šumperk - Ostrava a silnice I/44 spojující Olomouc – Šumperk a Jeseník. Železniční stanice Bludov je také křižovatkou. Rozbíhají se tu tratě ze směru Šumperk, a to do Zábřehu a Hanušovic.

Občanská vybavenost

V kulturním domě sídlí místní informační středisko s nabídkou kopírování, skenování a veřejného přístupu k internetu. Schází se zde také spolek Kruh přátel hudby a Sbor pro občanské záležitosti. Kulturní dům ve svých prostorech nabízí také různé kroužky, hudební školu a organizaci kulturních, společenských a vzdělávacích akcí. Vzdělávací funkci v obci plní mateřská školka a Základní škola Karla staršího ze Žerotína. V budově základní školy sídlí i místní knihovna, která je pro občany Bludova otevřena dvakrát týdně. Své ordinace mají v obci praktický lékař pro dospělé a praktický lékař pro děti a dorost. K dispozici je i zubní a gynekologická ordinace. Lékárna je pro občany Bludova otevřena každý den. Rozšířenou zdravotnickou péči nabízí již výše zmíněné Státní léčebné lázně Bludov, s. p.. V Bludově je řada restauračních zařízení i s možností ubytování, bohatá síť prodejen a služeb. Obec je plně plynofikována, má vlastní kanalizační síť včetně čističky odpadních vod.

Zájmové organizace

Množství zájmových organizací v Bludově hovoří o bohatém společenském životě jeho občanů. Působí zde základní organizace Českého svazu chovatelů, Českého svazu ochránců přírody, Českého svazu včelařů, Českého zahrádkářského svazu a Českého svazu skautů a skautek ČR. Aktivně působí i Myslivecké sdružení Hubert Bludov a Sbor dobrovolných hasičů Bludov. Ti se pravidelně umisťují na předních příčkách v hasičských závodech. Z tělovýchovných spolků je potřeba jmenovat Billiard Club Bludov a Tělovýchovnou jednotu Sokol Bludov, zvláště oddíl kopané. Mezi kulturní organizace lze zařadit dechovou hudbu Bludověnka, místní ochotnický soubor Blud v tyátru, pěvecký soubor Canzonetta Bludov a skupiny přátel historie a šermu Barbaři a Páni z Bludova.

4.2.4 Orgány obce

Starostou obce Bludov byl v novém volebním období 2014 – 2018 zvolen Ing. Pavel Ston. Patnáctičlenné zastupitelstvo a pětičlenná rada vykonává činnosti v rámci samostatné působnosti. Ve volebním období 2014 – 2018 jsou zřízeny dva výbory, sedm komisí a zvlášť působí redakční rada Bludovanu (časopis obce Bludov). Dle zákona o obcích je povinně zřízen kontrolní a finanční výbor. Dále na místní úrovni pracují komise sociální a bytová, stavební, životního prostředí, lázeňská, likvidační, komise kulturní, mládeže a sportu a sbor pro občanské záležitosti.

5. ANALYTICKÁ ČÁST

Na konci každého kalendářního roku schválí zastupitelstvo obce Postřelmov nový rozpočet na následující rok. Naopak obec Bludov hospodaří na začátku každého roku podle rozpočtového provizoria dle §13 zákona 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. V tomto období hradí obec Bludov měsíční výdaje jen do výše 1/12 skutečných výdajů předchozího roku až do doby schválení nového rozpočtu. Tak jako všechny obce a města v České republice, i Postřelmov a Bludov mají snahu udržovat rozpočty vyrovnané nebo v lepším případě přebytkové. Po skončení kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření souhrnně zpracovávají do tzv. závěrečného účtu, který je v souladu s ustanovením § 17 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Součástí rozpočtu obce jsou nejen příjmy a výdaje, ale i tzv. financování, popisující situace, kdy si obec půjčí peníze, a pak je splácí nebo dojde ke změně stavu peněžních prostředků na vlastních účtech obce. Celková hodnota financování je dána rozdílem mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji. Vždy tedy platí rovnice:

$$\text{příjmy} - \text{výdaje} = \text{financování}.$$

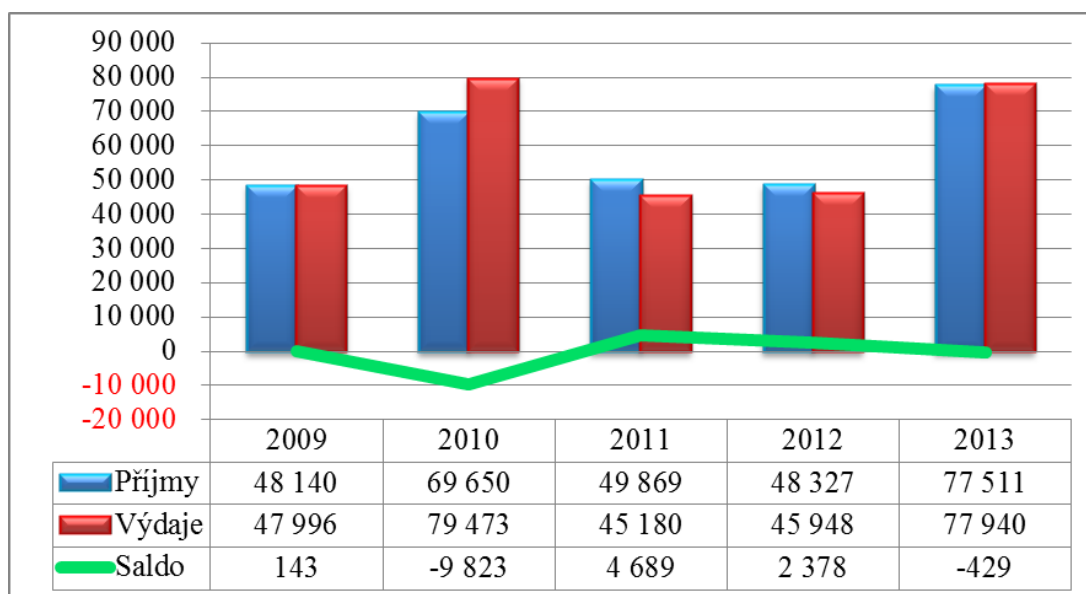
Pokud nastane situace, že má obec nižší příjmy než výdaje, je třeba ve financování uvést, z čeho bude schodek uhrazen. Je možné snížit stav peněžních prostředků na účtech obce nebo si vzít úvěr, který se bude v dalších letech splácet. Jsou-li vyšší příjmy než výdaje, je třeba ve financování uvést, jak bude s přebytkem naloženo. Lze jej uložit na bankovní účty obce, použít na úhradu splátek úvěru nebo jej někomu zapůjčit (Rozpočet obce).

Je důležité zmínit, že rozpočet obce nevypovídá o celkové výši majetku, pohledávek a závazků. Financování popisuje pouze změny těchto hodnot za příslušný rok. Rozpočet obce může být v přebytku, ale obec celkově může být zadlužená nebo nechává chátrat majetek, jehož pozdější opravy budou daleko dražší, než kdyby se oprava udělala včas. Naopak, pokud obec zainvestuje například do nové kanalizace, ocitne se rozpočet v daném roce ve schodku. Pokud však obec pokryla schodek z vlastních prostředků, nemusí být vůbec zadlužená a z dobré investice budou mít občané dlouhodobý užitek (Rozpočet obce).

Následující grafy ukazují výsledky hospodaření obce Postřelmov (graf č. 1) a obce Bludov (graf č. 2) v letech 2009 - 2013. Saldo hospodaření za daný rok může být kladné

nebo záporné. V případě kladného salda hovoříme o přebytku, v případě záporného salda o deficitu. Ve sledovaném období ani jedna obec ne hospodařila s vyrovnaným rozpočtem, kdy by se výsledek hospodaření rovnal nule.

Graf č. 1: Výsledek hospodaření obce Postřelmov v letech 2009 - 2013 (v tis. Kč)

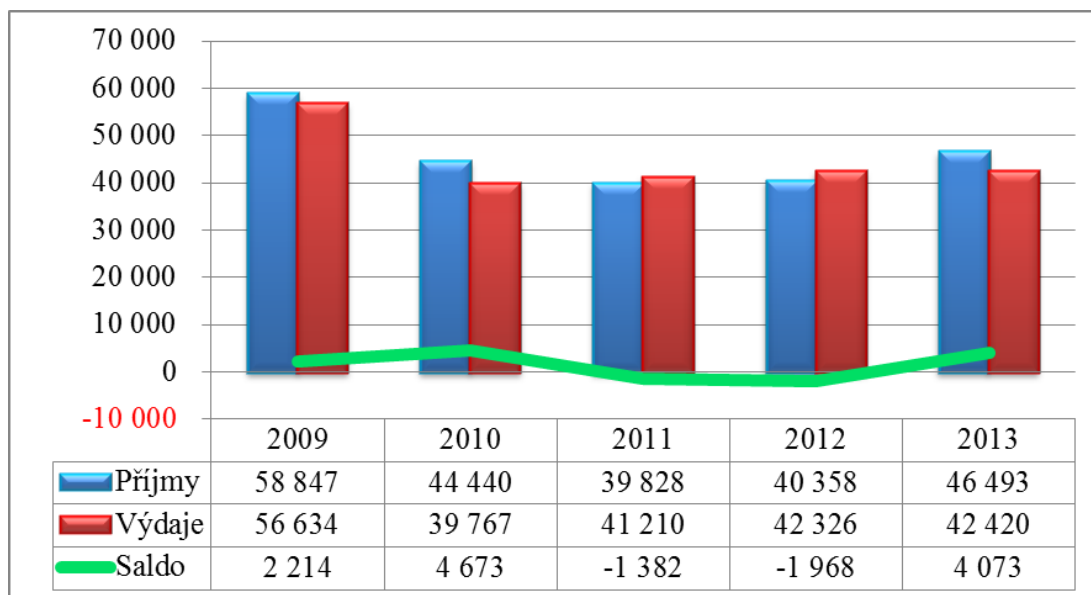

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečného účtu obce Postřelmov

Výsledky hospodaření za sledované období v obci Postřelmov značně kolísaly a dosahovaly jak kladných, tak i záporných hodnot. V případě záporného salda musí obec pokrýt jak záporné saldo, tak i splátky přijatých půjček. A to buď z vlastních, nebo cizích zdrojů. V případě kladného salda je otázkou, zda pokryje celou výši splátek, nebo zda je nutné zapojit ještě další zdroje. V roce 2009 hospodařila obec Postřelmov s kladným saldem 143 tis. Kč. Celková výše splátek půjček ovšem činila 2 085 tis. Kč, proto rozdíl obec pokryla z vlastních zdrojů. Nejnižšího salda ve sledovaném období bylo dosaženo v roce 2010, a to zejména díky značné investiční činnosti, kdy bylo v Postřelmově započato s výstavbou čističky odpadních vod. Výsledné saldo -9 823 tis. Kč nebyla obec schopna pokrýt ze svých zdrojů, proto si tento rok vzala úvěr ve výši 15 000 tis. Kč. Rok 2011 přinesl kladný výsledek hospodaření ve výši 4 689 tis. Kč. Splátka úvěru tento rok činila pouze 1 840 tis. Kč, proto výsledek hospodaření pokryl tuto splátku v plné výši a ještě došlo k navýšení finančních prostředků na bankovním účtu obce. S kladným saldem 2 378 tis. Kč hospodařila obec Postřelmov i v roce 2012. Kladný výsledek hospodaření však nestačil pokrýt celou splátku půjček ve výši 3 383 tis. Kč, a proto k její úhradě byly zapojeny i vlastní zdroje. I přes zvýšení daňových příjmů hospodařila obec díky větším

investičním výdajům v roce 2013 se záporným saldem -429 tis. Kč, které spolu se splátkou úvěru uhradila z prodeje termínovaných vkladů.

Graf č. 2: Výsledek hospodaření obce Bludov v letech 2009 - 2013 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečného účtu obce Bludov

Výsledky hospodaření za sledované období v obci Bludov byly vyrovnanější než v obci Postřelmov. I když byl rok 2009 pro obec Bludov ve sledovaném období investičně nejnáročnější, hospodařila obec v letech 2009 a 2010 s kladným saldem, které bez problémů stačilo pokrýt splátky úvěru a navýšit finanční prostředky na bankovním účtu obce. V letech 2011 a 2012 došlo ke snížení daňových příjmů a mírnému navýšení neinvestičních výdajů, a proto oba roky hospodařila obec se záporným hospodářským výsledkem. V roce 2011 pokryla obec záporné saldo i splátku úvěru ze svých zdrojů. V roce 2012 si však již byla nucena vzít úvěr ve výši 5 500 tis. Kč, protože ze svých vlastních zdrojů nebyla schopna pokrýt záporné saldo -1 968 tis. Kč a splátku úvěru ve výši 2 884 tis. Kč. Tento rok totiž proběhla větší investiční akce „Rekonstrukce třídy Adolfa Kašpara“, jejíž výdaje byly z části pokryty přijatou dotací a z části již zmíněným dlouhodobým bankovním úvěrem. Díky zvýšeným daňovým příjmům, i přes mírný nárůst investiční činnosti, přinesl rok 2013 kladný výsledek hospodaření ve výši 4 073 tis. Kč. Výsledné saldo stačilo pokrýt splátku úvěru ve výši 3 018 tis. Kč a navýšit peněžní prostředky na bankovním účtu obce. Hospodaření obcí Postřelmov a Bludov v daném období bude blíže rozebráno v analýze příjmové a výdajové stránky rozpočtu.

5.1 Rozpočet obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 - 2013

Rozpočet obce je rozdělen na příjmy a výdaje, jejichž dělení upravuje Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Dle druhu jsou příjmy rozlišeny na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery. Výdaje jsou pak děleny na běžné a kapitálové. Následující tabulky č. 5 a č. 6. ukazují podrobnější členění celkových příjmů a výdajů v obcích Postřelmov a Bludov v letech 2009 -2013.

Tabulka č. 5: Rozpočet obce Postřelmov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč)

		2009	2010	2011	2012	2013
Příjmy celkem		48 140	69 650	49 869	48 183	66 074
z toho	daňové	23 873	24 548	25 242	25 934	32 916
	nedaňové	19 430	19 159	21 069	19 507	20 069
	kapitálové	0	738	807	10	1
	přijaté transfery	4 837	25 205	2 750	2 732	13 087
	- neinvestiční	1 837	2 472	2 670	2 536	4 315
	- investiční	3 000	22 733	80	196	8 772
Výdaje celkem		47 996	79 473	45 180	45 804	66 503
z toho	běžné	35 382	30 121	37 859	39 687	43 601
	kapitálové	12 614	49 352	7 321	6 118	22 902
Saldo		143	-9 823	4 689	2 378	-429

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Postřelmov

Tabulka č. 6: Rozpočet obce Bludov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč)

		2009	2010	2011	2012	2013
Příjmy celkem		58 847	44 440	39 828	40 358	46 493
z toho	daňové	34 155	29 930	26 372	26 409	32 169
	nedaňové	8 786	8 456	7 978	8 163	8 391
	kapitálové	1 219	717	71	557	65
	přijaté transfery	14 688	5 339	5 406	5 229	5 869
	- neinvestiční	1 179	2 140	3 403	2 994	1 276
	- investiční	13 509	3 198	2 003	2 235	4 593
Výdaje celkem		56 634	39 767	41 210	42 326	42 420
z toho	běžné	31 326	28 179	29 227	30 906	27 277
	kapitálové	25 308	11 588	11 983	11 420	15 143
Saldo		2 214	4 673	-1 382	-1 968	4 073

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bludov

Na první pohled je patrné, že největší podíl na celkových příjmech u obou obcí mají daňové příjmy. U obce Postřelmov tvoří průměrné daňové příjmy prakticky polovinu průměrných celkových příjmů (47,8 %) za sledované období. Výjimkou je jen rok 2010, kdy daňové příjmy dosahovaly jen 35,2 % z celkových příjmů. V tomto roce byly znatelně navýšeny přijaté transfery – jednalo se především o poskytnuté investiční dotace ve výši 22 733 tis. Kč. Proto je podíl daňových příjmů na celkových příjmech v tomto roce nižší, i když se jejich hodnota oproti dalším letům příliš nezměnila. U obce Bludov dosahuje podíl průměrných daňových příjmů na průměrných celkových příjmech v letech 2009 až 2013 dokonce 65,2 %, což poukazuje na větší závislost obce na státu, neboli na rozpočtovém určení daní (RUD). Další významnou složkou celkových příjmů, především u obce Postřelmov, jsou nedaňové příjmy. U obce Postřelmov jejich průměrný podíl na průměrných celkových příjmech činí 36,2 %, u obce Bludov pouze 18,5 %. Přijaté transfery jsou svým podílem 15 % na celkových příjmech třetí nejobjemnější v rozpočtech obou obcí. Nejmenší příjmovou položkou, co se týče objemu, jsou kapitálové příjmy. Jejich podíl na průměrných celkových příjmech za sledované období je v obci Postřelmov průměrně 0,5 %, v obci Bludov 1,1 %.

U výdajové složky u obou obcí výrazně převládají běžné výdaje nad kapitálovými. Běžné výdaje tvoří více než dvě třetiny celkových výdajů. Výjimkou v obci Postřelmov je opět rok 2010, kdy podíl kapitálových výdajů díky přijatým investičním transferům činil nadpoloviční většinu (62,1 %) z celkových výdajů v daném roce. V obci Bludov ve sledovaných letech kapitálové výdaje nikdy nepřevýšily výdaje běžné.

5.2 Bilance běžného a kapitálového rozpočtu

Běžný rozpočet tvoří bilance běžných příjmů a výdajů, kde jsou zahrnuty každoročně se opakující příjmy a výdaje, jejichž velikostní změna je mezi jednotlivými roky poměrně malá a nevýrazná. Do běžných příjmů v následujících tabulkách č. 7 a č. 8 jsou zahrnuty veškeré daňové a nedaňové příjmy spolu s neinvestičními transfery. Běžné výdaje jsou tvořeny provozními výdaji a kapitálové výdaje výdaji investičními. Do kapitálového rozpočtu jsou na příjmové straně zahrnuty příjmy z kapitálových transferů a z prodeje dlouhodobého majetku.

Tabulka č. 7: Bilance běžného a kapitálového rozpočtu obce Postřelmov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč)

	2009	2010	2011	2012	2013
Běžné příjmy	45 140	46 180	48 981	47 977	57 301
Běžné výdaje	35 382	30 121	37 859	39 687	43 601
Saldo běžného rozpočtu	9 758	16 059	11 123	8 290	13 700
Kapitálové příjmy	3 000	23 470	887	206	8 773
Kapitálové výdaje	12 614	49 352	7 321	6 118	22 902
Saldo kapitálového rozpočtu	-9 614	-25 882	-6 434	-5 911	-14 129
Celkové saldo	143	-9 823	4 689	2 378	-429

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Postřelmov

Tabulka č. 8: Bilance běžného a kapitálového rozpočtu obce Bludov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč)

	2009	2010	2011	2012	2013
Běžné příjmy	44 120	40 526	37 754	37 566	41 836
Běžné výdaje	31 326	28 179	29 227	30 906	27 277
Saldo běžného rozpočtu	12 794	12 347	8 527	6 660	14 559
Kapitálové příjmy	14 727	3 915	2 074	2 791	4 658
Kapitálové výdaje	25 308	11 588	11 983	11 420	15 143
Saldo kapitálového rozpočtu	-10 581	-7 673	-9 908	-8 629	-10 486
Celkové saldo	2 214	4 673	-1 382	-1 968	4 073

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bludov

Jak ukazují tabulky č. 7 a č. 8, při porovnání běžných příjmů a běžných výdajů, vykazují obě obce kladná salda. To znamená, že obě obce bez problémů pokrývají své provozní výdaje a jsou schopny našetřit finanční prostředky pro svou další potřebu. Požadavek, aby běžný rozpočet byl dlouhodobě přebytkový, vyplývá i ze skutečnosti, že ve svých výdajích obec neuvádí odpisy. Přebytkový běžný rozpočet tak sám o sobě vytváří zdroje na úhradu opotřebení majetku. Oproti tomu saldo kapitálového rozpočtu u obou obcí je ve všech sledovaných letech záporné, což je pochopitelné, protože ne vždy činí přijaté transfery 100 % hodnoty investic. Kladného salda kapitálového rozpočtu lze dosáhnout prodejem dlouhodobého majetku, je však pro obec nežádoucí, aby se bez vážného důvodu svého majetku zbavovala.

5.3 Analýza rozpočtu v letech 2009 – 2013

Aby byla zajištěna věrohodnost porovnávaných údajů v rámci analýzy a vzájemného hodnocení příslušných rozpočtů obou obcí, jsou následující údaje přepočítány dle počtu obyvatel v daném roce. Počet obyvatel je vždy vztažen k 31. 12. daného roku. V tabulce č. 9 je uveden počet obyvatel obou obcí ve sledovaném období let 2009 – 2013. Jak je z tabulky patrné, obě obce jsou počtem obyvatel téměř totožné a jejich počet se za sledované období nijak výrazně neměnil.

Tabulka č. 9: Počet obyvatel obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 - 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Postřelmov	3 209	3 227	3 263	3 256	3 245
Bludov	3 155	3 181	3 152	3 127	3 117

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

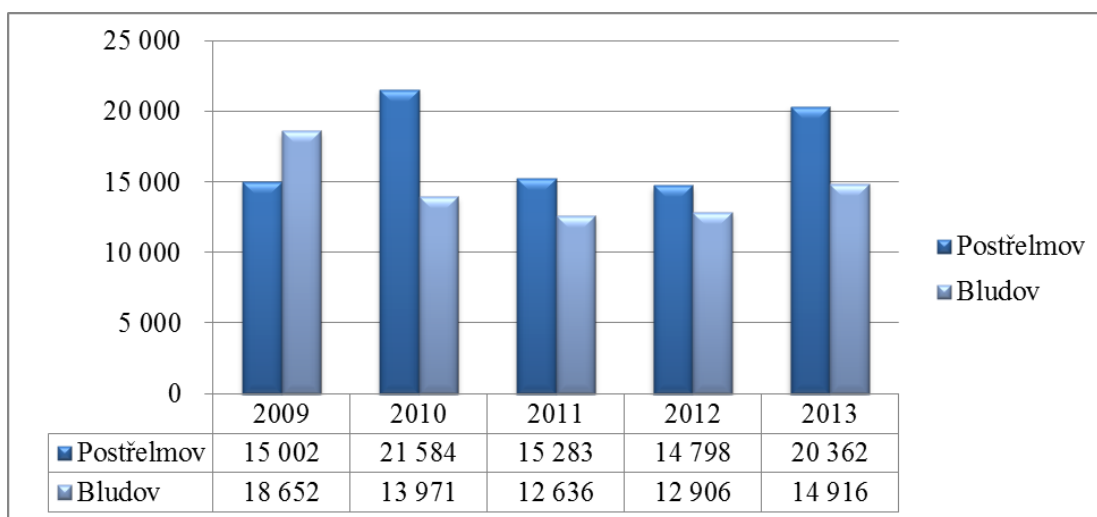
5.4 Analýza celkových příjmů

Příloha vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, třídí příjmy dle druhu do čtyř tříd. Třída 1 patří daňovým příjmům, do nichž náleží veškeré daňové příjmy a příjmy z místních a správních poplatků. Třída 2 náleží příjmům nedaňovým. Zde jsou zahrnuty hlavně příjmy z vlastní činnosti, odvody přebytků příspěvkových organizací, přijaté sankční platby, vratky transferů a přijaté splátky půjček. Významnou položku u nedaňových příjmů tvoří příjmy z pronájmu majetku. Kapitálové příjmy jsou zahrnuty ve 3. třídě a jedná se především o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Významnou příjmovou skupinou je čtvrtá skupina - přijaté dotace, kam se řadí jak neinvestiční dotace, tak i investiční přijaté transfery. Graf č. 3 přehledně ukazuje výši celkových příjmů u obou obcí v přepočtu na 1 obyvatele.

Obec Postřelmov má v letech 2009, 2011 a 2012 celkové příjmy relativně vyrovnané. Jejich průměrná hodnota v tomto období činí 15 028 Kč/obyvatele. Výjimku tvoří roky 2010 a 2013, kdy hodnota celkových příjmů přesáhla hranici 20 tis. Kč/obyvatele. O toto zvýšení se zasloužily především přijaté transfery, které byly nejvyšší právě v letech 2010 a 2013. V roce 2010 získala obec Postřelmov na přijatých transferech o 15 482 tis. Kč (tj. o 159,2 %) více, než činí průměrné přijaté transfery za celé sledované období, v roce 2013 je tento rozdíl 3 365 tis. Kč (tj. 34,6 %). Na zvýšení celkových příjmů v roce 2013 měla podíl i položka daňové příjmy, kdy bylo vybráno

o 6 982 tis. Kč (tj. o 26,9 %) více než v předchozím období. Vezme-li se v úvahu celé sledované období let 2009 – 2013, pak průměrný celkový příjem přepočítaný na jednoho obyvatele činí v obci Postřelmov 17 406 Kč.

Graf č. 3: Celkové příjmy obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

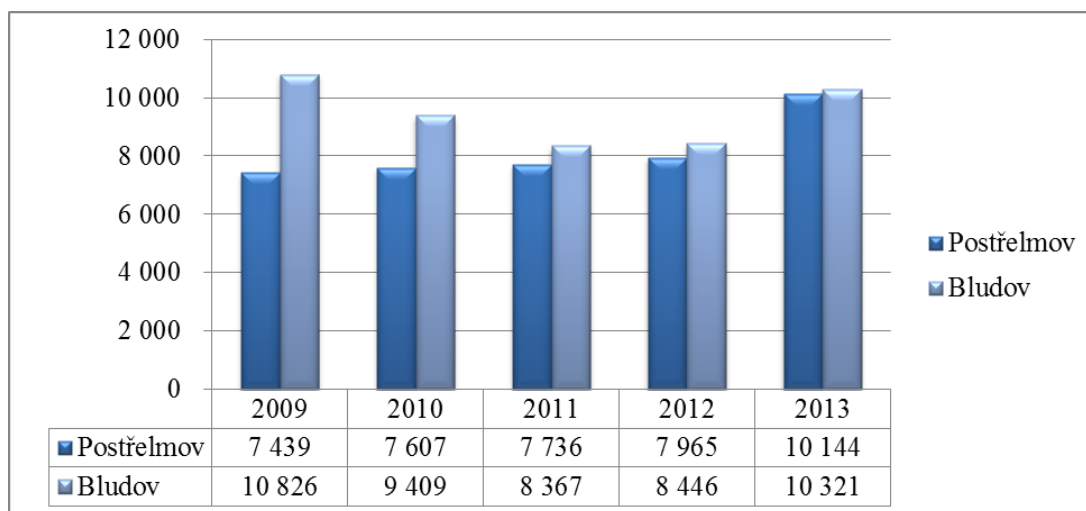
V obci Bludov jsou celkové příjmy vyrovnanější, než v obci Postřelmov. Nejvyšší celkové příjmy byly zaznamenány v roce 2009, a to díky přijatým transferům, které v tomto roce byly o 101 % (tj. o 7 382 tis. Kč) vyšší než průměrné přijaté transfery za sledované období. V tomto roce došlo také ke zvýšení daňových příjmů o 14,6 % (tj. o 4 348 tis. Kč) oproti průměrným daňovým příjmům v letech 2009 – 2013. Mírný nárůst byl také zaregistrován i u kapitálových příjmů. V letech 2010 – 2012 byly celkové příjmy vyrovnanější. Jejich výše fluktovala v rozmezí 39 828 - 44 440 tis. Kč. V těchto letech nebyly zaznamenány žádné výraznější přijaté transfery, kolísala jen položka daňových příjmů, kdy v roce 2010 bylo na daňových příjmech vybráno o cca 3 540 tis. Kč víc, než průměrně za roky 2011 a 2012. Kolísavou se stala i položka kapitálových příjmů v roce 2011, jež byla o 1 203 tis. Kč nižší, než průměrné kapitálové výdaje v letech 2010 a 2012. Rok 2013 znamenal 15,5 % nárůst celkových příjmů oproti předchozímu období. Tento nárůst byl zapříčiněn zvýšením daňových příjmů, jež způsobila novela zákona o rozpočtovém určení daní, kdy se změnil způsob výpočtu poměrových koeficientů. O této problematice bude dále podrobněji pojednáno v kapitole „Daňové příjmy“. Průměrný

celkový příjem přepočítaný na jednoho obyvatele činí v obci Bludov za sledované období 14 616 Kč.

5.4.1 Daňové příjmy

Nejvýznamnější zdroj příjmů obce Postřelmov a Bludov tvoří příjmy z daní a poplatků. Daňové příjmy, jež představují zhruba polovinu rozpočtu obce, mají značný vliv na jejich finanční stabilitu. Jsou složeny ze sdílených daní, představujících jejich podstatnou část, svěřených daní, správních a místních poplatků. Podíl příjmů obcí na celostátně vybíraných daních (tzv. sdílených daních, kam se řadí daň z přidané hodnoty a daně z příjmu právnických a fyzických osob) je uveden v příloze č. 2. Formu svěřené daně, která jde do rozpočtu obce v plné výši, má daň z nemovitosti a daň z příjmu právnických osob, kde poplatníkem je obec. Správní poplatky upravuje zákon č. 631/2004 Sb., o správních poplatcích a jejich výše je předepsána v sazebníku správních poplatků. Jde o poplatky za správní úkony, které obec vyměřuje a vybírá jako správní orgán. Povahu obecních daní mají místní poplatky (zakotvené v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích a podrobně upraveny v obecně závazných vyhláškách obce), jejichž podíl na celkových daňových příjmech obcí je však malý. Následující graf č. 4 srovnává celkové daňové příjmy obce Postřelmov a Bludov přepočtené na jednoho obyvatele za období let 2009 – 2013.

Graf č. 4: Daňové příjmy obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

U daňových příjmů dochází každoročně k mírným výkyvům jejich výše, protože jejich výpočet je závislý na celkové výši odvedených daní a poplatků do státního rozpočtu. Oproti obci Postřelmov, kde mají daňové příjmy mírně rostoucí trend, vykazují daňové příjmy v obci Bludov klesavou tendenci až do roku 2012. Z časové řady vyčnívá rok 2013, kdy došlo u obou obcí k výraznému nárůstu daňových příjmů. Obec Postřelmov získala tento rok na daňových příjmech o 6 982 tis. Kč více než v předchozím roce, obec Bludov si na celkových daňových příjmech oproti roku 2012 polepšila o 5 760 tis. Kč. Podíl průměrných daňových příjmů na průměrných celkových příjmech za sledované období činí u obce Postřelmov 47,8 %, u obce Bludov 65,2 %. Z dané skutečnosti lze usuzovat, že rozpočet obce Bludov je více existenčně závislý na rozpočtovém určení daní (na státu), než je tomu u rozpočtu obce Postřelmov.

Vzhledem k tomu, že daňové příjmy patří mezi nejvýznamnější příjmy obce, zaslouží si detailnější rozbor. Tabulky č. 10 a 11 podrobněji popisují daňové příjmy obcí Postřelmov a Bludov přepočtené na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013.

Tabulka č. 10: Daňové příjmy obce Postřelmov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

		2009	2010	2011	2012	2013
Daňové příjmy		7 439	7 607	7 736	7 965	10 144
z toho	daně z příjmu	3 530	3 375	3 475	3 680	4 721
	DPH	2 916	3 209	3 223	3 105	4 245
	místní a správní poplatky	674	543	570	685	714
	majetkové daně	319	480	468	495	464

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečného účtu obce Postřelmov

Tabulka č. 11: Daňové příjmy obce Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

		2009	2010	2011	2012	2013
Daňové příjmy		10 826	9 409	8 367	8 446	10 321
z toho	daně z příjmu	6 820	5 125	4 007	4 177	4 819
	DPH	3 096	3 258	3 345	3 181	4 373
	místní a správní poplatky	530	512	520	532	569
	majetkové daně	379	513	495	555	559

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečného účtu obce Bludov

Na první pohled je patrné, že v daňových příjmech rozhodující roli hrají sdílené daně. V obou obcích se jejich poměr na celkových daňových příjmech pohybuje průměrně kolem 88 %, přičemž každá obec má jiné poměrové zastoupení sdílených daní. U obce Postřelmov činí za sledované období poměr daně z příjmu na průměrném celkovém objemu sdílených daní 45,5 %, poměr daně z přidané hodnoty 40,8 %. U obce Bludov je tento poměr jiný. Daně z příjmu činí 52,3 % a daň z přidané hodnoty 36,7 % z celkového průměrného objemu sdílených daní za dané období.

Z grafu č. 4 i tabulek č. 10 a 11 je zřejmé, že rok 2013 znamenal pro obě obce výrazný nárůst daňových příjmů. V Postřelmově vzrostly daňové příjmy oproti předchozímu roku o 27,4 %, což je nárůst o 2 179 Kč na 1 obyvatele. V obci Bludov došlo ke zvýšení daňových příjmů oproti roku 2010 o 22,2 %, tzn. o 1 875 Kč na obyvatele. Tento nárůst byl způsoben novelou zákona o rozpočtovém určení daní č. 243/2000 Sb., kde se změnil způsob výpočtu poměrových koeficientů. Novela zákona, platná od 1. 1. 2013, zavedla do výpočtu podílu obcí na výnosu sdílených daní nové kritérium – kritérium počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou danou obcí. Dosud se daňové příjmy rozdělovaly dle tří kritérií: dle výměry katastrálního území obce, dle prostého počtu obyvatel a dle násobků postupných přechodů. Zavedením čtvrtého kritéria tak obcím vzrostl podíl na sdílených daních a zároveň již nedostávají tzv. „příspěvek na školství“ z kapitoly státního rozpočtu Všeobecná pokladní správa.

Daň z nemovitosti

Daň z nemovitosti náleží k majetkovým daním a upravuje ji zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Skládá se ze dvou částí – daně z pozemků a daně ze staveb. Předmětem této daně jsou pozemky a stavby na území České republiky vedené v katastru nemovitostí. Obě daně mají rozdílný způsob výpočtu a každá daň se stanovuje odděleně, ale jejich suma pak tvoří konečnou výši daně z nemovitosti. Daň z pozemků je počítána jak ze zemědělských, tak i z nezemědělských pozemků dle výměry a daného koeficientu. Daň ze staveb je obvykle počítána z počtu podlaží a zastavěné plochy v m² k 1. lednu příslušného zdaňovacího období vynásobené danými sazbami a koeficienty.

Správu daní z nemovitostí pro obec Postřelmov vykonává Finanční úřad Zábřeh a celý výnos této daně plyne do obecního rozpočtu. V absolutních částkách se výše daně v Postřelmově v daném období pohybuje od 1 025 tis. Kč do 1 611 tis. Kč. K velkému skoku došlo v roce 2010, kdy se na dani z nemovitosti vybralo o 50,5 % více, než v roce

2009. Průměrný příjem z této daně za sledované období přepočtený na 1 obyvatele činí v obci Postřelmov 445 Kč, což je pouze 5,5 % z průměrných daňových příjmů.

U obce Bludov správu daně vykonává Finanční úřad Šumperk a ve sledovaném období se každý občan Bludova podílel na odvodu daně z nemovitosti průměrnou částkou 500 Kč. Od roku 2009, kdy se na dani z nemovitosti za sledované období vybralo nejméně (1 196 tis. Kč), má tato položka rostoucí charakter (výjimku tvoří rok 2011 s propadem 3,4 % oproti předchozímu roku). Nejvíce se na dani vybralo v roce 2013 – suma za tento rok činí 1 742 tis Kč. Stejně jako u obce Postřelmov, také v obci Bludov došlo v roce 2010 ke skokovému zvýšení daně z nemovitosti, kdy se vybralo o 35,4 % více než v předchozím roce.

Toto skokové navýšení daně z nemovitosti zapříčinil zákon č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010. S účinností od 1. 1. 2010 tento zákon změnil také ustanovení § 6 a § 11 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, kde byly upraveny a zvýšeny některé sazby daně z nemovitostí. Například základní sazba daně z nemovitosti u rodinných domů se v roce 2010 zvýšila na dvojnásobek (z 1 Kč/m² na 2 Kč/m²). Povinnost podat daňové přiznání se pak od tohoto roku vztahovalo i na majitele novostaveb a nových bytů, kteří do té doby byli od této daně osvobozeni. Osvobození od daně z nemovitosti přestali být i majitelé staveb, které si v roce 2009 zateplili, nebo obyvatelé zrekonstruovaných panelových domů.

Místní daně a poplatky

Povahu skutečně obecních daní mají místní daně a poplatky upravené zákonem č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích. Mají fakultativní charakter, takže záleží pouze na obci, zda poplatek uplatní či nikoliv. Tyto poplatky, pro které obec vydává obecně závazné vyhlášky, jsou pro poplatníky stejně závazné, jako jiné daňové povinnosti. Celý jejich výnos plyne do rozpočtu obce a představují úhradu za poskytování lokálních veřejných statků. Zákon obcím umožňuje vybírat různé druhy místních poplatků. Obec Postřelmov na základě vydaných obecně závazných vyhlášek vybírá tyto místní poplatky: za sběr, třídění a likvidaci komunálního odpadu, za užívání veřejného prostranství, poplatek ze psů a ze vstupného. Navíc Postřelmov ve sledovaném období vybíral i další poplatky – a to poplatky za provozovaný výherní hrací přístroj a poplatky za znečištění ovzduší. V roce 2010 obec obecně závaznou vyhláškou vyhlásila i poplatek za povolené vypouštění

odpadních vod do vod podzemních. V obci Bludov je to místní poplatek za provoz systému shromáždění sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, za užívání veřejného prostranství, poplatek ze psů a za lázeňský nebo rekreační pobyt. Mezi další vybírané odvody z vybraných činností a služeb v obci Bludov náležely odvody z loterií a výherních hracích přístrojů a odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. I když místní a správní poplatky znamenají pro rozpočet obcí příjem, na celkovém objemu daňových příjmů hrají jen malou roli.

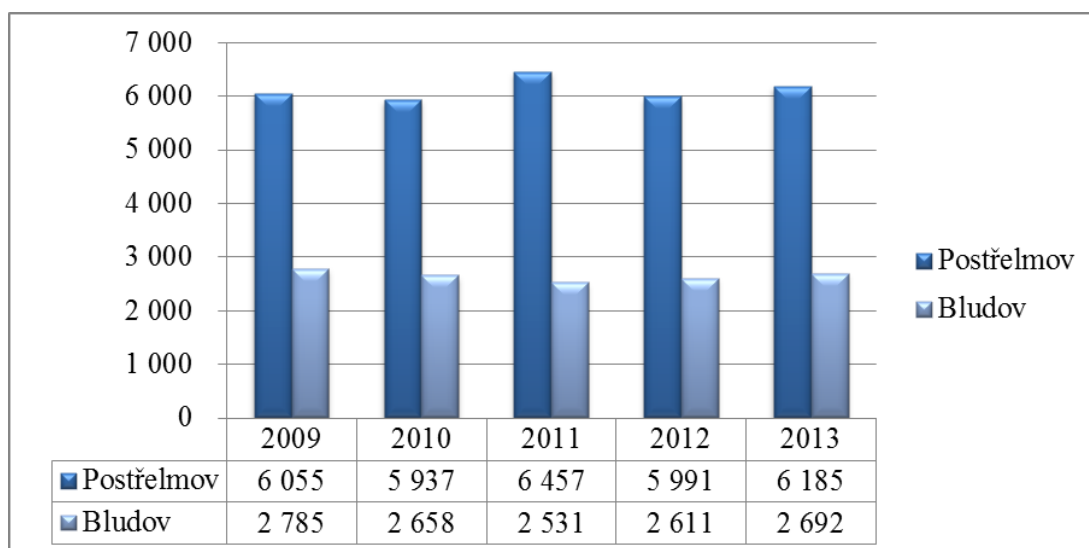
V Postřelmově tvoří příjmy z místních a správních poplatků na celkovém objemu daňových příjmů za sledované období průměrně 7,8 %, v Bludově je to dokonce pouze 5,7 %. V obci Postřelmov má nejvyšší podíl na celkových příjmech z místních poplatků poplatek za svoz komunálního odpadu, který se za dané období pohybuje v rozmezí 1 368 – 1 502 tis. Kč. Díky tomu, že obyvatelé Postřelmova zodpovědně třídí odpad, již několik let se tento poplatek nemusel zvyšovat, i když náklady na svoz a likvidaci odpadů neustále rostou. Dalším významným poplatkem v obci Postřelmov byl poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, který ročně do rozpočtu obce přinesl průměrně 140 tis. Kč, dále pak poplatek ze psů a poplatek za užívání veřejného prostranství, jež dohromady přispěly do rozpočtu obce každoroční průměrnou částkou 105 tis. Kč. Průměrně se příjmy z místních a správních poplatků za sledované období na jednoho obyvatele pohybovaly v obci Postřelmov okolo 637 Kč.

Příjmy z místních a správních poplatků v obci Bludov jsou za sledované období poměrně vyrovnané. Největší podíl na těchto poplatcích má poplatek za svoz komunálního odpadu, který se za sledované období pohybuje v rozmezí 1 362 – 1 406 tis. Kč za rok. Nejvíce rostoucím poplatkem za dané období je odvod z loterií a podobných her kromě výherních hracích automatů. Zatímco průměr tohoto odvodu za roky 2009 – 2011 je pouze 16 tis. Kč, v následujícím roce došlo k nárůstu o 484 %, tj. na částku 77 tis. Kč. V roce 2013 se tento odvod vyšplhal na sumu 134 tis. Kč, což je o 174 % více než v předchozím roce. Rostoucí tendenci má i poplatek za užívání veřejného prostranství, zatímco výše poplatku ze psů je v daném období téměř konstantní. Naopak klesající tendenci má poplatek za lázeňský a rekreační pobyt, který je závislý na počtu návštěvníků zdejších lázní. Za sledované období přispěl do rozpočtu obce průměrnou částkou 36 tis. Kč. V Bludově se průměrný příjem z místních a správních poplatků za sledované období pohybuje okolo 533 Kč na obyvatele.

5.4.2 Nedaňové příjmy

V druhé třídě rozpočtové skladby jsou vedeny nedaňové příjmy. Mezi nedaňové příjmy obcí Postřelmov a Bludov se řadí především příjmy z vlastní činnosti, z pronájmu majetku, výnosy z finančního majetku, přijaté splátky půjčených prostředků, příjmy sankční povahy a ostatní nedaňové příjmy, kam lze zařadit dary a příjmy z mimorozpočtových fondů zmíněných obcí. Graf č. 5 srovnává nedaňové příjmy obou obcí za sledované období přepočtené na jednoho obyvatele.

Graf č. 5: Nedaňové příjmy obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

Ze zmíněného grafu je zřejmé, že nedaňové příjmy obce Postřelmov jsou v průměru o 130 % vyšší než stejné příjmy obce Bludov. Tento fakt se projevuje i ve skutečnosti, že nedaňové příjmy tvoří v obci Postřelmov za sledované období průměrně 36,2 % z celkových příjmů, oproti nedaňovým příjmům obce Bludov, kde tento poměr k celkovým příjmům činí jen 18,5 %. V obou obcích však tyto příjmy nemají kolísavý charakter a drží se každoročně na přibližně stejné hodnotě, což vypovídá o jejich pevném místě v místních rozpočtech a usnadňuje plánování pro další rozpočtová období.

Nejpodstatnějším nedaňovým příjmem za sledované období v obci Postřelmov jsou příjmy z vlastní činnosti, které tvoří průměrně 80,8 % celkových průměrných nedaňových příjmů. Každoročně za dané období tak připluje do rozpočtu obce průměrně 16 124 tis. Kč. Jde především o příjmy za dodávky tepla ze tří obecních kotelen. Tyto kotelny dodávají

teplo a teplou užitkovou vodu do sídlišť na ulicích U Mýta, Závořická a Nová. Další příjmy jsou za dodávku pitné vody do okolních obcí: Sudkova, Kolšova, Lesnice, Brníčka a Dlouhomilova. A od roku 2011 se k nedaňovým příjmům přidaly i platby sousední obce Sudkov, která využívá služeb postřelmovské čističky odpadních vod. Další významnou položkou nedaňových příjmů jsou příjmy z pronájmu, a to především z pronájmu nemovitostí. Na celkových průměrných nedaňových příjmech za sledované období se podílí 15,4 %, tj. průměrnou každoroční částkou 3 063 tis. Kč. Z této částky tvoří 94,4 % příjmy z nemovitostí (především z bytového hospodářství – obec Postřelmov hospodaří s 50 bytovými jednotkami) a pouze 5,6 % příjmy z pronájmu pozemků. I když jsou nedaňové příjmy za sledované období téměř vyrovnané, mírně vyčnívá rok 2011, kdy se nedaňové příjmy oproti předchozímu roku 2010 zvedly o 10 %. Tento nárůst, který činí v absolutní částce 1 910 tis. Kč, byl způsoben jednak zvýšením výnosů z finančního majetku o 453 tis. Kč oproti roku 2010 a jednak zvýšením záloh na poplatky na pořízení tepla a teplé užitkové vody. Průměrné nedaňové příjmy na jednoho obyvatele v obci Postřelmov za sledované období představují částku 6 125 tis. Kč.

Nejvýznamnějšími nedaňovými příjmy obce Bludov tvořící více než 85 % celkových nedaňových příjmů jsou příjmy z vlastní činnosti a z pronájmu majetku. Příjmy z vlastní činnosti přispívají každoročně do místního rozpočtu průměrnou částkou 3 630 tis. Kč, což představuje 43,4 % z průměrných nedaňových příjmů za sledované období. Příjmy z pronájmu majetku přispívají do rozpočtu každoroční průměrnou částkou 3 495 Kč, což je 41,8 % průměrných sledovaných celkových nedaňových příjmů. Tyto příjmy lze ještě rozdělit na příjmy z pronájmu pozemků, které činí přibližně jednu třetinu této částky a příjmy z pronájmu nemovitostí (převážně z bytového hospodářství), jež představují dvě třetiny z celkových příjmů z pronájmu. Průměrné nedaňové příjmy na jednoho obyvatele v obci Bludov za sledované období tvoří částku 2 655 tis. Kč.

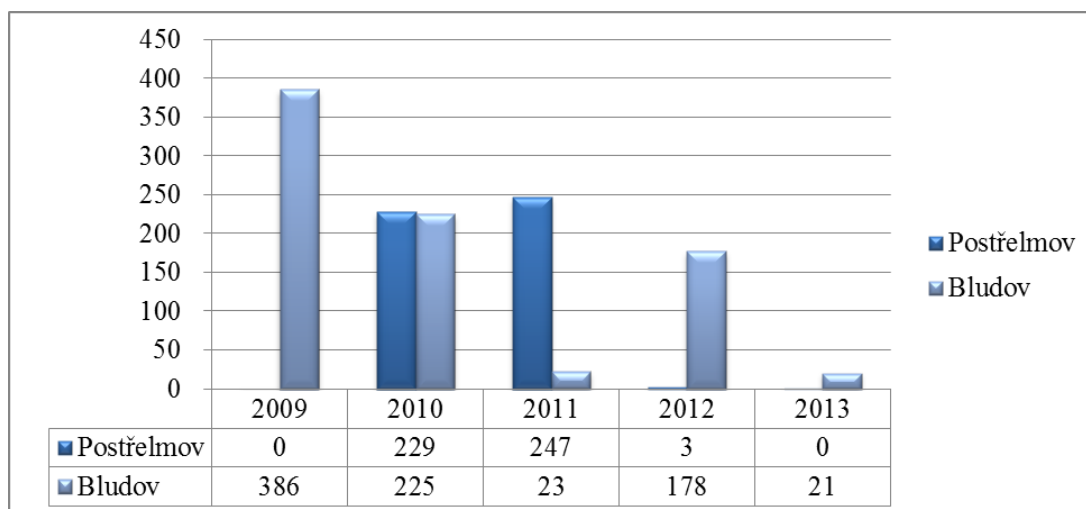
5.4.3 Kapitálové příjmy

V rozpočtové skladbě jsou kapitálové příjmy zahrnuty do třetí třídy a zahrnují příjmy z prodeje pozemků a příjmy z prodeje dlouhodobého majetku – především nemovitostí a jejich částí.

Kapitálové příjmy by neměly být pravidelným a stálým příjmem obecního rozpočtu. Znamenalo by to, že se obec zbavuje svého dlouhodobého majetku. Vždy je otázkou, proč obec svůj majetek prodává. Pokud je důvodem špatná finanční situace, kdy se obec snaží prodejem majetku získat potřebné finanční prostředky, je na místě opatrnost a obezřetnost. Pokud je důvodem například prodej pozemků obyvatelům obce pro bytovou výstavbu a cílem další rozvoj obce spolu se zvýšením kvality života občanů, pak lze prodej dlouhodobého majetku doporučit.

Následující graf č. 6 srovnává kapitálové příjmy obce Postřelmov a obce Bludov přepočtené na jednoho obyvatele v letech 2009 – 2013.

Graf č. 6: Kapitálové příjmy obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

V obci Postřelmov mají kapitálové příjmy kolísavý a výrazně nepravidelný charakter. Na průměrných celkových příjmech za sledované období se podílí jen 0,5 %, v obci Bludov jde o 1,1 %. Obec Postřelmov se svého dlouhodobého majetku nezbavuje. Výjimku tvoří roky 2010 a 2011, kdy v roce 2010 utržila obec Postřelmov za prodej nemovitostí a jejich částí 738 tis. Kč. Konkrétně se jednalo o prodej plynovodu plynárenské společnosti SMP Net, s. r. o. Ostrava. V roce 2011 zastupitelstvo schválilo prodej pozemků pro podnikatelské účely firmě Kovo CZ, s. r. o. a do obecního rozpočtu tak v tomto roce mimořádně přibylo 807 tis. Kč. To, že se obec Postřelmov zbavuje svého majetku jen výjimečně, může být důkazem dlouhodobého dobrého hospodaření obce.

Nejvyšší kapitálové příjmy za sledované období měla obec Bludov v roce 2009, kdy za prodej pozemků utřžila 352 tis. Kč a za prodej nemovitostí 865 tis. Kč. Významnější byl i následující rok, kdy se v drobném prodeji nemovitostí a pozemků pokračovalo, což přineslo do rozpočtu obce 717 tis. Kč. V dalších letech se již prodej nemovitostí téměř zastavil. Nárůst kapitálových příjmů byl ještě zaznamenán v roce 2012, kdy obec za prodej pozemků získala finanční prostředky ve výši 557 tis. Kč. Průměrně se kapitálové příjmy v letech 2009 – 2013 na jednoho obyvatele pohybovaly v Postřelmově kolem 96 Kč a v obci Bludov okolo 167 Kč.

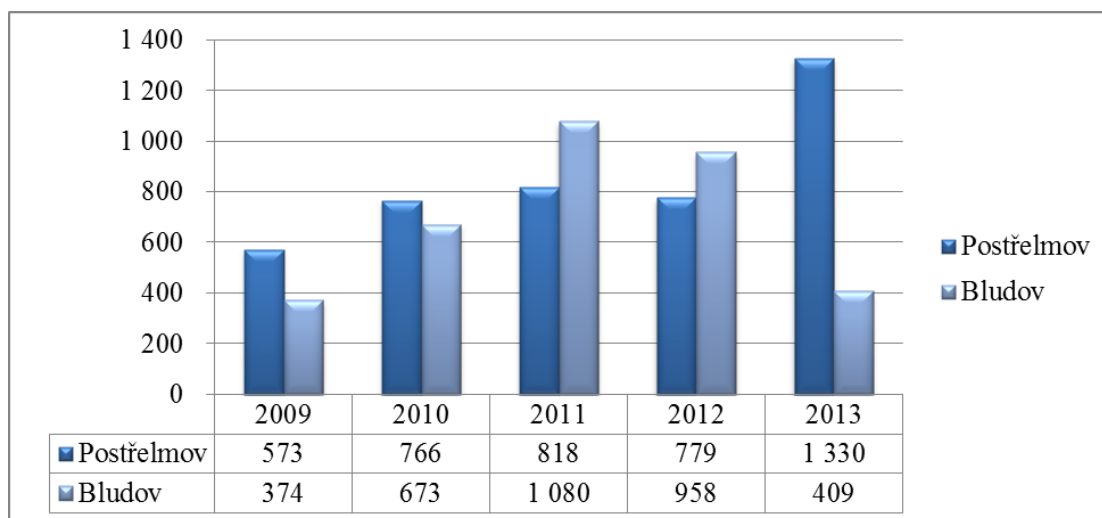
5.4.4 Přijaté transfery - neinvestiční

Neinvestiční přijaté transfery ve formě běžných nebo účelových dotací jsou důležitou příjmovou složkou obecních rozpočtů. Jsou získávány z veřejných rozpočtů ústřední úrovně a z veřejných rozpočtů krajů a obcí. Běžné dotace jsou příjmem obce a ta s nimi může nakládat dle svého uvážení. Prostředky, které v běžném roce nevyužije, nemusí vracet. Na rozdíl od účelových dotací, které jsou přísně vázány na předem stanovený účel a nevyčerpané finance se musí vrátit. V současné době si lze povšimnout snahy o snižování podílu dotací poskytovaných ze státního rozpočtu a zajištění větší finanční soběstačnosti obcí. Smyslem této snahy je přimět obce k efektivnějšímu vynakládání peněžních prostředků a snížení jejich závislosti na dotacích.

Do roku 2012 byl součástí neinvestičních transferů i tzv. „příspěvek na školství“, který byl od roku 2013 v této podobě zrušen a nahrazen formou většího podílu na sdílených daních. V obou obcích se do neinvestičních transferů z veřejných rozpočtů ústřední úrovně zařazují příspěvky na výkon státní správy, dotace na aktivní politiku zaměstnanosti, na zabezpečení chodu Czech POINTU, na zabezpečení voleb a sčítání lidu a další. Neinvestiční dotace od kraje jsou obci Postřelmov a Bludov poskytovány například na drobné regionální akce, na školní soutěže, na vybavení či ochranné pomůcky pro dobrovolné hasiče, na různé opravy či pořízení drobného hmotného i nehmotného majetku.

Graf č. 7 popisuje vývoj neinvestičních transferů obcí Postřelmov a Bludov přepočítané na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013.

Graf č. 7: Neinvestiční transfery obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

Přijaté neinvestiční transfery mají v obci Postřelmov mírně rostoucí charakter až do roku 2012, kdy došlo k jedinému mírnému meziročnímu poklesu. Ve sledovaném období se celkové přijaté neinvestiční transfery pohybovaly v rozmezí 1 837 – 4 315 tis. Kč. Největší podíl na těchto přijatých neinvestičních dotacích měla až do roku 2012 položka „Dotace na výkon státní správy a školství“, která v průměru za tyto roky činila 1 100 tis. Kč. V letech 2009 až 2011 se stala po dotaci na výkon státní správy a školství nejvýznamnější účelová dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) na provoz penzionu pro důchodce ve výši 450 tis. Kč (rok 2009) a 500 tis. Kč (rok 2010). V roce 2011 to byl příspěvek na veřejně prospěšné práce v celkovém objemu 551 tis. Kč. Nejvyšší částka za sledované období byla získána v roce 2013, a to 4 315 tis. Kč. Oproti předchozímu roku se jednalo se o navýšení o 70,1 %. Obci Postřelmov se v tomto roce podařilo získat z Evropského fondu regionálního rozvoje (dále jen ERDF) a Státního fondu životního prostředí ČR (dále jen SFŽP) v rámci Operačního programu Životní prostředí neinvestiční dotaci v celkové výši 2 251 tis. Kč určenou na úpravu veřejné zeleně v okolí panelových sídlišť. Průměrně přijaté neinvestiční transfery na jednoho obyvatele v letech 2009 – 2013 činí v obci Postřelmov 2 766 Kč.

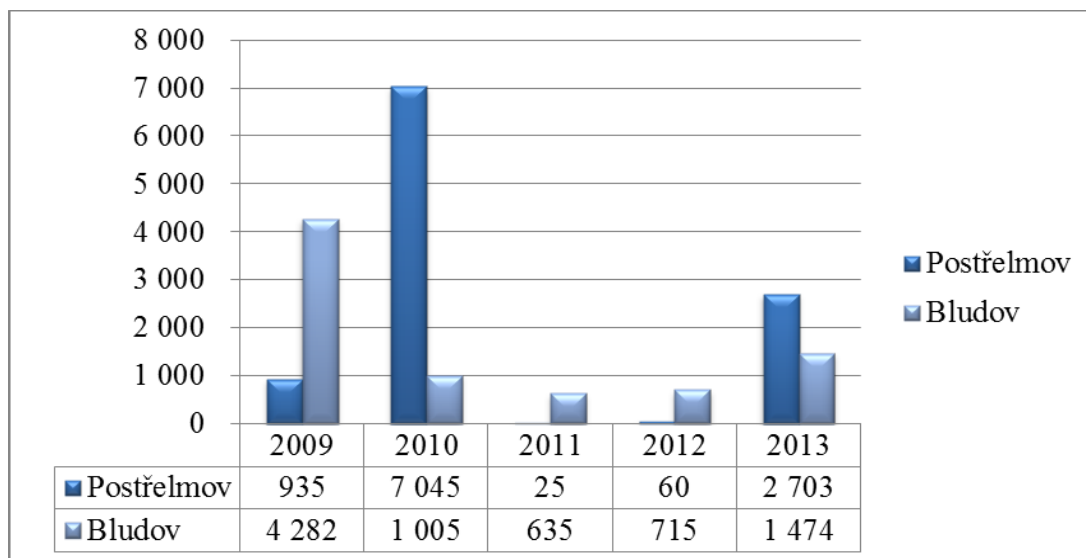
V obci Bludov mají neinvestiční transfery za sledované období výrazně rostoucí tendenci až do roku 2011, kdy kulminovaly na své nejvyšší hodnotě, tj. 3 403 tis. Kč. Tento rok obdržela obec Bludov neinvestiční dotaci ze státního rozpočtu na tvorbu

územního plánu ve výši 328 tis. Kč a podařilo se jí také získat ze Státního fondu životního prostředí neinvestiční dotaci ve výši 395 tis. Kč na ošetření stromů v biocentru Gryngle, jež je součástí zámeckého parku. V roce 2012 klesly oproti minulému roku o 12 %, v roce 2013 dokonce o 57,4 % vůči předchozímu účetnímu období. Ve sledovaném období neobdržela obec Bludov žádné větší neinvestiční dotace. V převážné většině se jednalo o účelové neinvestiční dotace z Olomouckého kraje především pro místní sbor dobrovolných hasičů, dotace na konání voleb a sčítání lidu a na drobné opravy. Průměrné neinvestiční transfery na jednoho obyvatele činí ve sledovaném období v obci Bludov 2 198 tis. Kč.

5.4.5 Přijaté transfery – investiční

Investiční transfery, nebo-li investiční dotace, jsou obcím poskytovány nepravidelně a jejich částka v rozpočtech obcí značně kolísá. Poskytují se zpravidla na daný investiční záměr nebo na investice, které svým významem přesahují danou lokalitu. Graf č. 8 názorně ukazuje, jak je tato položka v rozpočtu obcí Postřelmov a Bludov závislá na investičních akcích, které se v daném roce realizují.

Graf č. 8: Investiční transfery obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

V roce 2009 získala obec Postřelmov investiční dotaci z Ministerstva financí na stavební úpravy obecního úřadu ve výši 3 000 tis. Kč. Největší objem investičních dotací

se ovšem uskutečnil v roce 2010, kdy obec obdržela z Olomouckého kraje, SFŽP a Fondu soudržnosti dotaci na rozšíření čistíčky odpadních vod v celkové výši 22 733 tis. Kč. Roky 2011 a 2012 byly na investiční dotace chudší – šlo o částky 80 tis. Kč (2011) a 196 tis. Kč (2012) poskytnuté krajem na pořízení radarových měřičů rychlosti, na koupi elektrocentrály a ochranného vybavení pro místní sbor dobrovolných hasičů. O rok později došlo k výraznému nárůstu investičních dotací na celkovou sumu 8 772 tis. Kč. Celkem 5 806 tis. Kč bylo investováno ze SFŽP a Fondu soudržnosti na protipovodňová opatření a 2 251 tis. Kč na realizaci úspor energie v kulturním domě. Celkem tak obec Postřelmov v letech 2009 – 2013 získala na investičních transferech 34 781 tis. Kč, což činí průměrně 2 153 Kč na jednoho obyvatele za rok.

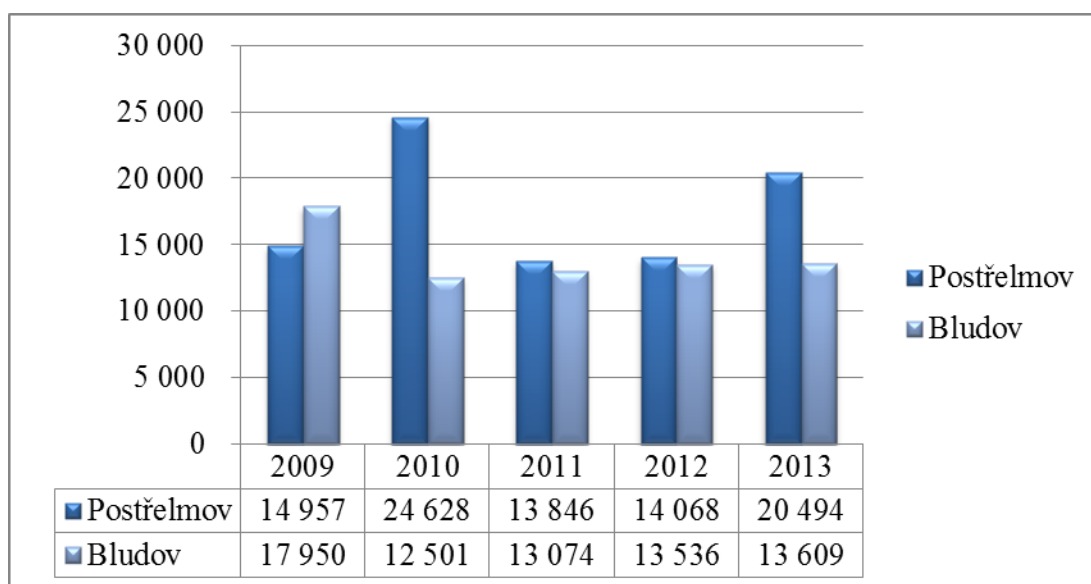
V obci Bludov činily průměrné investiční transfery na jednoho obyvatele za dané období 5 108 Kč. Objemově nejvýraznější je rok 2009, kdy byla získána investiční dotace z Regionálního operačního programu (dále jen ROP) Střední Morava na akci „Vyměníme gumáky za sandály“ týkající se revitalizace obecních prostranství v celkové výši 8 100 tis. Kč. Další investiční dotaci 5 409 tis. Kč poskytl v tomtéž roce Státní fond dopravní infrastruktury (dále jen SFDI) na vybudování chodníku na ulici Lázeňská. V období let 2010 až 2012 získala obec Bludov drobnější investiční dotace na akce menšího rozsahu - především na stavbu chodníků, rekonstrukci místních komunikací, instalaci bezdrátového rozhlasu, výstavbu nového dětského hřiště a rekonstrukce třídy Adolfa Kašpara. Souhrnná výše těchto investičních dotací se v daných letech pohybovala v rozmezí 2 003 – 3 198 tis. Kč. Nejvýznamnější z těchto transferů byly finanční příspěvky od SFDI, které činily 1 022 tis. Kč (rok 2010), 2 003 tis. Kč (rok 2011) a 2 235 tis. Kč (rok 2012). Mírný nárůst byl zaznamenán v roce 2013, kdy ze SFŽP byly uvolněny finanční prostředky na projekt „Snížení energetické náročnosti základní školy – objektu U2“ a na investici do kulturního domu v celkové výši 4 593 tis. Kč. V období let 2009 – 2013 obdržela obec Bludov na investičních transferech celkovou částku 25 538 tis. Kč, což činí průměrně 1 622 Kč na jednoho obyvatele za rok.

Za sledované období získala obec Postřelmov na investičních transferech o 9 243 tis. Kč více než za stejné období obec Bludov. Tento rozdíl činí v přepočtu na jednoho obyvatele průměrně 531 Kč za rok. Obec Postřelmov je tak ve sledovaném období ve svých žádostech o investiční dotace o 32,7 % úspěšnější než obec Bludov.

5.5 Analýza celkových výdajů

Celkové výdaje obcí Postřelmov a Bludov lze rozdělit dle druhu na dvě základní skupiny, které jsou podrobněji členěny v rozpočtové skladbě. Běžné výdaje, které se pravidelně opakují, např. výdaje na platy zaměstnanců, na opravy a udržování, na nákup energií a ostatních služeb, spadají do třídy 5. Jsou spojeny s financováním provozních, neinvestičních činností a jejich výši (na rozdíl od kapitálových výdajů) nelze příliš ovlivnit. V obci Postřelmov a Bludov jsou to především výdaje v oblasti správy majetku obce a výdaje na veřejnou správu. Do třídy 6 náleží kapitálové výdaje, které jsou spojeny s investicemi, jako např. koupě budov, strojů, hal, pozemků, splátky jist, financování investic, apod. Jedná se o nepravidelné, většinou jednorázové výdaje a v obci Postřelmov i Bludov jde především o investice ve skupině průmyslu, služeb pro obyvatelstvo a veřejné správy. Jejich výše každoročně kolísá, protože je ovlivněna objemem získaných investičních dotačních prostředků.

Graf č. 9: Celkové výdaje obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

Graf č. 9 popisuje vývoj celkových výdajů obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013. Běžné výdaje tvoří za sledované období v obci Postřelmov průměrně 69,5 % z celkových průměrných výdajů, u obce Bludov 66,9 %. Celkové výdaje v obci Postřelmov

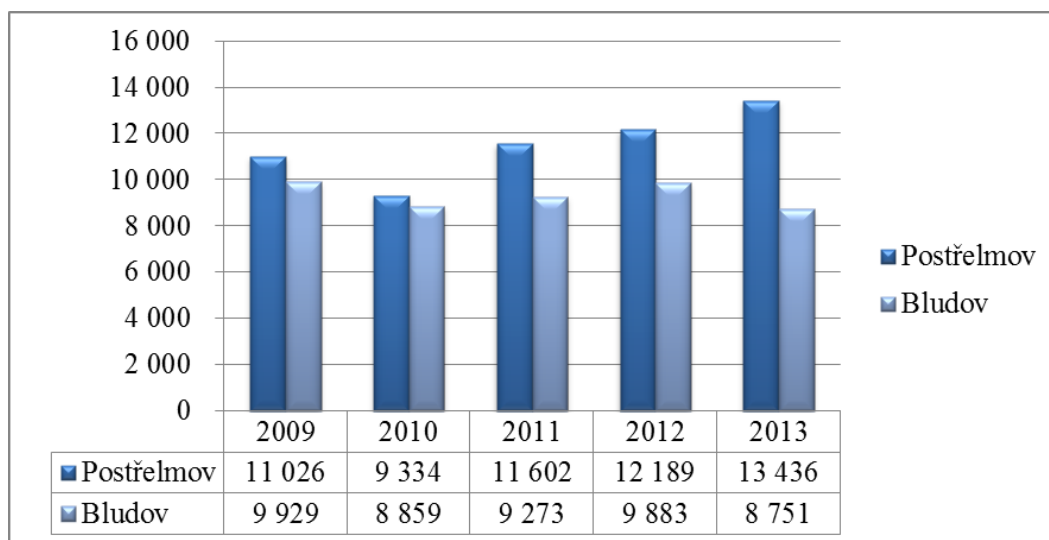
jsou za sledované období značně nevyrovnané. Pohybují se v rozmezí 45 180 – 79 473 tis. Kč. Nejvyšší výdaje byly zaznamenány v roce 2010, kdy došlo k nárůstu celkových výdajů oproti předchozímu roku o 31 477 tis. Kč, tj. o 65,6 %. Důvodem byl nárůst kapitálových výdajů o 36 738 tis. Kč, tj. o 291,2 %, oproti roku 2009. Tento rok byl také jediný za sledované období, kdy kapitálové výdaje překročily výdaje běžné. V letech 2011 až 2012 neprobíhaly žádné velké investiční akce a celkové výdaje se držely mírně pod průměrem za sledované období. Rok 2012 opět přinesl nárůst kapitálových výdajů o 16 784 tis. Kč, tj. o 274,3 %, oproti předešlému roku. Průměrné celkové výdaje v obci Postřelmov se za roky 2009 – 2013 pohybovaly na částce 56 991 tis. Kč, což je 17 598 Kč na 1 obyvatele.

Obec Bludov má celkové výdaje za sledované období poměrně vyrovnané. Výjimkou je rok 2009, kdy kapitálové výdaje činily 44,7 % z celkových výdajů v daném roce. Oproti následujícímu roku byly vyšší o 13 720 tis. Kč, tj. o 118,4 %. Průměrné kapitálové výdaje tvoří za sledované období v obci Bludov průměrně 33,1 % z celkových průměrných výdajů, u obce Postřelmov 30,5 %. Celkové výdaje se v obci Bludov pohybují od 39 767 do 56 634 tis. Kč a jejich průměr za sledované období činí 44 471 tis. Kč, což je 14 134 Kč na jednoho obyvatele.

5.5.1 Běžné výdaje

Běžné výdaje jsou typické svým pravidelně se opakujícím charakterem. V obci Postřelmov i Bludov slouží především k zabezpečení základních oblastí, které obce spravují. Jde o oblast školství, kultury, tělovýchovy, zdravotnictví, ochrany životního prostředí a správu majetku obou obcí. Tyto výdaje slouží zároveň i na nákup materiálu, služeb, energií, na platy zaměstnanců a odměn členům zastupitelstva, na opravy a udržování, na platby daní a neinvestičních transferů příspěvkovým organizacím, apod. Graf č. 10. zobrazuje vývoj běžných výdajů obou obcí v letech 2009 – 2013.

Graf č. 10: Běžné výdaje obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

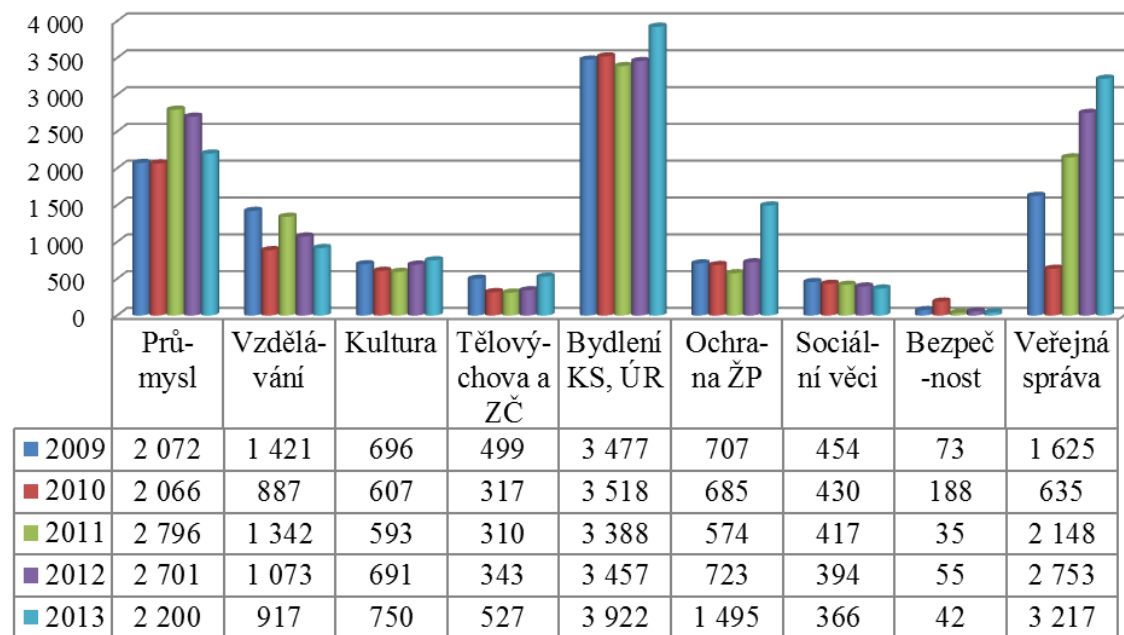

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

V obou obcích jsou běžné výdaje za sledované období poměrně vyrovnané, jen v obci Postřelmov se od roku 2010 mírně zvyšují. Nejnižší sumu běžných výdajů měla obec Postřelmov v roce 2010, kdy došlo k poklesu o 14,9 % oproti předchozímu roku. V tomto roce došlo k částečnému ponížení oddílu 31 – Vzdělávání a oddílu 63 – Finanční operace. Nejvyšší meziroční růst běžných nákladů byl zaznamenán v roce 2011 (nárůst o 25,7 %), kdy došlo k navýšení finančních prostředků v oddílu 23 – Vodní hospodářství, oddílu 63 – Finanční operace a oddílu 31 – Vzdělávání. Od roku 2010 mají běžné výdaje mírně rostoucí tendenci. Nejvyšší sumu běžné výdaje dosáhly v roce 2013. Svůj podíl na tom měla i získaná neinvestiční dotace z ERDF a SFŽP na úpravu veřejné zeleně v okolí panelových sídlišť v celkové výši 2 251 tis. Kč. Za sledované období činí průměrné běžné výdaje v obci Postřelmov 11 517 Kč na jednoho obyvatele.

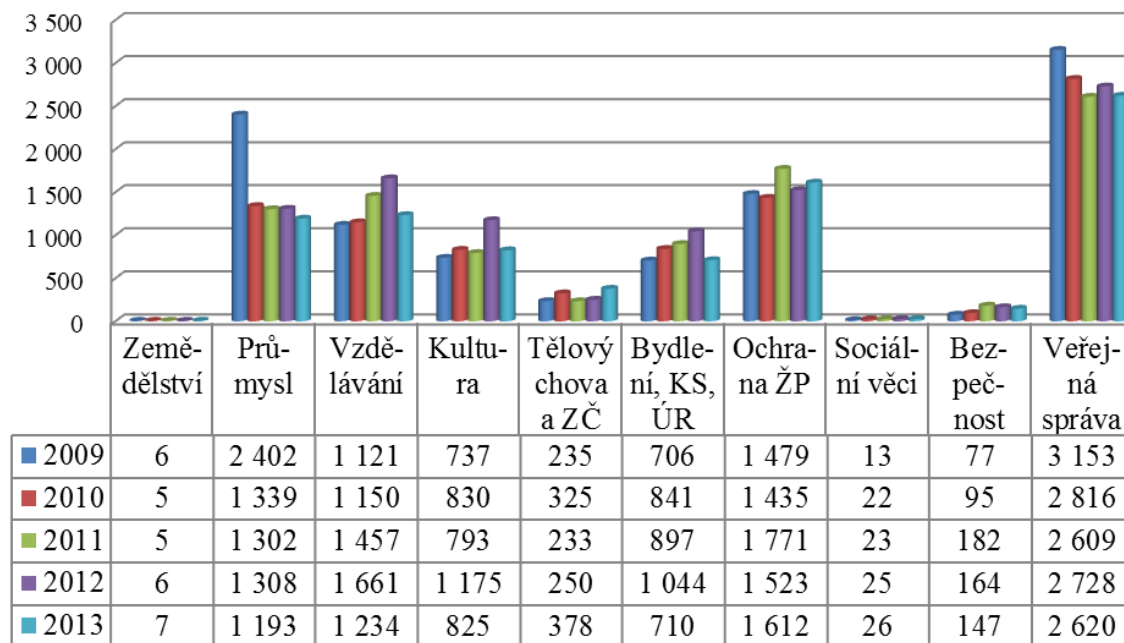
V obci Bludov jsou běžné výdaje za sledované období vyrovnanější než v obci Postřelmov. Nedochází zde k výrazným výkyvům, jen k drobnému kolísání. Svě nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2009, kdy v absolutní částce činily 31 326 tis. Kč. Rok 2010 znamenal mírný propad o 10 %, který byl převážně zapříčiněn snížením výdajů v oddíle 21 – Doprava, konkrétně v pododdíle 221 – Pozemní komunikace. Největší meziroční propad proběhl v roce 2013 (o 11,7 %), kdy byly zároveň běžné výdaje ve sledovaném období nejnižší. Průměrné běžné výdaje na jednoho obyvatele v letech 2009 - 2013 činí v obci Bludov 9 339 Kč.

Graf č. 11: Běžné výdaje obce Postřelmov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Postřelmov

Graf č. 12: Běžné výdaje obce Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bludov

Grafy č. 11 a 12 ukazují podrobný objem běžných výdajů v obcích Postřelmov a Bludov dle odvětvového členění. Jde o srozumitelnější a lépe popsanou strukturu obecních

výdajů. Výdaje se rozdělují do 6 skupin: zemědělství a lesní hospodářství, průmysl a ostatní odvětví, služby pro obyvatelstvo, sociální věci, bezpečnost a všeobecná veřejná správa. Náplň těchto skupin blíže specifikuje tabulka č. 4. Vzhledem k tomu, že skupina č. 3 „Služby pro obyvatelstvo“ je velmi obsáhlá, je pro lepší přehlednost rozepsána do těchto položek: vzdělávání; kultura; tělovýchova a zájmová činnost; bydlení, komunální služby a územní rozvoj; ochrana životního prostředí. Jednotlivé paragrafy, které byly použity při tvorbě grafů č. 11 a 12, jsou podrobně uvedeny v příloze č. 5.

Z výše uvedených grafů je zřejmé, že struktura vynakládaných finančních prostředků obou obcí je rozdílná. V obci Postřelmov dominují výdaje na bydlení, komunální služby a územní rozvoj. Jsou průměrně o 323 % vyšší než v obci Bludov. Je to dáno převážně tím, že Postřelmov disponuje třemi obecními kotelny, které dodávají teplo a teplou vodu třem panelovým sídlištím. Také průměrné běžné výdaje na průmysl (údržba silnic, chodníků a veřejného prostranství, zajišťování pitné vody, odvod a čištění odpadních vod, apod.) jsou v Postřelmově o 56,9 % vyšší.

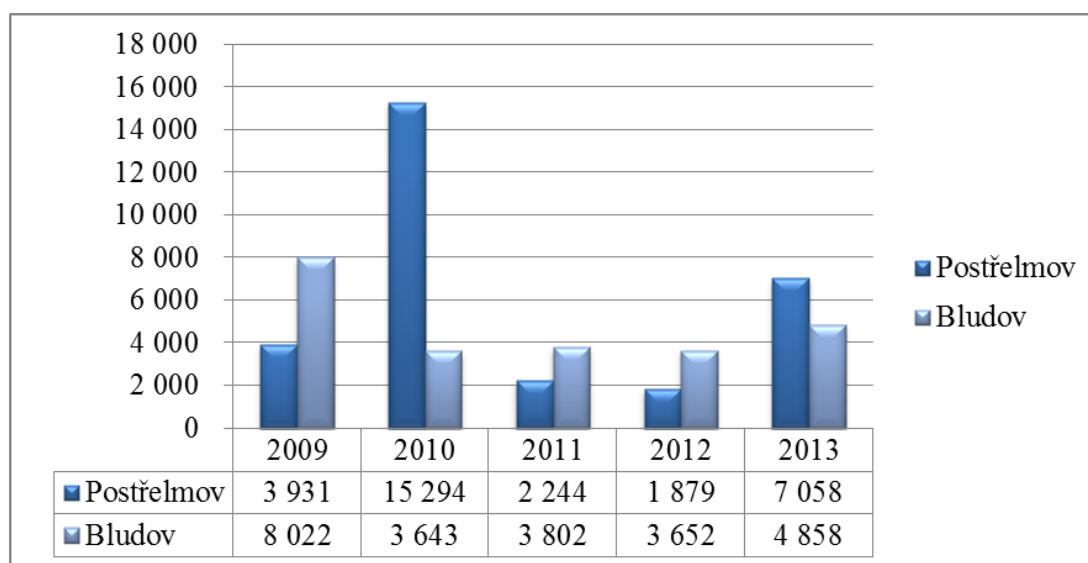
Vyšší jsou v obci Postřelmov i průměrné běžné výdaje na „Sociální věci a politiku zaměstnanosti“, a to o 1 777,3 % více, než v obci Bludov. Konkrétně jde o služby sociální péče a sociálního poradenství. Důvodem těchto zvýšených výdajů je místní penzion pro důchodce. Dle slov starosty obce, pana Jaroslava Nimrichtra, platby klientů v domově důchodců pokryjí jen provozní náklady penzionu. Větší opravy a investice hradí obec Postřelmov ze svého rozpočtu.

V obci Bludov vedle výdajů na průmysl dominují běžné výdaje na veřejnou správu (činnost obecního úřadu, finanční operace), které jsou v průměru o 34,2 % vyšší než v obci Postřelmov. Obec Bludov také vynakládá o 34,2 % více běžných výdajů na ochranu životního prostředí (nakládání s odpady) než obec Postřelmov. Vzhledem k dobře fungujícímu spolku dobrovolných hasičů v obci Bludov, vynakládá tato obec na skupinu „Bezpečnost“, kam se řadí i výdaje na požární ochranu, průměrně o 68,4 % více finančních prostředků než obec Postřelmov. Také svými výdaji více podporuje kulturu, divadelní činnost, knihovnu, církve a ochranu památek – a to průměrně o 30,7 % více, než obec Postřelmov. Průměrné běžné výdaje na oblast vzdělávání, tzn. na mateřskou a základní školu, má obec Bludov také o 17,5 % vyšší než obec Postřelmov. Ta ovšem více podporuje tělovýchovu a ostatní zájmovou činnost. Výdaje na tuto skupinu jsou průměrně o 40,5 % vyšší než v obci Bludov.

5.5.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje jsou spojeny s financováním určité investice, proto jsou někdy označovány i jako výdaje investiční. Jsou jednorázové a jejich výše každoročně kolísá v závislosti na dostupnosti finančních prostředků. Graf č. 13 porovnává investiční výdaje obou obcí v přepočtu na jednoho obyvatele ve sledovaných letech 2009 – 2013.

Graf č. 13: Kapitálové výdaje obcí Postřelmov a Bludov na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

Z grafu je zřejmé, jak je výše investičních výdajů závislá na přijatých investičních dotacích. V roce 2009 bylo investováno v obci Postřelmov 8 541 tis. Kč do oddílu 23 – Vodní hospodářství, konkrétně „Odvádění a čištění odpadních vod“. Bylo započato s výstavbou čističky odpadních vod, na kterou byla přislíbena v následujícím roce investiční dotace. Tento rok byly také provedeny stavební úpravy obecního úřadu v celkové výši 3 420 tis. Kč a zainvestováno 263 tis. Kč do rekonstrukce mateřské školky, která probíhala dva roky. Došlo k výměně oken, zateplení budovy a školka dostala i novou fasádu. Každoročně byly také odvedeny méně významné částky do oblasti bydlení a tělovýchovy. Rok 2010 znamenal nárůst kapitálových výdajů oproti předchozímu roku o 291,2 %, a to především do skupiny „Průmysl“. Nejvýznamnější investicí (27 660 tis. Kč) bylo vybudování čističky odpadních vod v lokalitě „Piskáč“ a celkem 5 599 tis. Kč bylo investováno do rekonstrukce ulice Nová. Nadále pokračovaly stavební

úpravy budovy obecního úřadu, které si v roce 2009 vyžádaly investici ve výši 15 093 tis. Kč, i práce na zateplování a rekonstrukci mateřské školky (333 tis. Kč).

V roce 2011 byl zaznamenán výrazný propad kapitálových výdajů, a to o 85,2 %. Tento rok byla vystavěna nová ulice U Zahrádek v celkové výši 2 542 tis. Kč, byly pořízeny dva radarové měřiče rychlosti a koupena elektrocentrála pro místní sbor dobrovolných hasičů. Rok 2012 byl investičně nejchudší. Pokračovalo se ve výstavbě chodníků, komunikací a parkovacích ploch především na ulici Nová (2 663 tis. Kč), kde se zainvestovalo i do nového veřejného osvětlení (75 tis. Kč). Investice proběhly také v oblasti bytového hospodářství (1 709 tis. Kč). Novou zateplenou fasádu a novou střechu dostal obecní panelový dům s číslem popisným 386 na ulici Nová.

Díky větší investiční dotaci na protipovodňová opatření a dotaci na realizaci úspor energie se kapitálové výdaje v roce 2013 zvýšily oproti předchozímu roku o 274,3 %. Za 6 447 tis. Kč byly pořízeny hlásiče na toku řeky Moravy (blíže na www.hladiny.cz), místní nový rozhlas a zavedena další protipovodňová opatření k ochraně obce Postřelmov a dalších přilehlých obcí. Díky další získané dotaci mohla být zateplena budova kulturního domu v rámci realizace úspor energie. Kapitálové výdaje na tuto akci se vyšplhaly na 5 096 tis. Kč. Dále bylo za 4 572 tis. Kč postaveno u základní školy nové sportovní hřiště, které je volně přístupné veřejnosti. Do bytového hospodářství bylo investováno 2 508 tis. Kč a za 3 815 tis. Kč byla dokončena výstavba chodníků, komunikací a parkovacích ploch na ulici Nová. Za období 2009 – 2013 bylo v obci Postřelmov proinvestováno celkem 98 308 tis. Kč. Průměrné kapitálové výdaje na jednoho obyvatele v obci Postřelmov činily za sledované období 6 081 Kč.

V obci Bludov proběhly největší investiční akce v roce 2009, kdy se obci podařilo získat investiční dotace na akci „vyměníme gumáky za sandály“ a k výstavbě chodníku na ulici Lázeňská. V celkových nákladech 20 895 tis. Kč byly vybudovány nové chodníky, zrekonstruována komunikace Ermisova, Tyršova a K Zámečku a vystavěn chodník v délce asi 930 metrů na ulici Lázeňská, který byl od silnice I. třídy oddělen pruhem zeleně. V rámci investice do tohoto dva metry širokého chodníku bylo instalováno i nové veřejné osvětlení v částce 2 136 tis. Kč. V tomto roce se dále podařilo vystavět nové dětské hřiště, zakoupit nové vánoční osvětlení a proběhla drobná investice do regulace topného systému základní školy.

V roce 2010 došlo k poklesu kapitálových výdajů o 54,6 %. Byla dokončena výstavba chodníku na ul. Lázeňská a započala rekonstrukce místních komunikací (Komenského, Na Baloně, Dr. Březiny, Vančurova a Slepá) v celkové výši 6 502 tis. Kč. Součástí těchto stavebních prací bylo i vybudování veřejného osvětlení u Pomníku padlých v částce 1 270 tis. Kč. Investiční příspěvek byl vyčleněn i pro místní sbor dobrovolných hasičů, kdy byla obcí zakoupena za 397 tis. Kč hasičská stříkačka. Další drobné investiční výdaje se týkaly opravy zídky u potoka Vesník, opravy střechy Oranžerie a pořízení sochy sv. Rocha.

V letech 2010 až 2012 měly kapitálové výdaje téměř konstantní podobu. Pohybovaly se v rozmezí 11 420 – 11 983 tis. Kč. Rok 2011 byl ve znamení pokračování rekonstrukce výše zmíněných komunikací, kdy se proinvestovalo 8 445 tis. Kč. S tím související rekonstrukce veřejného osvětlení přišla obec na 1 458 tis. Kč. V tomto roce byly také vydány finanční prostředky ve výši 1 438 tis. Kč na rozvoj bydlení a bytového hospodářství. Začátkem roku 2012 proběhla dlouho plánovaná akce – rekonstrukce třídy Adolfa Kašpara, kde byly vybudovány nové chodníky, odstavné parkoviště a opravena dřeváková silnice. Tato investiční akce stála obec Bludov 8 259 tis. Kč a v rámci této akce bylo zainvestováno i do nového veřejného osvětlení 1 059 tis. Kč. Celkem vydala obec Bludov za pododdíl „Pozemní komunikace“ částku 9 321 tis. Kč.

V roce 2013 „stavební boom“ utichl a došlo jen k menší rekonstrukci ulic 8. května a Palackého. Do pozemních komunikací bylo investováno jen 2 482 tis. Kč. Díky přijaté dotaci na „Snížení energetické náročnosti základní školy – objektu U2“ byla provedena rekonstrukce budovy základní školy v celkové výši 5 076 tis. Kč. Proběhla výměna oken a dveří, zateplení fasády a nový dvojitý nátěr střechy. Dotace byla získána i na rekonstrukci kulturního domu, kde byly zatepleny stěny, vyměněny okna, vstupní dveře a budova získala i novou fasádu. Bylo upraveno blízké okolí kulturního domu, kam byl umístěn i nový venkovní mobiliář. Hodnota této rekonstrukce se vyšplhala na 3 985 tis. Kč. Proběhla také investice v podobě technického zhodnocení budovy místní „hasičárny“ pro místní sbor dobrovolných hasičů v celkové hodnotě 508 tis. Kč.

Za období 2009 – 2013 bylo v obci Bludov proinvestováno celkem 75 442 tis. Kč. Průměrné kapitálové výdaje na jednoho obyvatele v obci Bludov činily za sledované období 4 795 Kč.

Za sledované období proinvestovala obec Postřelmov o 22 866 tis. Kč více než za stejné období obec Bludov. Tento rozdíl činí v přepočtu na jednoho obyvatele průměrně 1 286 Kč za rok. Obec Postřelmov tak ve sledovaném období vynaložila o 26,8 % více finančních prostředků na investice než obec Bludov.

5.6 Finanční hospodaření

K hodnocení finanční situace obcí Postřelmov a Bludov je využita poměrová analýza. Je monitorováno rozpočtové hospodaření obou obcí a provedena analýza příjmů, výdajů a analýza zadlužení. Podrobné výpočty z kapitol 5.6 až 5.9 jsou k dispozici v příloze č. 6.

5.6.1 Brutto úspora

Brutto úspora vypovídá o tom, jaký objem finančních prostředků mají obce Bludov a Postřelmov k dispozici ke splácení svých dluhů. Její výše se zjistí odečtením návratných zdrojů (úvěrů a jiných návratných finančních výpomocí) a běžných výdajů snížených o splátky dluhu od celkových příjmů.

Tabulka č. 12: Brutto úspora obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013
(v tis. Kč)

	2009	2010	2011	2012	2013
Postřelmov	-4 099	8 609	-16 741	-15 329	2 107
Bludov	-6 651	-13 705	-19 910	-22 591	-9 675

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

V obci Postřelmov činily k 1. 1. 2009 dlouhodobé závazky sumu 21 027 tis. Kč. Už v tomto roce měl ukazatel brutto úspory záporný charakter, a to minus 4 099 tis. Kč. O rok později získala obec dlouhodobý úvěr 15 000 tis. Kč na stavební úpravy budovy obecního úřadu. Přesto tento rok je ukazatel brutto úspory kladný, a to ve výši 8 609 tis. Kč. Stalo se tak díky zvýšeným celkovým příjmům, kdy obec obdržela investiční dotaci na výstavbu čističky odpadních vod ve výši 22 733 tis. Kč. Roky 2011 a 2012 vykazují hodnotu brutto úspory v záporných číslech, to znamená, že obec Postřelmov neměla dle tohoto ukazatele v těchto letech dostatečnou finanční rezervu na splácení svých dluhů. Přelomový je rok 2013, kdy ukazatel nabírá kladné hodnoty a v rozpočtu obce je k dispozici na splácení

dluhu částka 2 107 tis. Kč. Ke konci roku 2013 je výše dlouhodobých úvěrů v obci Postřelmov 23 787 tis. Kč.

V obci Bludov činily k 1. 1. 2009 dlouhodobé závazky sumu 38 539 tis. Kč. Za celé sledované období je ukazatel brutto úspory v záporných číslech, což značí, že dle zmíněného ukazatele neměla obec Bludov v rozpočtu finanční rezervu na splácení svých dluhů. Nejnižší ukazatel brutto úspory byl zaznamenán v roce 2009, a to mínus 6 651 tis. Kč. Následující rok se brutto úspora snížila o 106,1 % a v roce 2010 došlo také ke snížení o 45,3 %. Tento stav byl mimo jiné způsoben i poklesem celkových příjmů v obou letech. V roce 2012 získala obec Bludov úvěr ve výši 5 500 tis. Kč na rekonstrukci třídy Adolfa Kašpara. Celkový dluh se tak v roce 2012 vyšplhal na sumu 27 208 tis. Kč. V tomto roce také ukazatel brutto úspory dosahoval své nejvyšší hodnoty. Rok 2013 znamenal zvýšení brutto úspory o 57,2 % na částku mínus 9 675 tis. Kč. Velkou zásluhu na tom mělo i zvýšení celkových příjmů. Ke konci roku 2013 je výše dlouhodobých úvěrů v obci Bludov 31 909 tis. Kč.

5.6.2 Samofinancování neinvestičních výdajů

Tento ukazatel hodnotí potenciál rozvoje obou obcí a dává informaci, do jaké míry mohou obce ze svých vlastních příjmů financovat své neinvestiční (běžné) výdaje. Jde o poměr vlastních příjmů a neinvestičních výdajů, který se sleduje v procentech.

Tabulka č. 13: Samofinancování neinvestičních výdajů obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Postřelmov	122,4%	147,6%	124,5%	114,5%	121,5%
Bludov	141,0%	138,8%	117,8%	113,7%	148,9%

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

V obou obcích ukazatel samofinancování neinvestičních výdajů ve sledovaném období nikdy neklesl pod 100 %. V obci Postřelmov činí jeho průměr za daných pět let 126,1 %, v obci Bludov dokonce 132 %. Znamená to, že obě obce jsou schopny bez problémů pokrýt své běžné výdaje, které představují prostředky vynaložené na každodenní provoz obce, vlastními příjmy. Nejvyšší hodnotu ukazatele samofinancování neinvestičních výdajů lze nalézt v obci Postřelmov v roce 2010, kdy byly neinvestiční výdaje za sledované období nejvyšší. Nejvyšší hodnota v obci Bludov byla zaznamenána

v roce 2013, a to především díky vyšším daňovým příjmům a nejnižším běžným výdajům ve sledovaném období. Naopak nejnižší hodnotu daného ukazatele mají obě obce v roce 2012, a to zejména díky vyšším neinvestičním výdajům v tomto roce.

5.7 Analýza příjmů

5.7.1 Meziroční růst příjmů

Meziroční růst příjmů se udává v procentech a představuje podíl příjmů obce ve sledovaném roce na příjmech obce roku předchozího. Jedná se o příjmy očištěné o návratné zdroje, tj. o úvěry a jiné návratné finanční výpomoci.

Tabulka č. 14: Meziroční růst příjmů obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013

	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012
Postřelmov	127,5%	51,8%	108,8%	201,6%
Bludov	45,9%	72,8%	72,2%	268,5%

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

V obci Postřelmov je v prvním sledovaném období patrný meziroční růst o 27,5 % i přesto, že v roce 2010 byly navýšeny návratné zdroje o 15 000 tis. Kč. Důvodem jsou přijaté investiční transfery činící v tomto roce 22 733 tis. Kč. Následující rok přinesl nejvýraznější pokles meziročního růstu příjmů ve sledovaném období, a to o 51,8 %. Příčinou byla téměř zanedbatelná výše přijatých investičních transferů, která v roce 2011 byla o 99,6 % nižší než v roce předchozím. Nejvyšší meziroční růst je spatřován s rokem 2013, kdy se razantně zvýšily daňové příjmy a přijaté transfery a meziroční růst příjmů dosáhl hodnoty 201,6 %.

V obci Bludov došlo k nejvyššímu meziročnímu poklesu příjmů v prvním sledovaném období, a to o 45,9 %. Výrazně se snížily daňové příjmy a také přijaté transfery byly v roce 2010 o 9 349 tis. Kč nižší než v roce předchozím. I v roce 2011 bylo na daních vybráno méně a meziroční růst příjmů činil jen 72,8 % roku předcházejícího. Následující rok přinesl mírný pokles, jelikož se zvýšily návratné zdroje obce Bludov o 5 500 tis. Kč. Nejvyšší meziroční růst je spojen s rokem 2013, kdy díky novému rozpočtovému určení daní a snížení návratných zdrojů došlo k meziročnímu růstu příjmů obce Bludov o 268 %.

Vývoj ukazatele meziročního růstu celkových příjmů v letech 2009 – 2013 není u obou obcí vyvážený. Je to dáno zejména rozdílnou každoroční výší přijatých transferů a výší daňových příjmů.

5.7.2 Finanční nezávislost

Ukazatel finanční nezávislosti se udává v procentech a jde o poměr vlastních příjmů k celkovým příjmům obce. Výsledný údaj udává, do jaké míry je obec nezávislá na přijatých transferech. Čím vyšší je výsledné procento, tím více je obec nezávislá na dotacích.

Tabulka č. 15: Finanční nezávislost obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Postřelmov	90,0%	63,8%	94,5%	94,3%	80,2%
Bludov	75,0%	88,0%	86,4%	87,0%	87,4%

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

Z tabulky je patrné, že obec Postřelmov je ve sledovaném období průměrně z 84,6 % soběstačná a nezávislá na přijatých transferech. V letech 2011 a 2012, kdy neprobíhaly žádné velké investiční akce, tato hodnota dokonce převyšuje 94 %. Nejnižší finanční nezávislost zaznamenala obec Postřelmov v roce 2010, kdy byla obci poskytnuta vysoká investiční dotace na výstavbu čističky odpadních vod, a to 63,8 %. Daleko nižší mohl být ukazatel finanční nezávislosti i v roce 2013, kdy přijaté transfery dosahovaly celkové sumy 13 087 tis. Kč, ale díky větším daňovým příjmům se tento ukazatel dostal na hodnotu 80,2 %.

Obec Bludov je ve sledovaném ukazateli v daném období vyrovnanější než obec Postřelmov. Vyloučíme-li rok 2009, pak se jeho hodnota pohybuje v rozmezí od 86,4 % do 87,4 %. V roce 2009 byl podíl vlastních příjmů na celkových příjmech jen 75 %, neboť došlo k nárůstu celkových příjmů a to zejména o přijaté transfery ve výši 14 688 tis. Kč.

Průměrně se ukazatel finanční nezávislosti obce Bludov za sledované období pohyboval na hodnotě 84,8 %, což je o 0,4 % více, než v obci Postřelmov. I přes tuto skutečnost lze tvrdit, že obec Postřelmov je více finančně nezávislá na přijatých transferech než obec Bludov. Porovnájí-li se mezi sebou roky, kdy nedocházelo k velkým investičním a neinvestičním akcím (v obou obcích např. roky 2011 a 2012), dosahuje obec Postřelmov průměrné hodnoty finanční nezávislosti 94,4 %, obec pouze Bludov 86,7 %.

5.8 Analýza výdajů

5.8.1 Meziroční růst běžných a investičních prostředků

Meziroční růst běžných prostředků představuje podíl celkových běžných (neinvestičních) výdajů ve sledovaném roce na celkových běžných výdajích předchozího roku. Stejně se postupuje i u výpočtu meziročního růstu investičních prostředků, jen s tím rozdílem, že se místo běžných výdajů použijí výdaje investiční. Tento ukazatel se uvádí v procentech, proto se výsledná hodnota vynásobí stem.

Tabulka č. 16: Meziroční růst běžných a investičních prostředků obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013

Meziroční růst běžných prostředků				
	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012
Postřelmov	85,1%	125,7%	104,8%	109,9%
Bludov	90,0%	103,7%	105,7%	88,3%
Meziroční růst investičních prostředků				
	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012
Postřelmov	391,2%	14,8%	83,6%	374,4%
Bludov	45,8%	103,4%	95,3%	132,6%

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

Z tabulky č. 16 vyplývá, že v obci Postřelmov docházelo ve sledovaném období téměř vždy k nárůstu běžných výdajů. Výjimkou je jen rok 2010, kdy byly neinvestiční výdaje sníženy o 5 261 tis. Kč (dosahovaly za sledované období svého minima), a tím zapříčinily meziroční snížení o 14,9 %. Nejvýraznější nárůst běžných výdajů o 25,7 % byl zachycen v roce 2011, kdy rozdíl oproti předchozímu roku činil 7 738 tis. Kč. V obci Bludov má meziroční růst běžných výdajů kolísavou tendenci. Při meziročním srovnávání klesly v roce 2010 běžné výdaje na hodnotu 90 %, což je o 3 147 tis. Kč méně, než v roce předchozím. V dalších dvou letech měly neinvestiční výdaje rostoucí charakter – v roce 2011 došlo k růstu o 3,7 %, v roce 2012 o 5,7 %. Největší pokles běžných výdajů (o 3 629 tis. Kč) byl zaznamenán v roce 2013, a to o 11,7 %. Tento rok byl oproti předchozím třem letům chudší na neinvestiční transfery, což se mohlo promítnout i do nižších neinvestičních výdajů. Z výše uvedeného porovnání lze konstatovat, že stabilnější a rovnoměrnější vývoj běžných výdajů má obec Postřelmov.

Meziroční růst investičních prostředků je závislý na výši a množství poskytnutých investičních transferů a na investicích v dané obci. Jeho vývoj tak není vyrovnaný a pohybuje se skokově. Nejvyšší meziroční nárůst investičních prostředků v obci Postřelmov proběhl v letech 2010 (nárůst o 291,2 %) a 2013 (nárůst o 274,4 %). Naopak nejvyšší meziroční pokles investičních prostředků byl zaznamenán v roce 2011, kdy došlo k poklesu investičních výdajů o 42 031 tis. Kč, tj. o 85,2 %. V obci Bludov byl nejvyšší meziroční růst investičních prostředků v posledním sledovaném období. Investiční výdaje vzrostly o 3 723 tis. Kč, což činí růst o 32,6 % oproti předchozímu období. Oproti tomu nejnižší meziroční růst investičních prostředků nastal v roce 2010, kdy investiční výdaje dosáhly jen 45,8 % investičních výdajů předchozího roku. Tento rozdíl činil 13 720 tis. Kč. Investiční činnost obou obcí je blíže popsána v kapitole 5.5.2 – Kapitálové výdaje.

5.8.2 Porovnání běžných, investičních a celkových výdajů

Srovnáním běžných, investičních a celkových výdajů se zjistí, kolik procent z celkových výdajů tvoří běžné a investiční výdaje v daném roce. Tento procentní ukazatel se získá vydělením běžných či investičních výdajů celkovými výdaji a vynásobením stem.

Tabulka č. 17 porovnává běžné, investiční a celkové výdaje obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013

Tabulka č. 17: Porovnání běžných, investičních a celkových výdajů obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013

Srovnání běžných a celkových výdajů					
	2009	2010	2011	2012	2013
Postřelmov	73,7%	37,9%	83,8%	86,6%	65,6%
Bludov	55,3%	70,9%	70,9%	73,0%	64,3%
Srovnání investičních a celkových výdajů					
	2009	2010	2011	2012	2013
Postřelmov	26,3%	62,1%	16,2%	13,4%	34,4%
Bludov	44,7%	29,1%	29,1%	27,0%	35,7%

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

Z tabulky č. 17 je zřejmé, že běžné výdaje tvoří přibližně dvě třetiny celkových výdajů obou obcí. Podíl průměrných běžných výdajů na celkových výdajích se v obci

Postřelmov v letech 2009 – 2013 pohybuje okolo 69,5 %, v obci Bludov okolo 66,9 %. Výjimkou je v Postřelmově rok 2010, kdy neinvestiční výdaje tvoří pouze 37,9 % celkových výdajů. Tento rok je také jediný, kdy kapitálové výdaje převýšily výdaje běžné. Důvodem je především výstavba čističky odpadních vod, která si vyžádala celkovou investici ve výši 27 660 tis. Kč. Nejvyšší podíl běžných výdajů na celkových výdajích v obci Postřelmov nastal v roce 2012, kdy neinvestiční výdaje dosáhly hodnoty 86,6 % z celkových výdajů. Tento rok byl v Postřelmově investičně nejchudší. V roce 2009 vykazoval v obci Bludov podíl běžných výdajů na celkových výdajích svou nejnižší hodnotu, a to 55,3 %. Tento rok proběhly v Bludově významné investice do výstavby chodníků, nového dětského hřiště, rekonstrukce komunikací a instalace nového veřejného osvětlení. Naopak nejvyšší hodnotu měl tento podíl v roce 2012, kdy obec Bludov investovala ve sledovaném období nejméně. Kapitálové výdaje se podílí na celkových výdajích přibližně jednou třetinou. Průměrný podíl investičních výdajů na celkových výdajích v letech 2009 – 2013 se v Postřelmově pohybuje okolo 30,5 %, v Bludově to je ještě o 2,6 % více. Podrobněji je investiční činnost obou obcí popsána v kapitole 5.5.2 – Kapitálové výdaje.

5.9 Analýza zadlužení

5.9.1 Celkový dluh na 1 obyvatele

Výše celkového dluhu obce na jednoho obyvatele se zjistí, když se celkový dluh vydělí počtem obyvatel. Následující tabulka ukazuje vývoj celkového dluhu na jednoho obyvatele za sledované období v obcích Postřelmov a Bludov.

Tabulka č. 18: Celkový dluh na 1 obyvatele obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč)

	2009	2010	2011	2012	2013
Postřelmov	5,90	10,05	9,38	8,36	7,33
Bludov	11,52	10,72	10,25	11,17	10,24

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

Z tabulky č. 18 je zřejmé, že suma celkového dluhu na jednoho obyvatele je vyšší v obci Bludov. V průměru toto zadlužení činí 10,8 tis. Kč/obyvatele, zatímco v Postřelmově se průměrná výše tohoto ukazatele pohybuje kolem 8,2 tis. Kč/obyvatele, což je o 24 % méně, než v obci Bludov. Z tabulky je patrné, jak se zvýšil celkový dluh na

jednoho obyvatele v letech, v nichž obce přijaly další dlouhodobé úvěry. V Postřelmově došlo k nárůstu ukazatele o 77 % v roce 2010, kdy obec obdržela úvěr ve výši 15 000 tis. Kč na opravu budovy obecního úřadu. V Bludově to byl rok 2012, kdy byl přijat úvěr na rekonstrukci třídy Adolfa Kašpara ve výši 5 500 tis. Kč. Ukazatel tento rok vzrostl o 9 %. Jak obce své úvěry splácí, snižuje se i výše celkového dluhu připadající na jednoho obyvatele.

5.9.2 Celková likvidita

Celková (běžná) likvidita je poměr oběžných aktiv ke krátkodobým závazkům. Vyjadřuje poměr, kterým je obec schopna krýt své krátkodobé závazky. Pokud je tento ukazatel například 2,5, znamená to, že oběžná aktiva jsou schopna krátkodobé závazky pokrýt dvaapůlkrát. Čím vyšší je hodnota celkové likvidity, tím menší je riziko platební neschopnosti. Za rizikovou hodnotu je považována hodnota menší než 1.

Tabulka č. 19: Celková likvidita obcí Postřelmov a Bludov v letech 2010 – 2013

	2010	2011	2012	2013
Postřelmov	0,84	1,10	1,43	1,70
Bludov	2,59	1,99	2,18	2,49

Zdroj: Vlastní zpracování dle MFČR

Celková likvidita je součástí tzv. monitoringu hospodaření obcí, jenž je přílohou č. 7. Obec Postřelmov měla kritickou hodnotu tohoto ukazatele v roce 2010, což koresponduje s hospodářskými událostmi tohoto roku (velká investice do čističky odpadních vod). V roce 2011 se již hodnota celkové likvidity přehoupla přes 1 a oproti předchozímu období vzrostla o 131 %. I v dalších letech má tato hodnota rostoucí tendenci. V roce 2012 vzrostla o 130 %, v roce 2013 o 118,9 %. Průměrná hodnota celkové likvidity za období 2010 – 2013 činí v obci Postřelmov 1,27.

Průměrná hodnota celkové likvidity v obci Bludov je za dané období o 182,4 % vyšší a pohybuje se na hodnotě 2,31. V letech 2010 – 2013 také nikdy neklesla pod kritickou hodnotu 1. Nejvyšší celkovou likviditu zaznamenala obec Bludov v roce 2010. V následujícím roce ovšem došlo k poklesu o 23,2 % na hodnotu 1,99. V roce 2012 hodnota celkové likvidity vzrostla o 109,5 %, v roce 2013 došlo k opětovnému růstu o 114,2 %. Až na rok 2010 u obce Postřelmov dosahuje celková likvidita v obou obcích ve sledovaném období přijatelných hodnot.

5.9.3 Ukazatele zadluženosti I a II

Součástí analýzy zadlužení jsou i ukazatele zadluženosti I a II. Oba ukazatele se udávají v procentech, proto se výsledný poměr vynásobí stem. Zadluženost I tvoří podíl ročních splátek dluhu na celkových příjmech obce, hodnota zadluženosti II se získá, když se roční splátka dluhu vydělí vlastními příjmy. Následující tabulka udává vývoj obou ukazatelů v obci Postřelmov a Bludov za sledované období.

Tabulka č. 20: Zadluženost I a II obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013

Zadluženost I					
	2009	2010	2011	2012	2013
Postřelmov	4,3%	2,2%	3,7%	7,0%	5,2%
Bludov	3,7%	9,3%	4,5%	7,1%	6,5%
Zadluženost II					
	2009	2010	2011	2012	2013
Postřelmov	4,8%	3,4%	3,9%	7,4%	6,5%
Bludov	4,9%	10,6%	5,2%	8,2%	7,4%

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Postřelmov a Bludov

Ukazatel zadluženosti I je vždy menší než ukazatel zadluženosti II díky větší hodnotě ve jmenovateli. Průměrná roční splátka za dané období v obci Postřelmov je 2 448 tis. Kč. Zadluženost I činí v této obci průměrně 4,5 %, zadluženost II průměrně 5,2 %. Nejnižší podíl ročních splátek dluhu na celkových i vlastních příjmech nastal v roce 2010, kdy byla roční splátka nejnižší za celé sledované období, a to o 38,3 % oproti průměrné roční splátce a zároveň tento rok byly celkové příjmy v daných letech na svém maximu. Naopak nejvyšší hodnotu mají oba ukazatele v letech 2012 a 2013, což bylo způsobeno zvýšením roční splátky o cca 39 % oproti průměru. V obci Bludov činí průměrná roční splátka ve sledovaných letech 2 806 tis. Kč. Průměrný ukazatel zadluženosti I se pohybuje okolo 6,2 %, ukazatel zadluženosti II okolo 7,3 %. Nejmenší podíl ročních splátek dluhu na celkových i vlastních příjmech nastal v roce 2009, a to díky nejvyšším dosaženým příjmům ve sledovaném období. Nejvyšší podíl byl zaznamenán o rok později, v roce 2010. V tomto roce byla navýšena roční splátka dluhu oproti průměru o 47,7 %. Podrobnější údaje a výpočty vztahující se k hospodaření obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013 jsou k nalezení v příloze č. 6.

6. ANKETA

Cílem standardizované anonymní ankety bylo získat informace o tom, jak jsou obyvatelé obcí Postřelmov a Bludov informováni o hospodaření svých obcí. Náhodně vybraným občanům obou obcí bylo položeno 19 anketních otázek, z nichž 15 otázek bylo uzavřených, dvě polouzavřené, jedna otevřená a jedna bateriová. První otázky byly směřovány na kvalitu života v obci, na spokojenost s technickou vybaveností a s veřejnými službami obce. Stěžejní otázky na zájem občanů o hospodaření jejich obce a jejich informovanosti o tomto hospodaření byly položeny ve střední části dotazníku spolu s otevřenou otázkou, co by dle mínění respondentů zvýšilo kvalitu života v jejich obci. Závěrečné čtyři otázky pak zjišťovaly základní charakteristiky respondentů – jako jsou věk, pohlaví, dosažené vzdělání a současný společenský status. Celé znění anketních otázek je uvedeno v příloze č. 8.

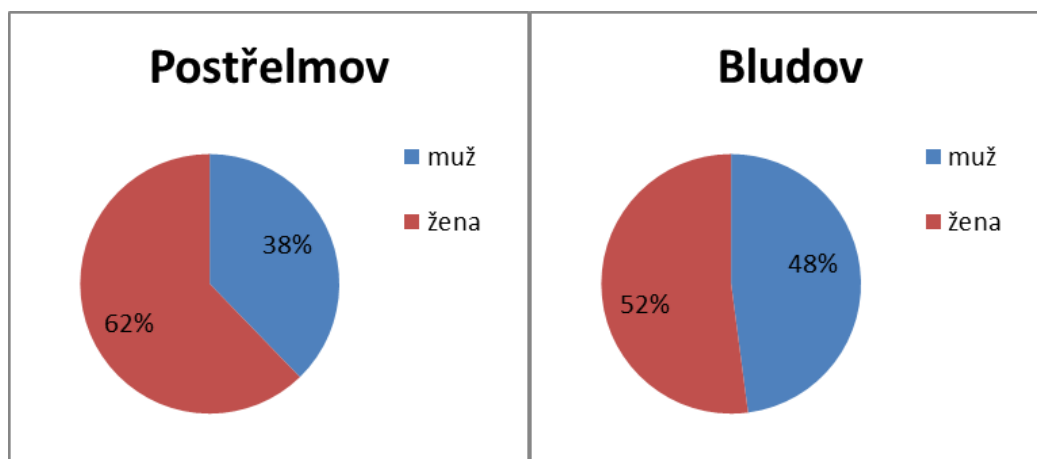
6.1 Průběh ankety

V měsíci srpnu 2014 proběhl předvýzkum ankety, kdy na vzorku deseti náhodně vybraných respondentů byla otestována správnost, srozumitelnost a formulace anketních otázek. Anketa probíhala od 1. září 2014 do 31. prosince 2014. Za tuto dobu bylo osloveno 290 respondentů, z nichž anketu vyplnilo 192. Návratnost ankety tedy činí 66,2 %. V obci Postřelmov byly získány odpovědi od 96 občanů, v obci Bludov byla anketa vyplněna také 96 občany. Získaná data byla zkontrolována a následně zpracována do tabulek a grafů v tabulkovém procesoru Microsoft Excel.

6.2 Vyhodnocení ankety

V obou obcích se ankety zúčastnilo 96 respondentů. Jak je vidět v grafech č. 14 a 15, nadpoloviční většinu respondentů v Postřelmově i Bludově tvořily ženy.

Grafy č. 14 a 15: Pohlaví respondentů

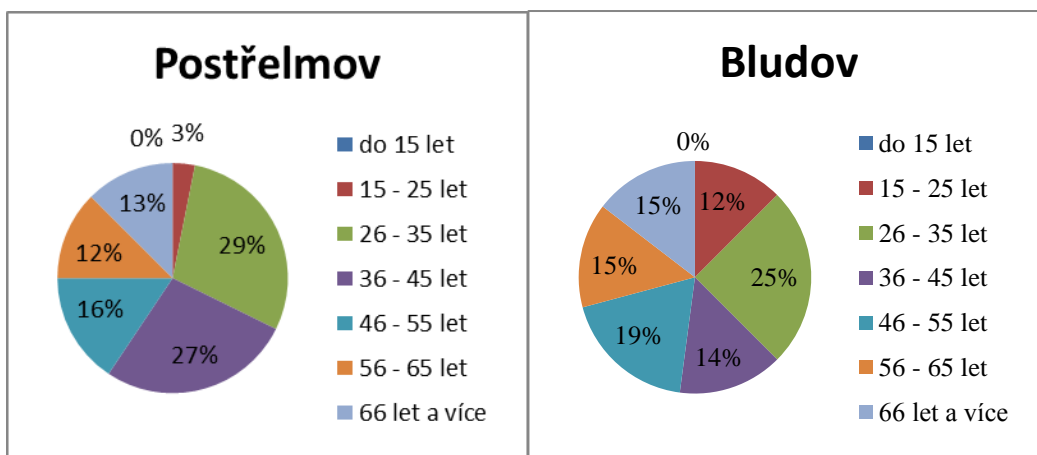

Zdroj: vlastní anketní šetření

Zdroj: vlastní anketní šetření

Na první pohled je v Postřelmově podíl dotazovaných žen mnohem výraznější. Anketu vyplnilo 60 žen, což činí 62 % z celkově dotázaných osob. Muži se na anketě podíleli z 36 %, což představuje 36 respondentů. V Bludově byl podíl dotazovaných mužů a žen vyrovnanější. Žen bylo jen o čtyři více (50 respondentek) než mužů (46 respondentů). Ženy se tak podílely na anketě z 52 %, muži z 48 %.

Grafy č. 16 a 17: Věk respondentů

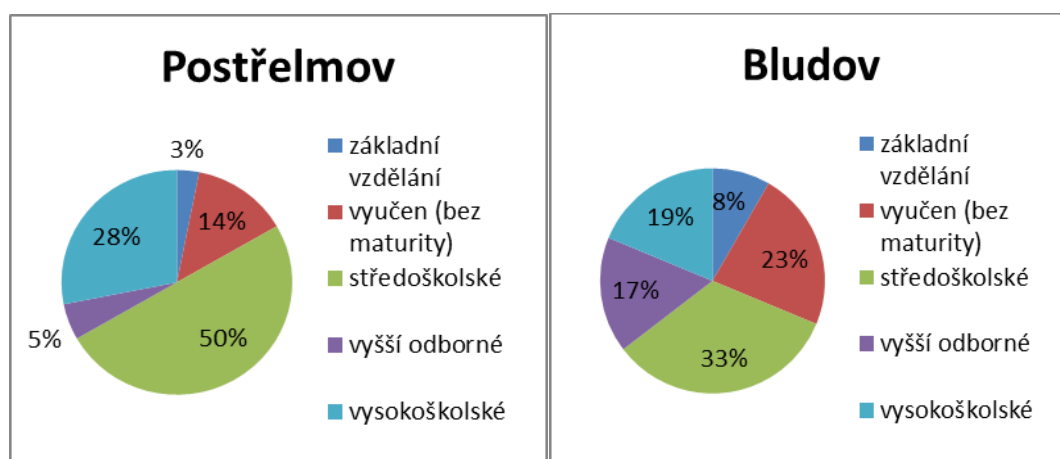
Zdroj: vlastní anketní šetření

Zdroj: vlastní anketní šetření

Z grafů č. 16 a 17 je patrné věkové složení respondentů, z nichž všichni dotázaní byli starší 15 let. Věková kategorie do 15 let nebyla obsazena žádným respondentem. Na první pohled je věkové složení dotazovaných vyváženější a vyrovnanější v obci Bludov, kde jsou poměrně stejným dílem zastoupeny všechny věkové kategorie. Nejvíce, 25 % ze všech dotázaných, byla v Bludově obsazena věková kategorie 26 – 35 let, tvořící celkem

24 respondentů. Nejmenší počet, 12 respondentů, pak bylo obsazen ve věkové kategorii 15 -25 let. Naopak v Postřelmově tvořily dvě věkové skupiny (od 26 do 45 let) celých 56 % všech dotázaných. Celkem se tak na anketě podílelo v těchto věkových skupinách 54 respondentů. Nejméně byli v Postřelmově zastoupeni respondenti ve věku 15 – 25 let, kteří se na celkovém počtu dotázaných podíleli jen 3 %. Tato věková kategorie byla zastoupena 3 respondenty.

Grafy č. 18 a 19: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

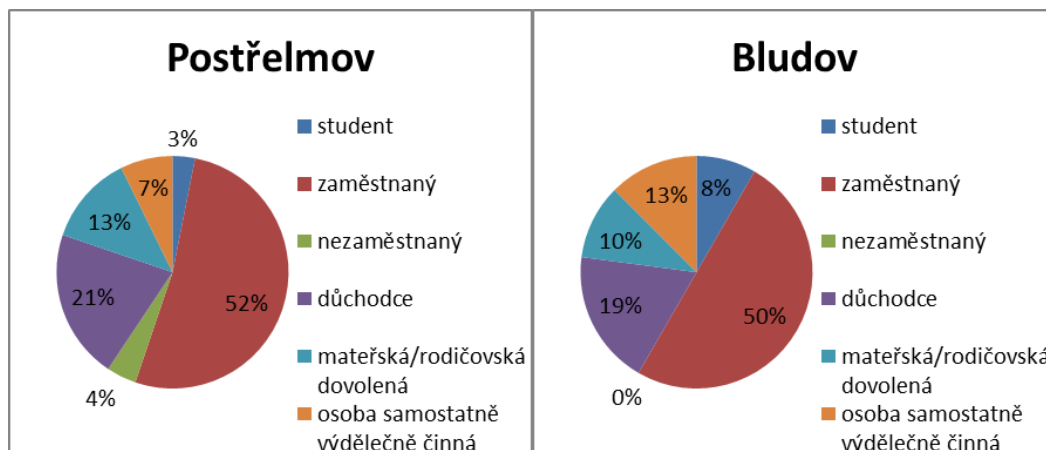

Zdroj: vlastní anketní šetření

Zdroj: vlastní anketní šetření

Jak ukazují grafy č. 18 a 19, největší zastoupení v anketním šetření v obou obcích měli respondenti se středoškolským vzděláním, nejmenší naopak se vzděláním základním. Podíl středoškoláků byl v Postřelmově celých 50 %, což odpovídá celkovému počtu 48 respondentů. V Bludově dosáhlo středoškolského vzdělání 32 dotazovaných, tj. 33 %. Celkem 27 respondentů z Postřelмова a 18 respondentů z Bludova dosáhlo vysokoškolského vzdělání, což v Postřelmově tvoří 28 % a v Bludově 19 % podíl všech dotazovaných. Nezanedbatelný počet respondentů v Bludově, celkem 16, má vyšší odborné vzdělání. V Postřelmově se vyskytlo s tímto vzděláním jen 5 dotázaných. V Postřelmově bylo dotazováno 13 osob s vystudovaným středním odborným učilištěm bez maturity, v Bludově byl jejich počet o 9 vyšší. Podíl respondentů s výučním listem tvořil v Bludově 23 %, v Postřelmově 14 %.

Grafy č. 20 a 21: Současný společenský status respondentů

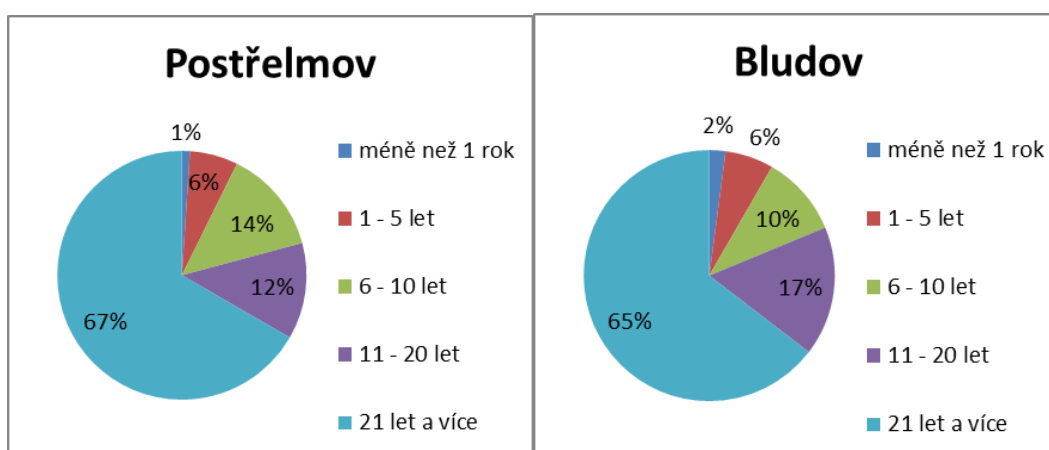

Zdroj: vlastní anketní šetření

Zdroj: vlastní anketní šetření

Minimálně 50 % respondentů v obou obcích byli lidé pracující v zaměstnaneckém poměru. V Postřelmově se jednalo o 50 a v Bludově o 48 dotazovaných osob. Druhou nejpočetnější skupinou respondentů, jak uvádí grafy č. 20 a 21, byli lidé v důchodu, jejichž podíl kolísá kolem 20 %. Třetí nejpočetnější skupinou respondentů v Postřelmově se staly ženy na mateřské či rodičovské dovolené a v Bludově osoby samostatně výdělečně činné. V obou případech jde o 13 % podíl na celkovém počtu dotázaných. Nejméně zastoupená byla skupina studentů, jež v Postřelmově čítá 3 osoby, tj. 3 % a v Bludově čítá 8 osob, tj. 8 %.

Grafy č. 22 a 23: Délka pobytu v obci

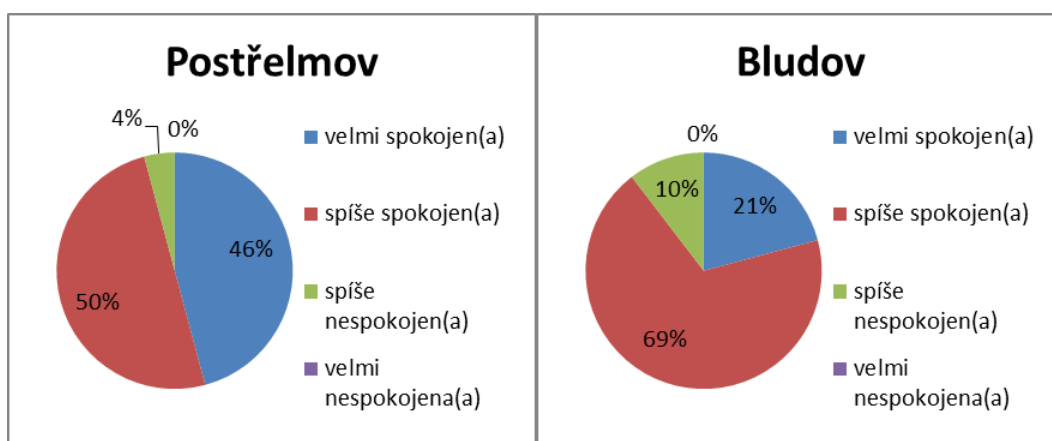
Zdroj: vlastní anketní šetření

Zdroj: vlastní anketní šetření

Odpovědi na druhou anketní otázku týkající se délky pobytu v obci přehledně vyjadřují grafy č. 22 a 23. V obou obcích v naprosté většině převažují respondenti, kteří

v obci žijí 21 let a déle. V Postřelmově je to 64 respondentů, v Bludově o dva respondenty méně. Druhou nejpočetnější skupinou jsou respondenti žijící v obcích 11 a více let. Celých 79 % respondentů v Postřelmově žije v obci déle než 10 let. V Bludově je to dokonce 82 % z celkového počtu dotázaných. Z uvedeného zjištění lze odvozovat, že respondenti svou obec znají a jsou schopni posoudit a zhodnotit kvalitu života v obci z dlouhodobého hlediska. Na třetí anketní otázku týkající se spokojenosti s kvalitou života v obci jen 2 respondenti v Postřelmově a 6 respondentů v Bludově odpověděli záporně. To znamená, že 98 % dotázaných v Postřelmově a 94 % dotázaných občanů v Bludově jsou spokojeni s kvalitou života ve své obci. V grafech č. 24 a 25. je podrobněji sledovaná spokojenost s občanskou a technickou vybaveností obce, což zahrnuje úroveň zařízení poskytující školské, lékařské, kulturní a sociální služby, ale také např. vodovodní a kanalizační sítě.

Grafy č. 24 a 25: Spokojenost respondentů s občanskou a technickou vybaveností obce

Zdroj: vlastní anketní šetření

Zdroj: vlastní anketní šetření

V tomto srovnání vychází výrazně větší spokojenost s občanskou a technickou vybaveností obce u respondentů z Postřelmova. Celých 46 %, tj. 44 dotázaných, je velmi spokojeno. Oproti tomu v Bludově jde pouze o 20 dotázaných, tj. 21 %. Výrazná většina respondentů v Bludově volila odpověď „spíše spokojen“, a to celkem 66 dotázaných, což představuje 69 %. V Postřelmově takto odpovědělo 48 respondentů, což činí 50 % všech dotázaných. Jen 4 občané Postřelmova a 10 občanů Bludova jsou s občanskou a technickou vybaveností obce spíše nespokojeni. Velmi nespokojen nebyl ani jeden respondent. Tato otázka byla úzce spjata s následující pátou otázkou hodnotící spokojenost s veřejnými službami. Respondenti známkovali veřejné služby své obce na bodové stupnici 1 – 5, kdy 1 znamenala nejlepší a 5 nejhorší. Jejich průměrné hodnocení shrnuje tabulka č. 21.

Tabulka č. 21: Spokojenost respondentů s veřejnými službami v obci

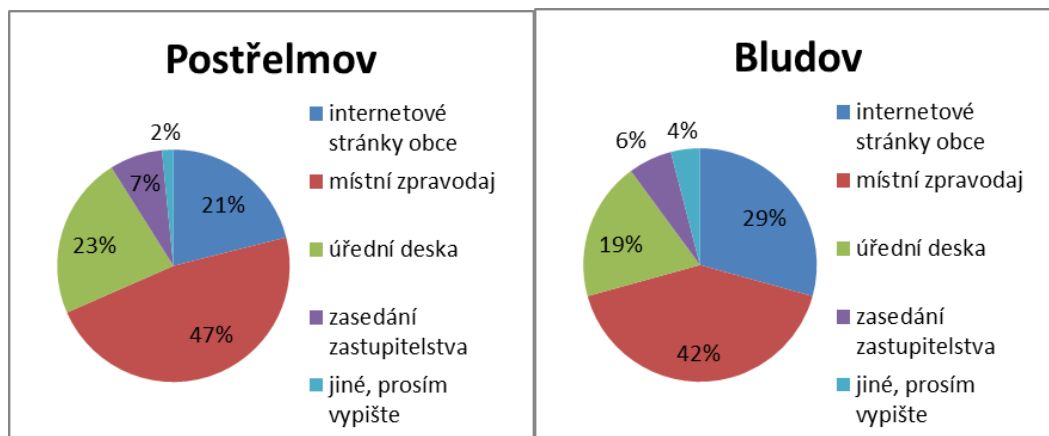
Veřejné služby	Postřelmov	Bludov
Mateřská škola	1,77	1,50
Základní škola	1,84	1,54
Zdravotní služby	1,76	2,06
Sociální služby (např. domov důchodců, pečovatelská služba)	1,70	1,58
Dopravní dostupnost do okolních obcí a měst	1,42	1,40
Kvalita technických služeb (svoz komunálního odpadu, úklid obce, apod.)	1,54	1,27
Činnost obecního úřadu	1,98	1,48

Zdroj: vlastní anketní šetření

Z tabulky je patrné, že svou spokojenost s veřejnými službami hodnotí dotazovaní v obou obcích velmi podobně – a to převážně kladně, protože až na jednu výjimku žádná průměrná známka neklesla pod hodnotu 2,0. Přesto jsou respondenti Bludova se svými veřejnými službami v průměru o 10 % spokojenější než respondenti Postřelmova. Všechny uvedené veřejné služby ohodnotili lepší známkou, kromě služeb zdravotnických. V Bludově je jen pár stálých lékařů. Někteří zde mají sice své ordinace, ale ty jsou otevřeny jen několik dní v týdnu. Také lékárna má omezenou otevírací dobu. Důvodem je blízkost a dostupnost šumperské nemocnice, která nabízí široký rozsah zdravotnické péče a je vzdálena jen 4 km od obce Bludov. V průměru o 16 % jsou bludovští respondenti spokojenější v oblasti školství – a to jak se školou základní, tak mateřskou. V Postřelmově bylo často základní škole vytýkáno velké množství žáků v jedné třídě, špatné obědy a málo mimoškolních aktivit. Mateřské škole zase zastaralé průlezky na školní zahradě a málo aktivit (kroužků) pro děti. Naopak velice kladně bylo hodnoceno nově vystavěné dětské a sportovní hřiště před budovou základní školy. V Bludově byla základní škola hodnocena velice pozitivně, mateřské škole byl vytýkán chybějící přístřešek na kola a kočárky. Některým respondentům se nelíbilo, že polovina budovy mateřské školy slouží jako sociální byty. Dochází tu ke sporům obyvatel těchto bytů, kteří touží po klidu, s rodiči, jejichž děti navštěvují místní mateřskou školu. V průměru o 17 % jsou také bludovští respondenti spokojenější s kvalitou technických služeb, kam lze zařadit svoz komunálního odpadu či úklid obce. Největší disparita v hodnocení respondentů se projevila ve vnímání činnosti místní samosprávy. Až o 25 % více spokojeni s činností obecního úřadu jsou respondenti z Bludova.

Další anketní otázka zjišťovala, odkud občané čerpají informace o dění v obci. Z níže uvedených grafů č. 26 a 27 je zřejmé, že nejčastější a nejvíce rozšířený zdroj informací je pro respondenty místní zpravodaj, který pravidelně dostávají do poštovní schránky. V Postřelmově má název „Střela“, v Bludově jde o „Bludovan“. Odtud postřelmovští respondenti získávají své informace z 47 %, bludovští z 42 %.

Grafy č. 26 a 27: Zdroje informací respondentů o dění v obci

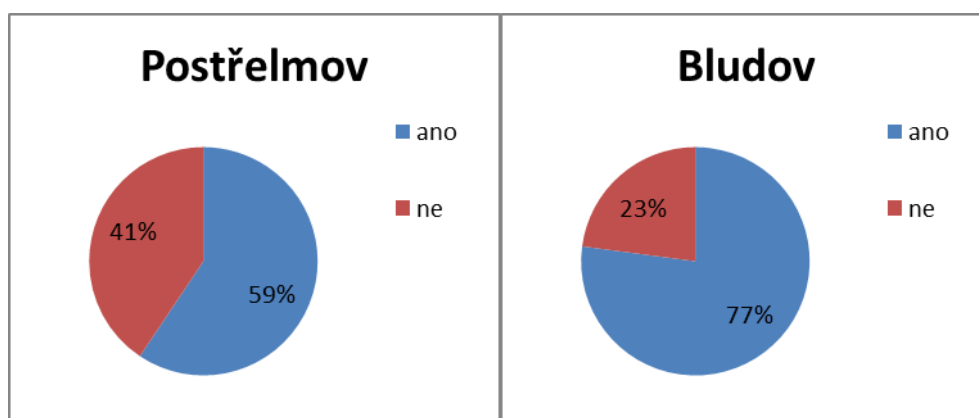

Zdroj: vlastní anketní šetření

Zdroj: vlastní anketní šetření

Dalšími nejčastějšími zdroji informací respondentů v obou obcích je úřední deska a internetové stránky obcí. Nejméně informací respondenti čerpají ze zasedání zastupitelstva obce. Vzhledem k tomu, že se jednalo o polouzavřenou otázku, uváděli respondenti jako další zdroje informací o dění v obci rozhovory se starostou, sousedkou, kadeřnicí, s lidmi v obchodě a z hlášení místního rozhlasu.

Grafy č. 28 a 29: Zájem respondentů o hospodaření obce

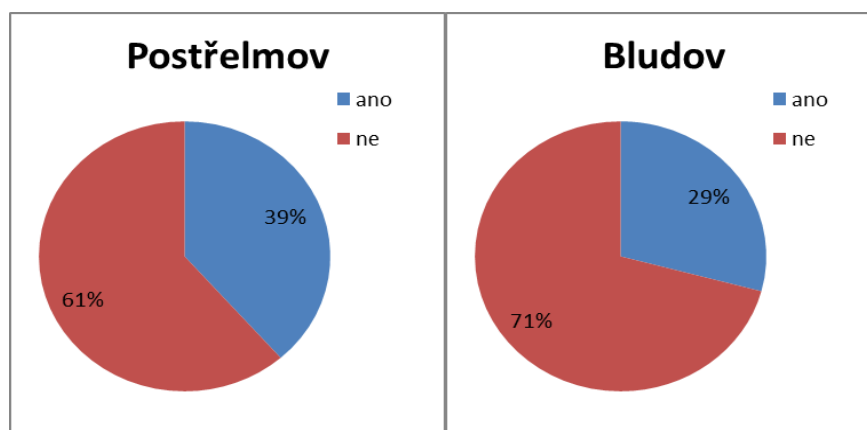
Zdroj: vlastní anketní šetření

Zdroj: vlastní anketní šetření

Anketní otázka č. 7 zjišťovala, zda se místní občané zajímají o hospodaření své obce. Pokud byla odpověď záporná, byla respondentům položena polouzavřená filtrační otázka, jejíž úlohou bylo zjistit důvod tohoto nezájmu. Zájem o hospodaření své obce vyjádřilo v Postřelmově 57 dotázaných, v Bludově dokonce 74 respondentů. Svůj nezájem vyslovilo celkem 39 postřelmovských respondentů, tj. 41 %. V Bludově se pouze 22 respondentů nezajímá o hospodaření obce, což představuje jen 23 % z dotázaných. Jako nejčastější důvod svého nezájmu respondenti obou obcí uvedli, že pokud obec prospívá, nemají příčinu, proč se o hospodaření své obce zajímat. Dalšími uváděnými důvody byl nedostatek času, nemožnost ovlivnit hospodaření a celkový nezájem o tuto problematiku.

Blízko k této problematice má i anketní otázka č. 8, kde bylo zjišťováno, zda se respondenti domnívají, že jsou dostatečně informováni o investičních aktivitách své obce. Zde se 80 % dotázaných z Postřelmova vyjádřilo kladně, když odpověděli „ano“ či „spíše ano“. Jen 14 % soudí, že spíše nejsou dostatečně informováni a 6 respondentů, tj. 6 %, mělo za to, že nejsou o investičních akcích obce informováni vůbec. V Bludově je situace obdobná. Odpověď „ano“ či „spíše ano“ uvedlo celých 80 % dotázaných. Jen 19 % respondentů se domnívá, že o investičních akcích mají spíše nedostatečné informace.

Grafy č. 30 a 31: Představa respondentů o skladbě příjmů a výdajů rozpočtu obce

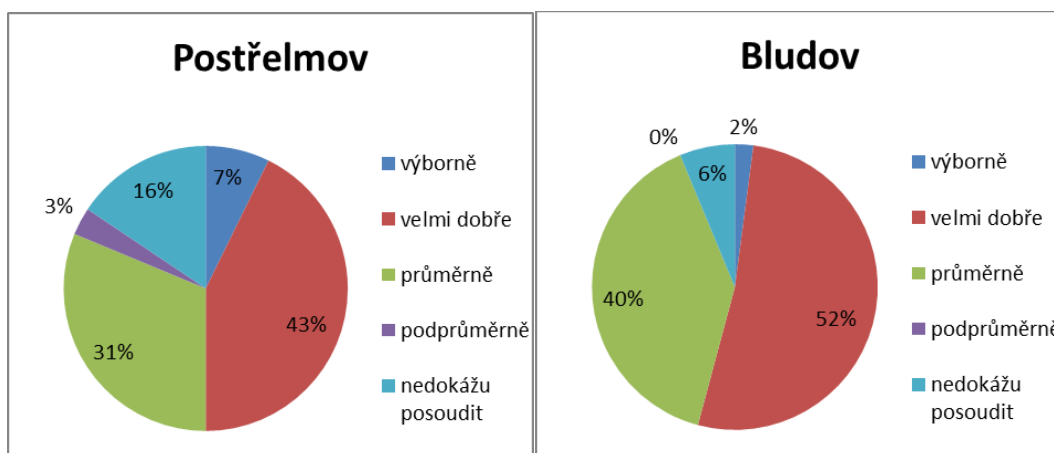
Zdroj: vlastní anketní šetření

Zdroj: vlastní anketní šetření

Jak dokazují grafy č. 30 a 31, i když se nadpoloviční většina respondentů obou obcí zajímá o hospodaření své obce, nemá představu o skladbě příjmů a výdajů obecního rozpočtu. Pouhých 29 %, tj. 28 respondentů z Bludova a 39 %, tj. 37 dotázaných z Postřelmova má představu o struktuře příjmů a výdajů rozpočtu. Zbylí respondenti žádnou představu nemají.

S tím souvisí i následující anketní otázky č. 11 a 12, které zjišťují, zda občané využívají možnost připomínkovat tvorbu rozpočtu obce a závěrečný účet obce. Jen 8 respondentů z Postřelmovy tuto možnost uplatňuje, v Bludově jsou to pouze 2 respondenti. To znamená, že 92 % dotázaných v Postřelmově a 98 % dotázaných v Bludově možnost připomínkovat tvorbu obecního rozpočtu a závěrečný účet obce nevyužívá.

Grafy č. 32 a 33: Hodnocení celkového hospodaření obce respondenty

Zdroj: vlastní anketní šetření

Zdroj: vlastní anketní šetření

Valná většina dotazovaných považuje hospodaření své obce za velmi dobré či průměrné. V Postřelmově má tento názor 74 % dotázaných, v Bludově jde dokonce o 92 % dotázaných. Jen 7 % postřelmovských respondentů a pouze 2 % bludovských respondentů má za to, že hospodaření obce je výborné. Anketní otázku nedokázalo posoudit 15 dotázaných v Postřelmově a 6 dotázaných v Bludově. Dokonce 3 lidé považují hospodaření obce Postřelmov za podprůměrné.

Respondenti projevíli důvěru v místní samosprávu, když na jednu z posledních anketních otázek, zda se domnívají, že jejich obec při financování svých výdajů upřednostňuje potřeby obyvatel, odpověděli „ano“ v 82 % (Postřelmov) a 75 % (Bludov). Jen 17 dotázaných z Postřelmovy a 24 dotázaných z Bludova si myslí, že obec při financování svých výdajů potřeby svých obyvatel neupřednostňuje.

Anketní otázka č. 15 byla otevřená a respondenti odpovídali na otázku, co by dle jejich názoru zlepšilo kvalitu života v obci. Respondenti z Postřelmovy často uváděli prospěšnost plánované revitalizace centra obce a dořešení dopravní situace s vytlačení dálkové nákladní a zemědělské dopravy z obce. Uvítali by také cyklostezku mezi

Postřelmovem a Zábřehem, parkovací místa u železniční stanice a vybudování odpočinkového areálu u kulturního domu. Pro děti a mládež by přivítali více dětských hřišť, nové fotbalové hřiště a zkvalitnění služeb v základní i mateřské škole. Jde především o bohatší nabídku kroužků a mimoškolních aktivit podporujících rozvoj dětí. Je dobré zmínit, že většina výše zmíněných aktivit je uvedena ve schváleném střednědobém výhledu pro roky 2015 – 2018.

Po stránce soužití občanů respondenti projevíli přání najít motor k větší občanské soudržnosti a dobrým sousedským vztahům. Přáli by si získat aktivní a větší zájem občanů na zkvalitňování a zlepšování života v obci, a to především jejich konkrétní činností (reálným zapojením se do příslušných aktivit a ne jen ústní kritikou). Dle slov jednoho z respondentů: „Je tu moc písečků a málo mostečků“. Jde i o vyjadřování se k otázkám hospodaření obce nejen v místních hostincích, ale i na veřejných zasedáních zastupitelstva, která občané navštěvují jen sporadicky. Lidé by uvítali více vstřícnosti ze strany starosty obce a místních zastupitelů a zlepšení úrovně internetových stránek obce. Objevil se i názor, aby se Postřelmov udržoval jako vesnice a nedělal se z něj „druhý Zábřeh“, to znamená mírnit se s výstavbou a udržovat především přírodu a „venkovský ráz obce“.

Velké množství respondentů by přivítalo bohatší kulturní a sportovní aktivity pro děti i dospělé, které by dle jejich mínění přispělo k utužení a upevnění místní občanské komunity. Často byl také zmiňován nedostatečný úklid psích výkalů jejich majiteli. Nejhorší situace s úklidem po psech byla popisována v okrajových částech obce, kde na majitele psů „nikdo nevidí“.

Respondenti z obce Bludov by nejvíce uvítali změnu hlavní křižovatky u zámku, která je nyní nově zrekonstruovaná. Dle názorů některých respondentů je zmíněná křižovatka po rekonstrukci nebezpečná jak pro chodce, tak pro účastníky provozu. Pro zlepšení kvality života v Bludově dále navrhovali větší a atraktivnější dětské hřiště s nočním osvětlením a zlepšení sportovního a kulturního vyžití. Projevíli přání pořádat koncerty a divadla nejen pro děti, ale i pro dospělé. Dále dotazovaní respondenti požadovali prodloužení otevírací doby na poště, poskytování informací formou místního rozhlasu i ve večerních hodinách (pro pracující) a větší kontrolu dodržování obecních vyhlášek.

Především maminky malých dětí by přivítaly u mateřské školy již zmiňovaný přístřešek na kola a kočárky a rády by vyřešily problém s občany žijícími v sociálních

bytech v budově mateřské školy. Starší občané těchto bytů touží po klidu, což v blízkosti mateřské školy není vždy možné zajistit. Okolí školky a její vybavenost by si tyto respondentky představovaly jinak. Objevil se tu i stejný požadavek jako v Postřelmově – a to větší dohled nad majiteli psů, kteří po psech neuklízí. Lidé by uvítali i opravu některých veřejných komunikací a vybudování bezpečné cyklostezky, která by navazovala na cyklostezky okolních vesnic.

7. NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ

Hospodaření obcí je omezováno jak zákony, tak i politikou obce. Hlavním cílem obou obcí je především uspokojování potřeb svých občanů, což může být často v rozporu s kladným hospodařením. Výsledek hospodaření obce Postřelmov ve sledovaném období kolísal v rozmezí od -9 823 tis. Kč do 4 689 tis. Kč. Výkyvy hospodářského výsledku obce Bludov byly vyrovnanější a pohybovaly se od -1 968 tis. Kč do 4 673 tis. Kč. Je dobrým zjištěním, že schodkové hospodaření u obou obcí bylo zapříčiněno především většími investicemi a ne zajištěním běžného chodu obce. Výsledek hospodaření by však měl být dlouhodobě především vyrovnaný, v lepším případě přebytkový. Proto je podstatné, aby se obce v dalších letech nedostaly do deficitu. To lze zajistit dvěma způsoby. První způsob je zvyšování rozpočtových příjmů, druhý způsob naopak snižování rozpočtových výdajů.

7.1 Opatření na straně příjmů

S příjmovou stránkou rozpočtu obce se dá operovat jen velmi omezeně. Analýzou příjmové stránky bylo zjištěno, že nejdůležitějším příjmem obou obcí jsou příjmy z daní a poplatků, tzv. daňové příjmy. Výše sdílených daní a správních poplatků je dána zákonem, obce tak mohou pouze částečně ovlivňovat výši daně z nemovitosti a výši místních poplatků, které mají povahu skutečné obecní daně.

Daň z nemovitostí

V roce 2008 díky novelizaci Zákona o dani z nemovitostí č. 338/1992 Sb., dostaly obce možnost upravit si obecně závaznou vyhláškou tzv. „místní koeficient“ o jednu až tři kategorie nahoru i dolů. Místním koeficientem se násobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy nemovitostí, čímž dochází k významnému ovlivňování výsledné výše daňového zatížení. Ani obec Postřelmov, ani obec Bludov tuto zákonnou možnost nevyužívají a daňová povinnost poplatníků se násobí pouze zákonným koeficientem 1,4.

Vezmeme-li v úvahu, že průměrné příjmy daně z nemovitostí činily v letech 2010 – 2013 v Postřelmově průměrně 1 549 tis Kč a v Bludově 1 668 tis. Kč, zvýšením místního koeficientu na maximální výši 2,5 by si obec Postřelmov mohla svůj průměrný rozpočtový příjem z této daně zvýšit o 1 217 tis. Kč a obec Bludov o 1 310 tis. Kč. (Do průměrného výpočtu nebyl zahrnut rok 2009, neboť od roku 2010 došlo k úpravě a zvýšení některých sazeb daně z nemovitostí.)

Místní daně a poplatky

I když svým objemem hrají místní daně a poplatky pouze malou roli, jsou nedílnou součástí příjmů obcí. Z tabulek č. 10 a 11 je patrné, že příjmy z místních daní a poplatků mají u obou obcí rostoucí charakter. Ani Postřelmov, ani Bludov však nevyužívají u všech místní poplatků maximálních zákonných sazeb. Proto jednou z možností, jak navýšit příjmovou stránku rozpočtu, je zvýšení některých poplatků či zavedení poplatků nových.

Poplatek za psa platí držitel psa a maximální zákonná roční sazba za jednoho psa je 1 500 Kč. V Postřelmově se vybírá roční poplatek 200 Kč za každého psa. V Bludově to je 120 Kč za prvního psa a 180 Kč za druhého a každého dalšího psa téhož držitele. Zde je vidět velká finanční rezerva, kterou obě obce mohou využít. Vzhledem k vyhodnoceným výsledkům ankety, kdy si obyvatelé Postřelmova i Bludova stěžovali na nedostatečný úklid po psech, lze navýšení tohoto poplatku doporučit oběma obcím.

Finanční prostor pro navýšení příjmů lze nalézt také u poplatků za užívání veřejného prostranství. Především obec Postřelmov má velmi nízké denní sazby, které se pohybují v rozmezí 1 – 10 Kč/m². V obci Bludov jsou tyto hodnoty mnohem vyšší, a to v rozmezí 2 – 50 Kč/m². Například za umístění dočasných zařízení sloužících pro poskytování prodeje zaplatí zájemce v Bludově za den 50 Kč/m², v Postřelmově však pouze 10 Kč/m². Zákonem je daná maximální denní výše poplatku za užívání veřejného prostranství 10 Kč/m², v případě umístění prodejních či reklamních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí může obec zvýšit sazbu až na její desetinásobek, tj. na 100 Kč/m².

Zákonná sazba poplatku ze vstupného činí až 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného. V Postřelmově je tato sazba upravena obecně závaznou vyhláškou na 10 %, v Bludově se tento poplatek neuplatňuje.

Nejobjemnější ze všech místních daní a poplatků je poplatek za provoz systému shromazďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Maximální roční zákonná sazba činí 1 000 Kč/obyvatele. Sazba poplatku je tvořena ze dvou částí. Z částky až 250 Kč za obyvatele a z částky stanovené dle skutečných nákladů obce v loňském roce (max. 750 Kč/obyvatele). Díky zodpovědnému třídění odpadů se roční výše tohoto poplatku v Postřelmově pohybuje na částce 460 Kč/obyvatele, v Bludově dokonce na částce 450 Kč/obyvatele. Finanční rezerva obcí spočívá v nevyužívání maximální kapacity první části dané sazby. Postřelmov by tuto sazbu mohl zvýšit ještě o 31 Kč/obyvatele, Bludov dokonce o 50 Kč/obyvatele.

Nedaňové příjmy

Další z možností zvýšení rozpočtových příjmů je i navýšení příjmů nedaňových. Podrobná analýza nedaňových příjmů obou obcí byla provedena v analytické části. Více než 80 % nedaňových příjmů tvoří v Postřelmově příjmy z vlastní činnosti, příjmy z pronájmů se na nich podílí jen 15 %. Naopak v Bludově je tento poměr jiný. Příjmy z vlastní činnosti tvoří 43 % nedaňových příjmů, příjmy z pronájmů cca 42 %. Efektivním hospodařením, důkladnými kontrolami a kvalitním zacházením s obecním majetkem a pozemky se dá předejít nákladným opravám či rekonstrukcím. Dle uvážení lze také zvýšit sazby nájemného u movitých i nemovitých věcí.

Větší využívání fondů Evropské unie

Žadatelé mohou získat z fondů EU dotaci až do výše 85 % z celkové částky investičního záměru, další část finančních prostředků může pokrýt např. státní rozpočet. Vzhledem k náročné administrativě, je vhodné svěřit vypracování žádosti renomované agentuře. Obě obce s čerpáním dotací z EU mají své zkušenosti a využívání dotací pro další rozvoj obou obcí lze jen doporučit. Obec tak může ušetřit značné finanční prostředky, protože danou investici pořídí jen za 15 % pořizovací ceny.

Efektivnější hospodaření s volnými finančními prostředky

Většina obcí během svého rozpočtového období disponuje s určitým množstvím volných finančních prostředků, které se dají zhodnotit pomocí úroků. Možností obcí Postřelmov i Bludov je tyto volné finanční prostředky na radu odborného nezávislého finančního poradce dobře investovat např. do cenných papírů či termínovaných vkladů, a tím zvýšit své finanční příjmy.

7.2 Opatření na straně výdajů

Analýza běžných výdajů ukázala v Postřelmově jejich každoroční růst od roku 2010. V Bludově od roku 2010 také docházelo k jejich každoročnímu mírnému růstu, ovšem v roce 2013 se je podařilo snížit oproti předchozímu roku o 11,5 %. Jejich úlohou v obou obcích je zabezpečit základní oblasti, které obce spravují (např. oblast školství, kultury, tělovýchovy, zdravotnictví, atd.). Vzhledem k tomu, že běžné výdaje jsou v Postřelmově i v Bludově vynakládány účelně, není snadné najít výraznější úspory. Nepatrně lze tyto výdaje snížit například zvolením levnějších dodavatelů statků a služeb. Jejich druhové a účelné vynakládání závisí také na zvolené politice místní správy.

8. ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit a porovnat hospodaření obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013 a navrhnout možnosti zlepšení jejich hospodaření. Tento cíl byl naplněn prostřednictvím analýzy příjmové a výdajové stránky rozpočtů, posouzením finančního hospodaření obou obcí a analýzou zadluženosti. Postřelmov i Bludov jsou třítisícovými obcemi Olomouckého kraje a leží jihovýchodně od okresního města Šumperk. I když jsou obě sousední obce od sebe vzdáleny pouze 4 km, každá obec spadá pod jinou obec s rozšířenou působností a je členem jiného mikroregionu. Obec Bludov spadá pod správní obvod města Šumperk, obec Postřelmov pod správní obvod města Zábřeh. U obou obcí byla vypracována jejich stručná charakteristika z hlediska vymezení území a historie, demografické struktury a sociální infrastruktury.

Výsledkem diplomové práce je zhodnocení a porovnání hospodaření obou obcí včetně vypracování návrhů a možností, jak hospodaření obou obcí zlepšit. K tomu byla využita analýza hospodaření obcí a získané výsledky z anonymního anketního šetření v obcích Postřelmov a Bludov.

V analytické části bylo zjištěno, že výsledky hospodaření obcí Postřelmov a Bludov v letech 2009 – 2013 kolísaly a dosahovaly jak kladných, tak i záporných hodnot. Nejnižšího salda -9 823 tis. Kč dosáhla obec Postřelmov v roce 2010. Důvodem byla investice 27 660 tis. Kč do vybudování čističky odpadních vod. I když na tuto investici získala obec dotaci 22 733 tis. Kč, nebyla schopna záporné saldo pokrýt ze svých zdrojů, a proto si tento rok vzala úvěr ve výši 15 000 tis. Kč. I přes zvýšení daňových příjmů hospodařila obec se záporným saldem i v roce 2013. Příčinou byly zvýšené neinvestiční a investiční výdaje, kdy obec díky dotacím provedla úpravu veřejné zeleně v okolí panelových sídlišť a investovala do protipovodňových opatření a zateplení budovy kulturního domu. Výsledné záporné saldo však byla obec schopna pokrýt ze svých zdrojů.

Obec Bludov hospodařila se záporným saldem v letech 2011 a 2012. V obou letech došlo ke snížení daňových příjmů a k mírnému navýšení neinvestičních výdajů. Záporné saldo -1 382 tis. Kč v roce 2011 pokryla obec ze svých zdrojů, v roce 2012 si však již k pokrytí záporného salda -1 968 tis. Kč byla nucena vzít úvěr ve výši 5 500 tis. Kč. Tento rok totiž proběhla dlouho plánovaná rekonstrukce třídy Adolfa Kašpara v celkové výši 8 259 tis. Kč, na kterou obdržela obec dotaci 2 235 tis. Kč.

Celkové příjmy ve sledovaném období u obou obcí značně kolísaly. Průměrné příjmy přepočítané na 1 obyvatele činily v obci Postřelmov 17 406 Kč, v obci Bludov 14 616 Kč. Analýzou příjmové stránky bylo zjištěno, že nejvýznamnějším zdrojem příjmů obcí jsou daňové příjmy a více závislejší na rozpočtovém určení daní (na státu) je obec Bludov. Oproti obci Postřelmov, kde mají daňové příjmy rostoucí trend, vykazují daňové příjmy v obci Bludov klesavou tendenci až do roku 2012. Výrazný nárůst daňových příjmů zaznamenaly obě obce v roce 2013. Došlo k novele zákona o rozpočtovém určení daní s platností od 1. 1. 2013, kdy bylo do výpočtu zahrnuto nové kritérium – kritérium počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou danou obcí s váhou 7 %. Průměrné daňové příjmy na 1 obyvatele činily v Postřelmově 8 178 Kč a v Bludově 9 474 Kč. Mimo sdílených daní tvořících přes 87 % celkových daňových příjmů náleží do daňových příjmů i majetkové daně, jež se na celkových daňových příjmech podílí přibližně 5 %. Daňová povinnost se váže k vlastnictví nemovitého majetku na území České republiky a daň je odváděna do příslušného rozpočtu obce. Průměrný příjem z této daně přepočítaný na 1 obyvatele činí v Postřelmově 445 Kč a v Bludově 500 Kč. Povahu obecních daní mají poslední analyzované daňové příjmy – místní daně a poplatky. Jejich průměrná hodnota za sledované období přepočítaná na 1 obyvatele činila v Postřelmově 637 Kč a v Bludově 533 Kč.

Nedaňové příjmy obcí nemají kolísavý charakter a drží se každoročně na přibližně stejné hodnotě, což vypovídá o jejich pevném místě v obecních rozpočtech a usnadňuje plánování pro další rozpočtová období. Obec Postřelmov má však nedaňové příjmy v průměru o 130 % vyšší než obec Bludov. Důvodem jsou vyšší příjmy z vlastní činnosti, především příjmy za dodávky tepla a teplé vody ze tří obecních kotelen, za dodávky pitné vody do okolních obcí a za čištění odpadních vod sousední obci Sudkov. Průměrné nedaňové příjmy na 1 obyvatele v obci Postřelmov představují částku 6 125 tis. Kč, v obci Bludov 2 655 tis. Kč.

Analýza kapitálových příjmů obcí prokázala jejich kolísavý a nárazový charakter. Průměrně se kapitálové příjmy na 1 obyvatele pohybovaly v letech 2009 - 2013 v Postřelmově kolem 96 Kč a v obci Bludov okolo 167 Kč. Skutečnost, že se obce nezbavují svého dlouhodobého majetku, může být důkazem jejich dobrého hospodaření, protože kapitálové příjmy by neměly být pravidelným příjmem obecních rozpočtů.

Průměrné přijaté neinvestiční transfery na 1 obyvatele v letech 2009 – 2013 činily v obci Postřelmov 2 766 Kč, v obci Bludov 2 198 tis. Kč. Dotace byly určeny mimo jiné na aktivní politiku zaměstnanosti, zabezpečení voleb, drobné regionální akce, na vybavení či ochranné pomůcky pro dobrovolné hasiče, opravu či pořízení majetku, úpravu zeleně či provoz penzionu. Do roku 2012 byl součástí neinvestičních transferů i tzv. „příspěvek na školství“, který byl od roku 2013 v této podobě zrušen a nahrazen formou většího podílu na sdílených daních. V současné době se projevuje snaha o snižování podílu dotací poskytovaných ze státního rozpočtu a zajištění větší finanční soběstačnosti obcí. Smyslem této snahy je přimět obce k efektivnějšímu vynakládání finančních prostředků a snížení jejich závislosti na dotacích.

Investiční transfery v obou obcích každoročně kolísaly. V Postřelmově byly určeny převážně na stavební úpravy obecního úřadu, výstavbu čističky odpadních vod, protipovodňová opatření a realizaci úspor energie v kulturním domě a na pořízení dlouhodobého majetku. Obec Bludov získala investiční dotace mimo jiné na revitalizaci obecního prostranství, vybudování nových chodníků a na rekonstrukci místních komunikací a třídy Adolfa Kašpara. V letech 2009 – 2013 získala obec Postřelmov na investičních transferech o 9 243 tis. Kč více než za stejné období obec Bludov, což činí v přepočtu na 1 obyvatele průměrně 531 Kč za rok. Postřelmov je tak v daném období ve svých žádostech o investiční dotace o 33 % úspěšnější než Bludov.

Analýzou výdajové stránky bylo zjištěno, že běžné výdaje tvoří více než dvě třetiny celkových výdajů. V daném období byly běžné výdaje v obou obcích poměrně vyrovnané a v průměru na 1 obyvatele činily v Postřelmově 11 517 Kč a v Bludově 9 339 Kč. Analýza běžných výdajů dle odvětvového členění ukázala, že struktura vynakládání finančních prostředků na běžný chod obce je v Postřelmově a Bludově rozdílná. Největšími výdaji v Postřelmově jsou výdaje na bydlení, komunální služby a územní rozvoj, v Bludově jsou to naopak výdaje na veřejnou správu. Kapitálové výdaje každoročně kolísaly v závislosti na dostupnosti finančních prostředků a na výši přijatých investičních dotací. V letech 2009 – 2013 proinvestovala obec Postřelmov o 22 866 tis. Kč více než za stejné období obec Bludov. Tento rozdíl činí v přepočtu na 1 obyvatele v průměru 1 286 Kč za rok. Obec Postřelmov tak ve sledovaném období vynaložila o 26,8 % více finančních prostředků na investice než obec Bludov.

Ukazatel samofinancování neinvestičních výdajů hodnotí potenciál rozvoje obou obcí a ve sledovaném období nikdy neklesl pod 100 %. Jeho pětiletý průměr v Postřelmově činí 126 % a v Bludově dokonce 132 %, což značí, že obě obce jsou schopny bez problémů pokrýt své běžné výdaje vlastními příjmy. Ukazatel finanční nezávislosti udává, do jaké míry je obec nezávislá na přijatých transferech. I přes skutečnost, že průměrná hodnota ukazatele se u obou obcí pohybovala kolem 84 %, lze tvrdit, že Postřelmov je na dotacích závislejší mnohem méně. Porovnájí-li se totiž mezi sebou roky, kdy nedocházelo k velkým investičním a neinvestičním akcím, dosahuje průměrná finanční nezávislost díky vyššímu objemu vlastních příjmů v Postřelmově 94,4 % a v Bludově pouze 86,7 %. Analýzou zadluženosti bylo zjištěno, že výše celkového dluhu na 1 obyvatele je v Bludově o 31,7 % vyšší než v Postřelmově, kde činí 8,2 tis. Kč/obyvatele. Také ukazatele zadluženosti I a II vykazují v Bludově vyšší hodnoty. Obec Bludov však měla za celé období o 182 % vyšší průměrný ukazatel celkové likvidity vyjadřující poměr oběžných aktiv ke krátkodobým závazkům. Obec Postřelmov se dokonce v náročném investičním roce 2010 dostala pod hodnotu 1, což značí, že tento rok nebyla schopna svými oběžnými aktivy pokrýt své krátkodobé závazky.

Anonymní anketa ukázala, že i když se nadpoloviční většina respondentů obou obcí zajímá o hospodaření své obce, má jen slabou představu o skladbě příjmů a výdajů místního rozpočtu a nevyužívá možnost připomínkovat tvorbu rozpočtu a závěrečného účtu obce. Respondenti zastávají názor, že pokud obec prospívá, není potřeba se o hospodaření obce starat. V obou obcích jsou však respondenti spokojeni s informovaností o investičních aktivitách své obce a informace nejčastěji získávají z místního zpravodaje. Celkové hospodaření obce kladněji hodnotí respondenti z Bludova. V obou obcích však dotázaní projevili důvěru v místní samosprávu, když se domnívají, že jejich obec při financování svých výdajů upřednostňuje potřeby obyvatel. Spokojenější s občanskou a technickou vybaveností obce jsou více respondenti z Postřelmova, veřejné služby kladněji ohodnotili bludovští respondenti. S životem ve své obci je spokojeno 98 % dotázaných v Postřelmově a 94 % dotázaných občanů v Bludově.

V poslední části diplomové práce jsou uvedeny návrhy na zlepšení hospodaření. Díky tomu, že hlavním cílem obce je uspokojování potřeb svých občanů a že hospodaření obcí je z velké části omezeno jak zákony, tak i politikou obce, lze s příjmovou i výdajovou stránkou rozpočtu operovat jen velmi omezeně. Nejdůležitějšími příjmy jsou pro obě obce

příjmy daňové, z nichž ovšem mohou částečně ovlivnit jen výši majetkové daně a výši místních daní a poplatků. Finanční rezerva obcí Postřelmov a Bludov spočívá v nevyužívání maximálních zákonných sazeb, ve zvýšení nedaňových příjmů, v efektivnějším hospodaření s volnými finančními prostředky a ve větším využívání fondů Evropské unie. Vzhledem k tomu, že běžné výdaje jsou v Postřelmově i v Bludově vynakládány účelně, není snadné najít výraznější úspory. Nepatrně lze tyto výdaje snížit například zvolením levnějších dodavatelů statků a služeb. Místní samosprávě lze doporučit také zohlednit výsledky ankety, vytvářet příležitosti k podpoře a posílení občanské participace a zvýšit kvalitu života občanů dle jejich přání a potřeb.

9. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

BARTOŠ, J., SCHULZ, J., GOŠ, V. *Postřelmov od minulosti k současnosti*. 1. vyd. Olomouc: Moravské tiskařské závody, 1980. 157 s. Vydal MNV Postřelmov. Tisk povolen MK ČSR pod č. 59-061-80

CÍSAŘOVÁ, Eliška, PAVEL, Jan. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb, jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008, 94 s. ISBN 978-80-87123-06-5.

ČMEJREK, J., KOPŘIVA, R. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2010. 126 s. ISBN 978-80-213-1626-3

DOUBRAVSKÝ, Z., HAJTMAR Z., JARMAROVÁ, H. *Postřelmov 650 let*. 1. vyd. Bludov: KARTOTISK, 1999. 115 s. Vydal Obecní úřad v Postřelmově. Sborník k 650. výročí obce.

HAMERNÍKOVÁ, B., MAAAYTOVÁ, A. et al. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0

JÍLEK, M. *Fiskální decentralizace. Teorie a empirie*. Praha: Aspi – Wolters Kluwer, 2008, s. 428. ISBN 978-80-7357-355-3.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a. s., 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5

PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání*. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2009. ISBN 978-80-247-2789-9

ŽEHROVÁ, J., PFEIFEROVÁ D. *Finance municipalit*. 2. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2014. 166 s. ISBN 978-80-213-2024-6

Legislativa

Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení)

Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků

Zákon č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

Internetové zdroje:

BLUDOV₁. *Poloha obce Bludov*. [online]. [cit.20.10.2014]. Dostupný z: <http://www.bludov.cz/O-Bludove/Poloha-obce-Bludov>

BLUDOV₂. *Historie obce Bludov*. [online]. [cit.20.10.2014]. Dostupný z: <http://www.bludov.cz/O-Bludove/Historie-obce-Bludov>

ČSÚ₁. *Malý lexikon obcí České republiky 2013*. [online]. 16.12.2013 [cit.18.08.2014].

Vlastní zpracování. Dostupný z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/1302-13-r_2013

ČSÚ₂. *Oblasti (NUTS II) a kraje (NUTS III) České republiky*. [online]. [cit.19.08.2014].

Dostupný z: http://www.czso.cz/cz/cisla/kartog/nuts/obr/nuts3_4.jpg

EDPP. *Charakteristika zájmového území - Postřelmov*. [online]. [cit.09.10.2014].

Dostupný z: http://www.edpp.cz/pos_charakteristika-zajmoveho-uzemi/

MFČR. *ÚFIS – Monitoring hospodaření obcí*. [online]. [cit.03.01.2015]. Dostupný

z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufismon/index.pl>

MINISTERSTVO FINANCÍ – odbor 12 – odbor Financování územních rozpočtů a programové financování; Oddělení souhrnných rozpočtových vztahů územních rozpočtů.

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní (RUD) v letech 2013 až 2015. [online].

Publikováno 15. ledna 2013. [cit.28.08.2014] Ke stažení ve formátu PDF. Dostupný

z: file:///C:/Users/Uzivatel/Downloads/Schemata_2013_Schema-rozdeleni-rozpocetoveho-urceni-dani-RUD-v-letech-2013-az-2015.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Regiony regionální politiky ČR*. [online].

[cit.19.08.2014]. Dostupný z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

PERLÍN, R. *Spolupráce venkovských obcí – možnost nebo podmínka úspěchu*. Článek ve sborníku „Agrární perspektivy XIV“. [online]. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2005. [cit.18.08.2014]. 605 s. s. 569 – 576. ISBN 80-213-1372-2. Dostupný

z: http://www.agris.cz/Content/files/main_files/73/151548/996Perlin.pdf

POSTŘELMOV₁. *Historie a pamětihodnosti obce*. [online]. [cit.09.10.2014]. Dostupný

z: <http://postrelmov.zabrezsko.cz/historie-a-pametihodnosti-obce/d-34901/p1=7112>

POSTŘELMOV₂. *Vítejte v Postřelmově*. [online]. [cit.09.10.2014]. Dostupný

z: <http://postrelmov.zabrezsko.cz/index.asp>

ROZPOČET OBCE. *Jak číst rozpočet obce*. [online]. [cit.28.12.2014]. Dostupný

z: <http://www.rozpocetobce.cz/jak-cist-rozpocet-obce>

10. PŘÍLOHY

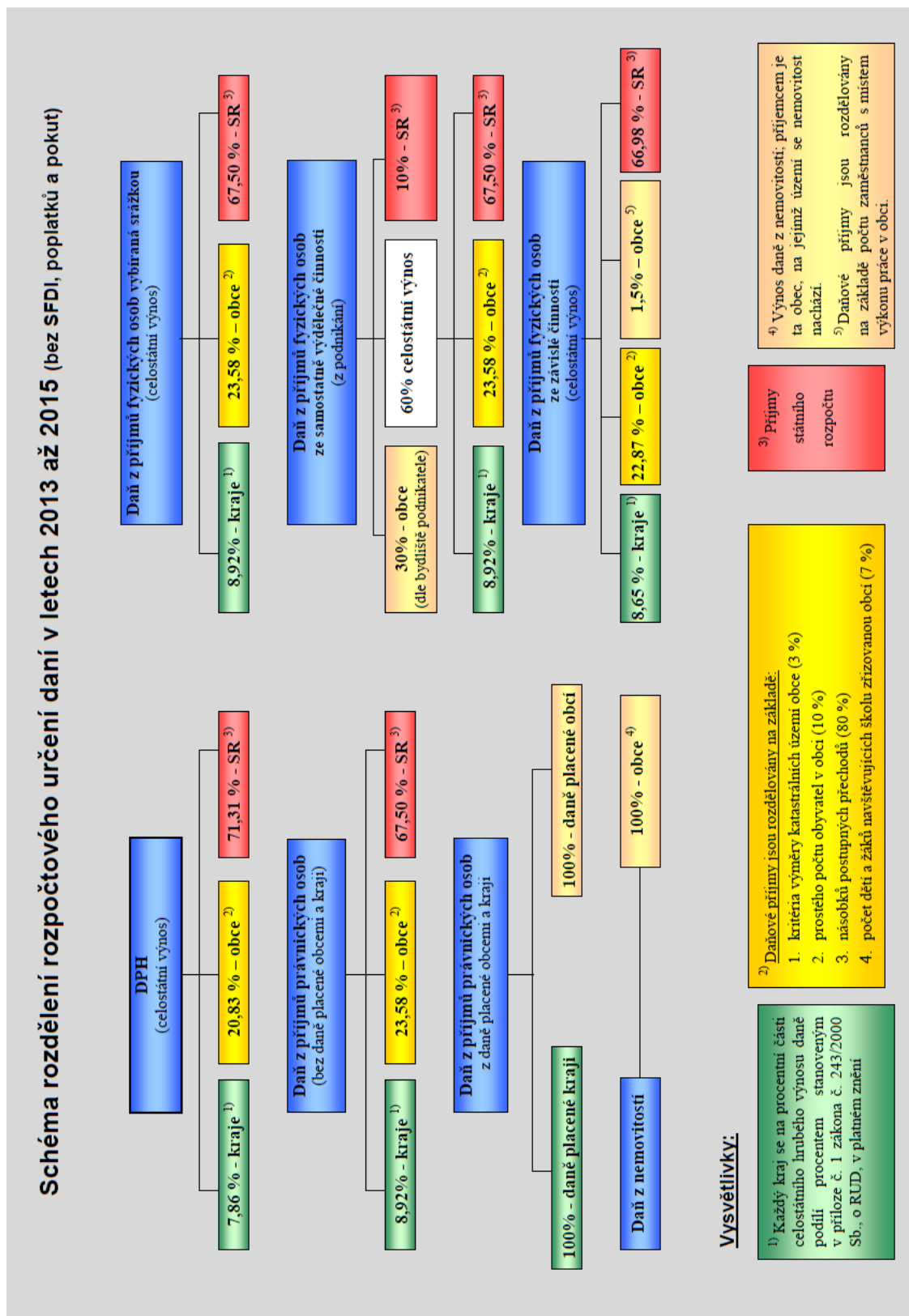
Příloha č. 1: Schéma rozpočtu obce.....	99
Příloha č. 2: Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v letech 2013 až 2015.....	100
Příloha č. 3: Věkové složení obyvatelstva podle věkových skupin a pohlaví v obci Postřelmov k 31. 12. 2013.....	102
Příloha č. 4: Věkové složení obyvatelstva podle věkových skupin a pohlaví v obci Bludov k 31. 12. 2013.....	103
Příloha č. 5: Paragrafy zahrnuté do legendy grafů č. 11 a 12.....	104
Příloha č. 6: Výpočty základních ukazatelů hospodaření obcí Postřelmov a Bludov.....	106
Příloha č. 7: Monitoring hospodaření obcí Postřelmov a Bludov v letech 2010 - 2013..	112
Příloha č. 8: Dotazníkový průzkum.....	114

Příloha č. 1: Schéma rozpočtu obce

PŘÍJMY	VÝDAJE
<p>BĚŽNÉ:</p> <p>Daňové</p> <ul style="list-style-type: none"> - svěřené a sdílené daně - místní poplatky - správní poplatky <p>Nedaňové</p> <ul style="list-style-type: none"> - příjmy z pronájmu majetku - příjmy od organizačních složek příspěvkových organizací - zisk z obecních podniků - dividendy z akcií, přijaté úroky - přijaté sankční pokuty <p>Přijaté dotace</p> <ul style="list-style-type: none"> - běžné neinvestiční dotace účelové a neúčelové (ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje, atd.) 	<p>BĚŽNÉ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mzdy a platy - povinné pojistné za zaměstnance - materiálové - energie - nájemné - sankce za porušení rozpočtové kázně - sociální dávky - placené pokuty - placené úroky - dotace vlastním organizačním složkám a jiným subjektům - ostatní (poskytnuté dary)
<p>KAPITÁLOVÉ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z prodeje movitého a nemovitého majetku - z prodeje akcií a majetkových podílů - přijaté střednědobé a dlouhodobé úvěry - příjmy z emise komunálních obligací <p>Přijaté dotace</p> <ul style="list-style-type: none"> - investiční transfery účelové a neúčelové 	<p>KAPITÁLOVÉ:</p> <p>Investiční výdaje na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku - investiční příspěvky příspěvkovým organizacím - nákup cenných papírů - splátky úvěrů - ostatní

Zdroj: vlastní zpracování dle Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 263

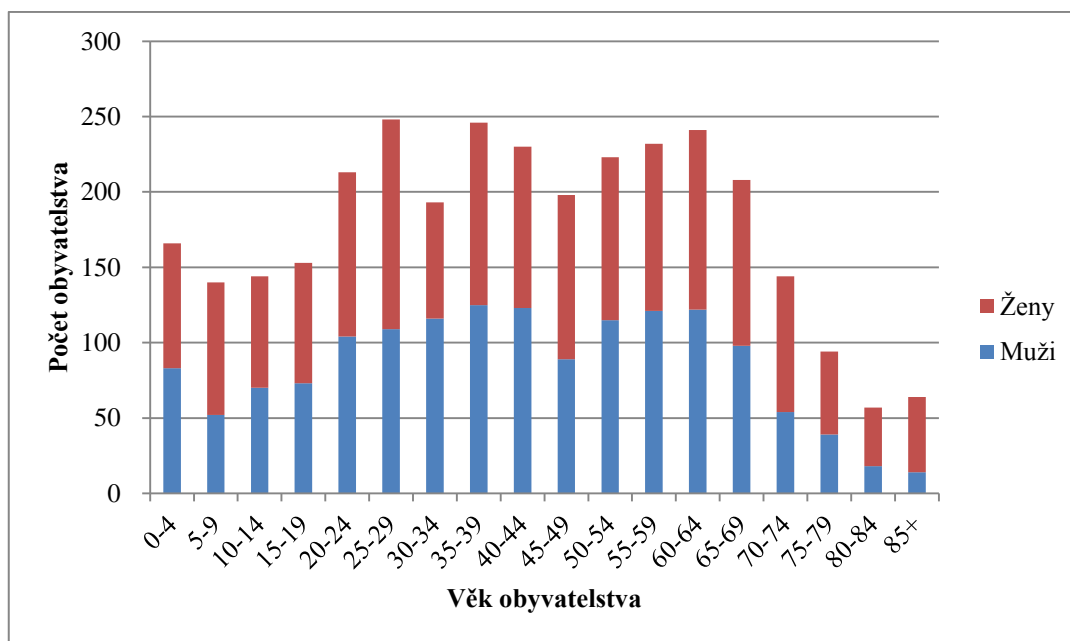
Příloha č. 2: Schéma rozdělení rozpočtového určení daní

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, 2014

Příloha č. 3: Věkové složení obyvatelstva podle věkových skupin a pohlaví v obci Postřelmov k 31. 12. 2013

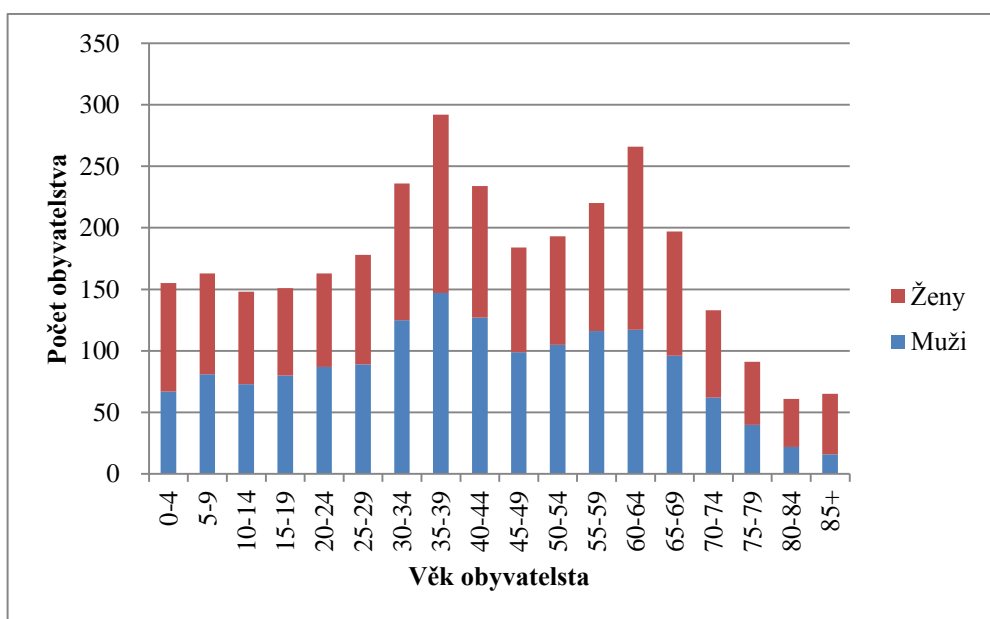
Věk	Muži	Ženy	Celkem
	1 525	1 669	3 194
0-4	83	83	166
5-9	52	88	140
10-14	70	74	144
15-19	73	80	153
20-24	104	109	213
25-29	109	139	248
30-34	116	77	193
35-39	125	121	246
40-44	123	107	230
45-49	89	109	198
50-54	115	108	223
55-59	121	111	232
60-64	122	119	241
65-69	98	110	208
70-74	54	90	144
75-79	39	55	94
80-84	18	39	57
85+	14	50	64

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, 2014

Příloha č. 4: Věkové složení obyvatelstva podle věkových skupin a pohlaví v obci Bludov k 31. 12. 2013

Věk	Muži	Ženy	Celkem
	1 549	1 581	3 130
0-4	67	88	155
5-9	81	82	163
10-14	73	75	148
15-19	80	71	151
20-24	87	76	163
25-29	89	89	178
30-34	125	111	236
35-39	147	145	292
40-44	127	107	234
45-49	99	85	184
50-54	105	88	193
55-59	116	104	220
60-64	117	149	266
65-69	96	101	197
70-74	62	71	133
75-79	40	51	91
80-84	22	39	61
85+	16	49	65

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, 2014

Příloha č. 5: Paragrafy zahrnuté do legendy grafů č. 11 a 12

Zemědělství a lesy

- Lesní hospodářství (§ 103)
- Zemědělská a potravinářská činnost a rozvoj (§ 101)

Průmysl

- Pozemní komunikace (§ 221)
- Silniční doprava (§ 222)
- Pitná voda (§ 231)
- Odvádění a čištění odpadní vod (§ 232)
- Vodní toky a vodohospodářská díla (§ 233)

Vzdělávání

- Zařízení předškolní výchovy a základního vzdělávání (§ 311)

Kultura, církve a sdělovací prostředky

- Kultura (§ 331)
- Sdělovací prostředky (§ 334)

Tělovýchova a zájmová činnost

- Tělovýchova (§ 341)

Bydlení, komunální služby a územní rozvoj

- Rozvoj bydlení a bytové hospodářství (§ 361)
- Komunální služby a územní rozvoj (§ 363)

Ochrana životního prostředí

- Ochrana přírody a krajiny (§ 374)
- Nakládání s odpady (§ 372)

Sociální věci

- Služby sociální péče (§ 435)
- Sociální poradenství (§ 431)

Bezpečnost

- Požární ochrana (§ 551)

Veřejná správa

- Zastupitelské orgány (§ 611)
- Regionální a místní správa (§ 617)
- Obecné příjmy a výdaje z finančních operací (§ 631)
- Ostatní finanční operace (§ 369)
- Ostatní činnosti (§ 640)

Příloha č. 6: Výpočty základních ukazatelů hospodaření obcí Postřelmov a Bludov

5.6 Finanční hospodaření

Brutto úspora

Celkové příjmy – (návrtné zdroje + běžné výdaje - splátky dluhu)

Návratné zdroje = úvěry a ostatní přijaté návratné finanční výpomoci

POSTŘELMOV

Rok 2009 = 48 140 – (18 942 + 35 382 – 2 085) = **-4 099 tis. Kč**

Rok 2010 = 69 650 – (32 431 + 30 121 – 1 511) = **8 609 tis. Kč**

Rok 2011 = 49 869 – (30 591 + 37 859 – 1 840) = **-16 741 tis. Kč**

Rok 2012 = 48 183 – (27 208 + 39 687 – 3 383) = **-15 329 tis. Kč**

Rok 2013 = 66 074 – (23 787 + 43 601 – 3 421) = **2 107 tis. Kč**

BLUDOV

Rok 2009 = 58 847 – (36 356 + 31 326 – 2 183) = **-6 651 tis. Kč**

Rok 2010 = 44 440 – (34 111 + 28 179 – 4 145) = **-13 705 tis. Kč**

Rok 2011 = 39 828 – (32 311 + 29 227 – 1 800) = **-19 910 tis. Kč**

Rok 2012 = 40 358 – (34 927 + 30 906 – 2 884) = **-22 591 tis. Kč**

Rok 2013 = 46 493 – (31 909 + 27 277 – 3 018) = **-9 675 tis. Kč**

Samofinancování neinvestičních výdajů (v %)

*(Vlastní příjmy / neinvestiční (běžné) výdaje) * 100*

Vlastní příjmy = součet daňových, nedaňových a kapitálových příjmů

POSTŘELMOV

Rok 2009 = [(23 873 + 19 430 + 0) / 35 382 * 100] = **122,4 %**

Rok 2010 = [(24 548 + 19 159 + 738) / 30 121 * 100] = **147,6 %**

Rok 2011 = [(25 242 + 21 069 + 807) / 37 859 * 100] = **124,5 %**

Rok 2012 = [(25 934 + 19 507 + 10) / 39 687 * 100] = **114,5 %**

Rok 2013 = [(32 916 + 20 069 + 1) / 43 601 * 100] = **121,5 %**

BLUDOV

Rok 2009 = [(34 155 + 8 786 + 1 219) / 31 326 * 100] = **141,0 %**

Rok 2010 = [(29 930 + 8 456 + 717) / 28 179 * 100] = **138,8 %**

Rok 2011 = $[(26\,372 + 7\,978 + 71) / 29\,227 * 100] = \mathbf{117,8\%}$

Rok 2012 = $[(26\,409 + 8\,163 + 557) / 30\,906 * 100] = \mathbf{113,7\%}$

Rok 2013 = $[(32\,169 + 8\,391 + 65) / 27\,277 * 100] = \mathbf{148,9\%}$

2.7 Analýza příjmů

Meziroční růst příjmů (v %)

*(Celkové příjmy – návratné zdroje) sledovaného roku / (celkové příjmy – návratné zdroje) předchozího roku * 100*

POSTŘELMOV

Rok 2010/2009 = $[(69\,650 - 32\,431) / (48\,140 - 18\,942)] * 100 = \mathbf{127,5\%}$

Rok 2011/2010 = $[(49\,869 - 30\,591) / (69\,650 - 32\,431)] * 100 = \mathbf{51,8\%}$

Rok 2012/2011 = $[(48\,183 - 27\,208) / (49\,869 - 30\,591)] * 100 = \mathbf{108,8\%}$

Rok 2013/2012 = $[(66\,074 - 23\,787) / (48\,183 - 27\,208)] * 100 = \mathbf{201,6\%}$

BLUDOV

Rok 2010/2009 = $[(44\,440 - 34\,111) / (58\,847 - 36\,356)] * 100 = \mathbf{45,9\%}$

Rok 2011/2010 = $[(39\,828 - 32\,311) / (44\,440 - 34\,111)] * 100 = \mathbf{72,8\%}$

Rok 2012/2011 = $[(40\,358 - 34\,927) / (39\,828 - 32\,311)] * 100 = \mathbf{72,2\%}$

Rok 2013/2012 = $[(46\,493 - 31\,909) / (40\,358 - 34\,927)] * 100 = \mathbf{268,5\%}$

Meziroční růst vlastních příjmů (v %)

*Vlastní příjmy sledovaného období / vlastní příjmy předchozího období * 100*

POSTŘELMOV

Rok 2010/2009 = $(44\,445 / 43\,303) * 100 = \mathbf{102,6\%}$

Rok 2011/2010 = $(47\,119 / 44\,445) * 100 = \mathbf{106,0\%}$

Rok 2012/2011 = $(45\,451 / 47\,119) * 100 = \mathbf{96,5\%}$

Rok 2013/2012 = $(52\,986 / 45\,451) * 100 = \mathbf{116,6\%}$

BLUDOV

Rok 2010/2009 = $(39\,102 / 44\,160) * 100 = \mathbf{88,5\%}$

Rok 2011/2010 = $(34\,422 / 39\,102) * 100 = \mathbf{88,0\%}$

Rok 2012/2011 = $(35\,129 / 34\,422) * 100 = \mathbf{102,1\%}$

Rok 2013/2012 = $(40\,624 / 35\,129) * 100 = \mathbf{115,6\%}$

Finanční nezávislost (v %)

*Vlastní příjmy / celkové příjmy * 100*

POSTŘELMOV

Rok 2009 = 43 303 / 48 140 * 100 = **90,0 %**

Rok 2010 = 44 445 / 69 650 * 100 = **63,8 %**

Rok 2011 = 47 119 / 49 869 * 100 = **94,5 %**

Rok 2012 = 45 451 / 48 183 * 100 = **94,3 %**

Rok 2013 = 52 986 / 66 074 * 100 = **80,2 %**

BLUDOV

Rok 2009 = 44 160 / 58 847 * 100 = **75,0 %**

Rok 2010 = 39 102 / 44 440 * 100 = **88,0 %**

Rok 2011 = 34 422 / 39 828 * 100 = **86,4 %**

Rok 2012 = 35 129 / 40 358 * 100 = **87,0 %**

Rok 2013 = 40 624 / 46 493 * 100 = **87,4 %**

2.8 Analýza výdajů

Meziroční růst běžných prostředků (v %)

*Celkové běžné (neinvestiční) výdaje ve sledovaném roce / celkové běžné (neinvestiční) výdaje v roce předchozím * 100*

POSTŘELMOV

Rok 2010/2009 = 30 121 / 35 382 * 100 = **85,1 %**

Rok 2011/2010 = 37 859 / 30 121 * 100 = **125,7 %**

Rok 2012/2011 = 39 687 / 37 859 * 100 = **104,8 %**

Rok 2013/2012 = 43 601 / 39 687 * 100 = **109,9 %**

BLUDOV

Rok 2010/2009 = 28 179 / 31 326 * 100 = **90,0 %**

Rok 2011/2010 = 29 227 / 28 179 * 100 = **103,7 %**

Rok 2012/2011 = 30 906 / 29 227 * 100 = **105,7 %**

Rok 2013/2011 = 27 277 / 30 906 * 100 = **88,3 %**

Srovnání běžných a celkových výdajů (v %)

*Celkové běžné (neinvestiční) výdaje / výdaje celkem * 100*

POSTŘELMOV

Rok 2009 = 35 382 / 47 996 * 100 = **73,7 %**

Rok 2010 = 30 121 / 79 473 * 100 = **37,9 %**

Rok 2011 = 37 859 / 45 180 * 100 = **83,8 %**

Rok 2012 = 39 687 / 45 804 * 100 = **86,6 %**

Rok 2013 = 43 601 / 66 503 * 100 = **65,6 %**

BLUDOV

Rok 2009 = 31 326 / 56 634 * 100 = **55,3 %**

Rok 2010 = 28 179 / 39 767 * 100 = **70,9 %**

Rok 2011 = 29 227 / 41 210 * 100 = **70,9 %**

Rok 2012 = 30 906 / 42 326 * 100 = **73,0 %**

Rok 2013 = 27 277 / 42 420 * 100 = **64,3 %**

Meziroční růst investičních prostředků (v %)

*Celkové investiční výdaje ve sledovaném roce / celkové investiční výdaje v roce předchozím * 100*

POSTŘELMOV

Rok 2010/2009 = 49 352 / 12 614 * 100 = **391,2 %**

Rok 2011/2010 = 7 321 / 49 352 * 100 = **14,8 %**

Rok 2012/2011 = 6 118 / 7 321 * 100 = **83,6 %**

Rok 2013/2012 = 22 902 / 6 118 * 100 = **374,4 %**

BLUDOV

Rok 2010/2009 = 11 588 / 25 308 * 100 = **45,8 %**

Rok 2011/2010 = 11 983 / 11 588 * 100 = **103,4 %**

Rok 2012/2011 = 11 420 / 11 983 * 100 = **95,3 %**

Rok 2013/2012 = 15 143 / 11 420 * 100 = **132,6 %**

Srovnání investičních a celkových výdajů (v %)

*Celkové investiční výdaje / výdaje celkem * 100*

POSTŘELMOV

Rok 2009 = $12\,614 / 47\,996 * 100 = 26,3 \%$

Rok 2010 = $49\,352 / 79\,473 * 100 = 62,1 \%$

Rok 2011 = $7\,321 / 45\,180 * 100 = 16,2 \%$

Rok 2012 = $6\,118 / 45\,804 * 100 = 13,4 \%$

Rok 2013 = $22\,902 / 66\,503 * 100 = 34,4 \%$

BLUDOV

Rok 2009 = $25\,308 / 56\,634 * 100 = 44,7 \%$

Rok 2010 = $11\,588 / 39\,767 * 100 = 29,1 \%$

Rok 2011 = $11\,983 / 41\,210 * 100 = 29,1 \%$

Rok 2012 = $11\,420 / 30\,906 * 100 = 27,0 \%$

Rok 2013 = $15\,143 / 42\,420 * 100 = 35,7 \%$

2.9 Analýza zadlužení

Celkový dluh na 1 obyvatele (v tis. Kč)

Celkový dluh / počet obyvatel

POSTŘELMOV

Rok 2009 = $18\,942 / 3\,209 = 5,90 \text{ tis. Kč}$

Rok 2010 = $32\,431 / 3\,227 = 10,05 \text{ tis. Kč}$

Rok 2011 = $30\,591 / 3\,263 = 9,38 \text{ tis. Kč}$

Rok 2012 = $27\,208 / 3\,256 = 8,36 \text{ tis. Kč}$

Rok 2013 = $23\,787 / 3\,245 = 7,33 \text{ tis. Kč}$

BLUDOV

Rok 2009 = $36\,356 / 3\,155 = 11,52 \text{ tis. Kč}$

Rok 2010 = $34\,111 / 3\,181 = 10,72 \text{ tis. Kč}$

Rok 2011 = $32\,311 / 3\,152 = 9,38 \text{ tis. Kč}$

Rok 2012 = $34\,927 / 3\,127 = 11,17 \text{ tis. Kč}$

Rok 2013 = $31\,909 / 3\,117 = 10,24 \text{ tis. Kč}$

Zadluženost I (v %)

*Roční splátky dluhu / celkové příjmy * 100*

POSTŘELMOV

Rok 2009 = 2 085 / 48 140 * 100 = **4,3 %**

Rok 2010 = 1 511 / 69 650 * 100 = **2,2 %**

Rok 2011 = 1 840 / 49 869 * 100 = **3,7 %**

Rok 2012 = 3 383 / 48 183 * 100 = **7,0 %**

Rok 2013 = 3 421 / 66 074 * 100 = **5,2 %**

BLUDOV

Rok 2009 = 2 183 / 58 847 * 100 = **3,7 %**

Rok 2010 = 4 145 / 44 440 * 100 = **9,3 %**

Rok 2011 = 1 800 / 39 828 * 100 = **4,5 %**

Rok 2012 = 2 884 / 40 358 * 100 = **7,1 %**

Rok 2013 = 3 018 / 46 493 * 100 = **6,5 %**

Zadluženost II (v %)

*Roční splátky dluhu / celkové vlastní příjmy * 100*

POSTŘELMOV

Rok 2009 = 2 085 / 43 303 * 100 = **4,8 %**

Rok 2010 = 1 511 / 44 445 * 100 = **3,4 %**

Rok 2011 = 1 840 / 47 119 * 100 = **3,9 %**

Rok 2012 = 3 383 / 45 451 * 100 = **7,4 %**

Rok 2013 = 3 421 / 52 986 * 100 = **6,5 %**

BLUDOV

Rok 2009 = 2 183 / 44 160 * 100 = **4,9 %**

Rok 2010 = 4 145 / 39 102 * 100 = **10,6 %**

Rok 2011 = 1 800 / 34 422 * 100 = **5,2 %**

Rok 2012 = 2 884 / 35 129 * 100 = **8,2 %**

Rok 2013 = 3 018 / 40 624 * 100 = **7,4 %**

Příloha č. 7: Monitoring hospodaření obcí Postřelmov a Bludov v letech 2010 – 2013

Na základě usnesení vlády ČR ze dne 12. 11. 2008 č. 1395 je Ministerstvem financí prováděn monitoring hospodaření obcí a jimi zřízených příspěvkových organizací na základě 16 informativních a 2 monitorujících ukazatelů (SIMU). Účelem monitoringu je přimět obce k větší rozvážnosti a opatrnosti při hospodaření s veřejnými prostředky. Obce, jejichž ukazatel celkové likvidity se pohybuje v intervalu <0; 1> a zároveň je podíl jejich cizích zdrojů k celkovým aktivům vyšší než 25 % (včetně), jsou osloveny dopisem ministra financí a požádány o vysvětlení.

Monitoring hospodaření obce Postřelmov v letech 2010 – 2013

Řádek	Informativní ukazatel	Hodnoty ukazatelů				
		2010	2011	2012	2013	
1	Počet obyvatel	3 227	3 240	3 256	3 245	
2	Příjem celkem (po konsolidaci) v tis. Kč	69 650	49 869	48 183	66 074	
3	Úroky (v tis. Kč)	785	1 017	876	656	
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků (v tis. Kč)	1 510	1 840	3 383	3 422	
5	Dluhová služba celkem (v tis. Kč)	3+4	2 295	2 857	4 259	4 077
6	Ukazatel dluhové služby (v %)	5:2	3,30	5,73	8,84	6,17
7	Aktiva celkem (v tis. Kč)		440 004	309 372	483 291	517 011
8	Cizí zdroje (v tis. Kč)		46 639	45 250	40 618	38 761
9	Stav na bankovních účtech celkem (v tis. Kč)		5 247	8 160	8 172	7 080
10	Úvěry a komunální dluhopisy (v tis. Kč)		32 431	30 591	27 208	23 786
11	Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy (v tis. Kč)		0	0	0	0
12	Zadluženost celkem (v tis. Kč)	10+11	32 431	30 591	27 208	23 786
13	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)	12:8	69,54	67,60	66,99	61,37
14	Cizí zdroje na 1 obyvatele (v tis. Kč)	8:1	14	14	12	12
15	Oběžná aktiva (v tis. Kč)		11 931	16 104	17 410	23 299
16	Krátkodobé závazky (v tis. Kč)		14 208	14 659	12 151	13 716
17	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	8:7	10,60	14,63	8,40	7,50
18	Celková (běžná) likvidita	15:16	0,84	1,10	1,43	1,70

Zdroj vlastní zpracování dle MFČR

Monitoring hospodaření obce Bludov v letech 2010 - 2013

Řádek	Informativní ukazatele		Hodnoty ukazatelů			
			2010	2011	2012	2013
1	Počet obyvatel		3 181	3 150	3 127	3 117
2	Příjem celkem (po konsolidaci) v tis. Kč		44 440	39 828	40 358	46 493
3	Úroky (v tis. Kč)		594	481	425	249
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků (v tis. Kč)		4 145	1 800	2 884	3 018
5	Dluhová služba celkem (v tis. Kč)	3+4	4 739	2 281	3 309	3 267
6	Ukazatel dluhové služby (v %)	5:2	10,66	5,73	8,20	7,03
7	Aktiva celkem (v tis. Kč)		466 272	418 289	510 892	526 095
8	Cizí zdroje (v tis. Kč)		39 651	37 335	39 994	36 825
9	Stav na bankovních účtech celkem (v tis. Kč)		9 298	6 489	7 825	8 576
10	Úvěry a komunální dluhopisy (v tis. Kč)		34 111	32 311	34 927	31 909
11	Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy (v tis. Kč)		0	0	0	0
12	Zadluženost celkem (v tis. Kč)	10+11	34 111	32 311	34 927	31 909
13	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)	12:8	86,03	86,54	87,33	86,65
14	Cizí zdroje na 1 obyvatele (v tis. Kč)	8:1	12	12	13	12
15	Oběžná aktiva (v tis. Kč)		12 848	9 175	10 509	11 988
16	Krátkodobé závazky (v tis. Kč)		4 966	4 602	4 829	4 817
17	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	8:7	8,50	8,93	7,83	7,00
18	Celková (běžná) likvidita	15:16	2,59	1,99	2,18	2,49

Zdroj vlastní zpracování dle MFČR

Ve výše předložených tabulkách, jež zobrazují monitoring hospodaření obcí Postřelmov a Bludov, jsou uvedeny jen roky 2010 – 2013. I když se soustava informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU) vypočítává již od roku 2008, rok 2009 do tabulky zahrnut nebyl, neboť s účinností od 1. 1. 2010 došlo ke změně ve struktuře rozvahy a způsobu účtování (především o transferech) obcí. Údaje za roky 2010 – 2013 tak nejsou plně srovnatelné s údaji za roky předchozí, proto zde nejsou uvedené.

Příloha č. 8: Anketní průzkum

Dobrý den, jmenuji se Alena Dvořáková a jsem studentkou pátého ročníku České zemědělské univerzity v Praze, Provozně ekonomické fakulty, obor Veřejná správa a regionální rozvoj. V současné době zpracovávám svou diplomovou práci na téma „Rozbor hospodaření vybraných města a obcí“. Její součástí je i anketní průzkum o tom, jak jsou občané informováni o hospodaření své obce (pozn.: účelem není hodnotit práci zastupitelstva či obecního úřadu).

Ráda bych Vás požádala o vyplnění následujícího dotazníku, který je anonymní a bude sloužit jen jako studijní podklad pro zpracování diplomové práce.

1. Místo Vašeho bydliště?
 - a) Postřelmov
 - b) Bludov
2. Jste spokojeni s kvalitou života ve Vaší obci?
 - a) ano
 - b) ne
3. Jak dlouho v obci bydlíte?
 - a) méně než 1 rok
 - b) 1 – 5 let
 - c) 6 - 10 let
 - d) 11 – 20 let
 - e) 21 let a více
4. Jak jste spokojeni s občanskou a technickou vybaveností obce? (*Tj. s úrovní zařízení poskytující školské, kulturní a sociální služby, ordinace lékařů, knihovna, pošta, vodovodní síť, kanalizační síť, plynofikace, apod.*)
 - a) velmi spokojen(a)
 - b) spíše spokojen(a)
 - c) spíše nespokojen(a)
 - d) velmi nespokojen(a)
5. Jak jste spokojeni s veřejnými službami ve Vaší obci? *Prosím ohodnoťte jako ve škole: kdy 1 znamená nejlepší, 5 znamená nejhorší.*
 - a) mateřská škola
 - b) základní škola
 - c) zdravotní služby
 - d) sociální služby (např. domov důchodců, pečovatelská služba)
 - e) dopravní dostupnost do okolních obcí a měst
 - f) kvalita technických služeb (svoz komunálního odpadu, úklid obce, atd.)
 - g) činnost obecního úřadu

6. Odkud čerpáte informace o dění ve Vaší obci?
- internetové stránky obce
 - místní zpravodaj
 - úřední deska
 - zasedání zastupitelstva
 - jiné, prosím vypište:
7. Zajímáte se o hospodaření obce, ve které žijete?
- ano
 - ne
- Pokud ne, jaký je důvod Vašeho nezájmu?
- nemám možnost ovlivnit hospodaření
 - nemám čas se této problematice věnovat
 - nezajímá mě to
 - pokud obec prosívá, nemám důvod její hospodaření řešit
 - jiné, prosím uveďte:
8. Domníváte se, že jste dostatečně informováni o investičních aktivitách Vaší obce?
- ano
 - spíše ano
 - spíše ne
 - ne
9. Máte představu o skladbě příjmů rozpočtu obce?
- ano
 - ne
10. Máte představu o skladbě výdajů rozpočtu obce?
- ano
 - ne
11. Využíváte možnost připomínkovat tvorbu rozpočtu obce?
- ano
 - ne
12. Využíváte možnost připomínkovat závěrečný účet obce?
- ano
 - ne
 - c)
13. Jak hodnotíte hospodaření obce, ve které žijete?
- výborně
 - velmi dobře
 - průměrně
 - podprůměrně
 - nedokážu posoudit

14. Domníváte se, že obec při financování svých výdajů upřednostňuje potřeby obyvatel?

- a) ano
- b) ne

15. Co by ve Vaší obci dle Vašeho mínění zlepšilo kvalitu života? *Prosím vypište.*

.....

.....

.....

.....

16. Vaše pohlaví?

- a) žena
- b) muž

17. Kolik je Vám let?

- a) do 15 let
- b) 15 – 25 let
- c) 26 – 35 let
- d) 36 – 45 let
- e) 46 – 55 let
- f) 56 – 65 let
- g) 66 let a více

18. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní vzdělání
- b) vyučen (bez maturity)
- c) středoškolské
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské

19. Jaký je Váš současný společenský status?

- a) student
- b) zaměstnaný
- c) nezaměstnaný
- d) důchodce
- e) mateřská/rodičovská dovolená
- f) osoba samostatně výdělečně činná
- g) ostatní

Děkuji za Váš čas.